

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI**

**TÜRKİYE VE SOMALİ'NİN SİYASÎ KÜLTÜRÜ:
KARAMÜRSEL VE WABERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hassan Abdikadir MOHAMUD

KOCAELİ 2020

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI**

**TÜRKİYE VE SOMALİ'NİN SİYASÎ KÜLTÜRÜ:
KARAMÜRSEL VE WABERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hassan Abdikadir MOHAMUD

Dr. Öğr. Üyesi Hasan YAZICI

KOCAELİ 2020

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI**

**TÜRKİYE VE SOMALİ'NİN SİYASÎ KÜLTÜRÜ:
KARAMÜRSEL VE WABERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Hassan Abdikadir MOHAMUD

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 16.07.2020/17

Kocaeli 2020

ÖN SÖZ

Bu çalışma, Kocaeli ilinin Karamürsel ve Mogadişu ilinin Waberi ilçelerinin siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik bakımından siyasi kültürünü araştırmak amaçlanmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu araştırma, uygulamalı bir çalışmadır. 200 kişiye dayanan bir anket uygulanmıştır. Denekler, basit tesadüfi yöntemle belirlenmiştir. Karamürsel ve Waberi ilçelerinden 100'er kişiye siyasi kültürün üç unsuru ile ilgili sorular sorulmuştur. Bu tez, Kocaeli Üniversitesi Siyaset ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı'nda yapılmıştır.

Tezin yazımı boyunca bilgisiyle tecrübesiyle yol gösteren, en zorlu süreçlerde desteğini hiç esirgemeyen değerli tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hasan Yazıcı'ya çok teşekkür ediyorum. Tez dönemi süresince gerek anket çalışmalarında gerek diğer aşamalarda gösterdiği maddi ve manevi desteklerinden dolayı değerli aileme ve bütün arkadaşlarıma sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Türkiye Bursları (YTB) ilgililerine Türkiye hükümetine ve halkına içten teşekkür ediyorum. Hem bana güzel ve anlamlı bir burs teklifi verdiği için hem de hayalimi gerçekleştirme fırsatı verdiği için. Allah, Türkiye'ye barış, sevgi ve refahla devam kısmet etsin.

Her şeyden önce, hayatım ve sahip olduğum her şey için Allah'a şükrediyorum.

Hassan Abdikadir Mohamud

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	x
TABLolar	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	4
1.1 Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları	4
1.2 Kültür Türleri	8
1.2.1 Yüksek Kültür.....	8
1.2.2 Düşük Kültür.....	9
1.2.3 Popüler Kültür.....	10
1.2.4 Halk Kültürü (Folk Culture)	10
1.3 Siyasi Kültürün Kavramsal Çerçevesi.....	11
1.3.1 Siyasi Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları.....	11
1.4 Siyasî Kültürün Öğeleri.....	14
1.5 Siyasi Kültür Türleri.....	15
1.5.1 Katılımcı Siyasi Kültür	15
1.5.2 Tabi Siyasi Kültürü	15
1.5.3 Mahallici Siyasi Kültürü	16
1.6 Siyasi Kültürün Boyutları	17
1.6.1 Siyasi Karar Alma ve Siyasi Yapım Süreci	17
1.6.2 Siyasî Yetkinlik.....	20
1.7 Katılımcı Kültür	20
1.7.1 Siyasi Katılma.....	20

1.7.1.1 Siyasi Katılımın Boyutları	23
1.8 Yerel Siyasî Kültür	24

İKİNCİ BÖLÜM

2. KARAMÜRSEL'İN VE WABERİ'NİN SİYASİ KÜLTÜRÜ	27
2.1 GİRİŞ.....	27
2.2 Çalışmanın Yöntem Bilimi.....	27
2.2.1 Çalışmanın Konusu.....	27
2.2.2 Çalışmanın Amacı.....	28
2.2.3 Araştırmanın Önemi	28
2.2.4 Çalışmanın Yöntemi	28
2.2.5 Çalışmanın Kapsamı.....	29
2.2.6 Çalışmanın Evreni.....	29
2.2.7 Çalışmanın Örneklemi	29
2.2.8 Örneklem Prosedürü	29
2.2.9 Çalışmanın Hipotezleri	29
2.2.10 Veri Toplanması	31
2.2.11 Veri Analizleri	31
2.3 Karamürsel'in Siyasi Kültürü.....	31
2.3.1 Giriş	31
2.3.2 Karamürsel İlçesinin Tanıtımı	31
2.3.2.1 Karamürsel'in Tarihi	32
2.3.2.2 İlçenin Kuruluşu.....	32
2.3.2.3 Coğrafi Yapı.....	33
2.3.2.4 Nüfus	33
2.3.2.5 Eğitim.....	33
2.4 Karamürsel İlçesi Anket Verilerinin İncelenmesi	33
2.4.1 Giriş	33
2.4.2 Bulgulardan Elde Edilmiş Verilerin Değerlendirilmesi	34

2.4.2.1 Katılımcılara Dair Demografik Değişkenler.....	34
2.4.2.2 Demokratik ilke ve Değerlere Bağlılık	37
2.4.2.3 Siyasi Katılması	40
2.4.2.4 Siyasi İlgiler	43
2.4.2.5 Demokrasi	45
2.4.2.6 Otoriter Eğilimleri.....	49
2.4.2.7 Siyaseti Etkileme Gücüne İnançları	57
2.4.2.8 Sosyo-Ekonomik Durumu.....	58
2.5 Waberi'nin Siyasi Kültürü.....	60
2.5.1 Giriş	60
2.5.2 Waberi İlçesinin Tanıtımı	60
2.5.2.1 Tarih	60
2.5.2.2 Coğrafi Yapı.....	61
2.5.2.3 Nüfus	61
2.5.2.4 Eğitim.....	61
2.6 Waberi İlçesinin Anket Cevapların İrdelenmesi	61
2.6.1 Giriş	61
2.6.2 Bulgulardan Elde Edilen Değerlendirilmesi	62
2.6.2.1 Çalışmanın katılanların Dair Demografik Değişkenler.....	62
2.6.2.2 Demokrasi İlke ve Değerlere Bağlılık.....	65
2.6.2.3 Siyasi Katılma	67
2.6.2.4 Siyasi İlgileri	69
2.6.2.5 Demokratik.....	72
2.6.2.6 Otoriter Eğilimler	75
2.6.2.7 Siyaseti Etkileme Gücüne İnançları	82
2.6.2.8 Sosyo-Ekonomik Durumu.....	84

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. KARAMÜRSEL'İN VE WABERİ'NİN SİYASİ KÜLTÜRÜNÜN KARŞILAŞTIRMASI	85
3.1 Giriş	85
3.2 Bulgularından Elde Edilen Verilerin Karşılaştırma ve Değerlendirmesi	85
3.2.1 Siyasete İlgili Düzeyi	85
3.2.2 Seçimlerde Oy Kullanma	88
3.2.3 Siyasi Partiye Üye Olma	91
3.2.4 Demokrasinin anlamı	95
3.2.5 Demokratik Yöntem Biçimleriyle İlgili Görüşler	100
3.2.6 Bağımlılık Kültürü	103
3.2.7 Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş	108
3.2.8 Yerel Kültür	111
3.2.9 Yakın Geleceğe Dair Umutlar ve Beklentiler	120
3.2.10 Ailenizin Gelir Durumu	124
3.2.11 Siyaseti etkileme gücüne inanç	127
3.3 Değişkenlerin İlçeye Göre Karşılaştırmaları	132
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	140
KAYNAKÇA	147
ÖZ GEÇMİŞ	151

ÖZET

Siyasi kültür, geçmişten gelenlerin ilerleme ve farklılaşmasıyla oluşan siyasi kurumları, normları etkileyen bir kavramdır. Siyasi kültür, toplumların ve ferdlerin siyasete ilişkin inançları, değerleri, normları, kuralları ve davranış tarzları bütünüdür. Uygulanan anketlerle Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürünün siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik unsurlarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürlerinin karşılaştırmalı incelenmesi daha önce hiç yapılmamış olması ve bir ilk temsil etmesi açısından önemlidir. Çalışmanın bulguları, iki halkın ihtiyaçlarını anlamak için Somali ve Türkiye ve diğer ülkeler için büyük önem taşımaktadır. Araştırmada, elde edilen bulgular daha fazla araştırma yapmak isteyen potansiyel araştırmacılar da bir yolunu açacağını umut etmektedir. Araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Tez, daha çok uygulamalı bir araştırmadır. Anket sonuçları, SPSS ve teorik kaynaklarla raporlandırılmıştır. Bazı istatistik teknikleri, t-test, ANOVA ve Ki-kare testi, verilere uygulanmıştır. Sonuçlar, analiz edilmiş, değerlendirilmiştir. Farklı ülkelerin illerindeki Karamürsel ve Waberi ilçelerinin birbirlerinden farklı siyasi kültürlerinin olduğu belirlenmiştir. Siyasi kültürü, belirli açıdan araştırmak için uygulanan anketler sonunda cevapların analizleri yapılmış ve karşılaştırılmıştır. Araştırma, Karamürsel ve Waberi katılımcıların bazı siyasî kültür unsurlarının demokratik sistemin işleyişini kuvvetle belirleyici olduğunu göstermektedir. Demokratik düzenin ihtiyaçlara cevap verebilen etkinlikte kurulması gerekir. Siyasî kültürün ve siyasî kültürün unsurlarının olgunlaşması, halkın siyasi katılıma erişmesiyle mümkün olabilir. Sonuç olarak, Karamürsel ve Waberi halkının siyasi kültürün bazı unsurları açısından hipotezler doğrultusunda bakıldığında benzer ve farklı yönleri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Siyasi Kültür, Karamürsel ,Waberi

ABSTRACT

Political culture is a concept that affects the political institutions and norms formed by the progress and differentiation of the people coming from the past. Political culture is the beliefs, values, norms, rules and behavior styles of societies and individuals. The objective of this study was to reveal the political culture of Karamürsel and Waberi districts in terms of political decision making, political making process , and political competence. This comparative study of political culture of Karamürsel and Waberi is important because it has never done before and it represents the first study of like this kind. Also The researcher is hopeful that the study achieved will form a basis for further research and cover a way for future studies to be made by other potential researchers. Quantitative method was used in the research. The thesis is mostly applied research. The survey results are reported with SPSS and theoretical sources. Some statistical techniques, such as t-test, ANOVA and Chi-square test have been applied to the data. It has been determined that Karamürsel and Waberi districts in different countries have different political cultures. The responses were analyzed and compared at the questionnaire applied to investigate political culture from a certain perspective. In the research, the participants of the two districts showed that some elements of political culture are strongly determining the functioning of the democratic system. There should be the democratic system institution which can meet the needs of the people. The maturation of the political culture and its elements can only be possible with the peoples's access to political participation. In conclusion, the research found that in terms of hypothesis and some elements of political culture the participants of Karamürsel and Waberi have similar and different aspects.

Key Words: Political Culture, Culture, Waberi, Karamürsel.

TABLolar

Tablo 1.1 Almond and Verba'nın Yurttaşlık Kültürün Şeması	19
Tablo 2.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	34
Tablo 2.2 Anket Yapılan Mahalleleri.....	36
Tablo 2.3 Siyasî Eylem Onaylama.....	37
Tablo 2.4 Siyasî Eylem Katılması.....	39
Tablo 2.5 Son Seçimlerde Oy Kullanması.....	40
Tablo 2.6 Siyasetçilerle Temas Kurmak	41
Tablo 2.7 Dernek, Kuruluşlara Üye Olmak	42
Tablo 2.8 Siyasete Ne Derece İlgileniyorsunuz?	42
Tablo 2.9 Siyasete İlgili Sıklığı.....	43
Tablo 2.10 Siyasi Partilere Üyelik	44
Tablo 2.11 Demokrasinin Anlamı.....	45
Tablo 2.12 Demokrasiye Bakış	48
Tablo 2.13 Aileye Dair Görüşler.....	49
Tablo 2.14 Çocuk Yetiştirmede Önemli Unsurlar Hakkında görüş.....	50
Tablo 2.15 İşçi Sendikaları Konusunda Görüş	51
Tablo 2.16 Belediye Başkanlarının Görevlendirilmesi Konusunda Şu İki Yoldan Hangisi Daha Doğrudur?.....	51
Tablo 2.17 Kaymakam Seçimle Mi Gelmeli Yoksa Hükümet Tarafından Tayin Mi Edilmeli?	52
Tablo 2.18 Dönüşüm Bakışlar.....	52
Tablo 2.19 Türkiye'nin Dertlerini Seçimle Gelmiş Hükümetler Mi Yoksa Dürüst, Adil ve Kararlı bir Diktatör Mü Daha İyi Çözer?	53
Tablo 2.20 Gösteri ile İlgili Görüşler.....	53
Tablo 2.21 Siyasî Partiler Konusunda Şu Üç Görüşten Hangisini Daha Doğru Bulursunuz?	54

Tablo 2.22 Siyasi Düzenlere Dair Görüşler	54
Tablo 2.23 Genelde İnsanlara Güvenilebilir Mi? Yoksa İnsanların Çoğuna Güvenilemez mi?	55
Tablo 2.24 Kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?	56
Tablo 2.25 Önümüzdeki Beş Yılda Memleketimizin Genel Durumu Daha İyiye Mi Gidecek, Aynı Mı Kalacak? Yoksa Daha Kötüye Mi Gidecek?.....	56
Tablo 2.26 Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç	57
Tablo 2.27 Haksız Muamele Gören Bir Vatandaş Hakkında Görüşler.....	58
Tablo 2.28 Aile Refah Seviyeleri.....	58
Tablo 2.29 Gelir Düzeyi Memnuniyeti	59
Tablo 2.30 Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	62
Tablo 2.31 Anket Yapılan Mahaller.....	64
Tablo 2.32 Siyasi Eylemi Onaylama.....	65
Tablo 2.33 Siyasi Eylem Katılma	66
Tablo 2.34 2020’de Seçim Olsa Oy Kullanır Mısınız?	67
Tablo 2.35 Siyasetçilerle Temas Kurmak	68
Tablo 2.36 Dernek veya Kuruluşlara Üye olmak.....	68
Tablo 2.37 Siyasete Ne Derece İlgileniyorsunuz?	69
Tablo 2.38 Siyasete İlgi Sıklığı.....	70
Tablo 2.39 Siyasî Parti Üye olmak	71
Tablo 2.40 Demokrasinin Anlamı.....	72
Tablo 2.41 Demokrasi Bakış açıları.....	74
Tablo 2.42 Aileye Bağımlılık Dair Görüşleri	75
Tablo 2.43 Çocuk Yetiştirmede Görüşleri	76
Tablo 2.44 İşçi sendikaları hakkında görüş.....	76
Tablo 2.45 Belediye başkanlarının görevlendirilmesi Hakkında şu iki yoldan hangisi daha doğrudur?.....	77

Tablo 2.46 Kaymakam Seçimle mi Gelmeli Yoksa Hükümet Tarafından Tayin mi Edilmeli?	77
Tablo 2.47 Değişime Bakış Açılırları	78
Tablo 2.48 Somali'nin dertlerini seçimle gelmiş hükümetler mi yoksa dürüst, adil ve kararlı bir diktatör mü daha iyi çözer?	78
Tablo 2.49 Gösteri ile ilgili görüşler	79
Tablo 2.50 Siyasî partiler konusunda şu üç görüşten hangisini daha doğru bulursunuz?	79
Tablo 2.51 Siyasi Düzenleri Dair Görüşleri.....	80
Tablo 2.52 Genelde insanlara güvenilebilir mi? Yoksa İnsanların güvenilemez mi?	81
Tablo 2.53 Kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?	81
Tablo 2.54 Önümüzdeki beş yılda memleketimizin genel durumu daha iyiye mi gidecek, aynı mı kalacak yoksa daha kötüye mi gidecek?.....	82
Tablo 2.55 Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç	82
Tablo 2.56 Haksız muamele gören bir vatandaş hakkında görüşler	83
Tablo 2.57 Aile Refah Düzeyler	84
Tablo 2.58 Gelir Düzeyi Memnuniyeti	84
Tablo 3.1 Cinsiyet ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması.....	85
Tablo 3.2 Yaş ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması.....	86
Tablo 3.3 Eğitim ile siyasete olan ilgi Düzeyi Karşılaştırması.....	86
Tablo 3.4 Sosyal Sınıf ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması.....	87
Tablo 3.5 Gelir Durum ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması	87
Tablo 3.6 Cinsiyete Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması	88
Tablo 3.7 Yaşa Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması	88
Tablo 3.8 Eğitime Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması.....	89
Tablo 3.9 Sosyal Sınıfa Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması	90
Tablo 3.10 Gelir Durumuna Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması	91

Tablo 3.11 Cinsiyete Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması	92
Tablo 3.12 Yaşa Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması.....	92
Tablo 3.13 Eğitime Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması	93
Tablo 3.14 Sosyal Sınıfa Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması	94
Tablo 3.15 Gelir Durumuna Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması	95
Tablo 3.16 Cinsiyete Göre Çoğunluğun İsteddiği Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması.....	96
Tablo 3.17 Yaşa Göre Çoğunluğun İsteddiği Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması.....	96
Tablo 3.18 Eğitime Göre Çoğunluğun İsteddiği Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması.....	97
Tablo 3.19 Sosyal sınıf ile çoğunluğun istediği her şeyin olmasının demokrasi ile ilişkisi karşılaştırması.....	98
Tablo 3.20 Gelir durumu ile çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir karşılaştırması	99
Tablo 3.21 Cinsiyete Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	100
Tablo 3.22 Yaşa Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	100
Tablo 3.23 Eğitime Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	101
Tablo 3.24 Sosyal Sınıfa Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	102
Tablo 3.25 Gelir Durumuna Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	103
Tablo 3.26 Cinsiyete Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması.....	104
Tablo 3.27 Yaşa Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması.....	104
Tablo 3.28 Eğitime Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması.....	105

Tablo 3.29 Sosyal Sınıfa Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması.....	106
Tablo 3.30 Gelir Durumuna Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması.....	107
Tablo 3.31 Cinsiyete Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması	108
Tablo 3.32 Yaşa Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması.....	108
Tablo 3.33 Eğitime Göre ile Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması.....	109
Tablo 3.34 Sosyal Sınıfa Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması .	110
Tablo 3.35 Gelir Durumuna Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması	111
Tablo 3.36 Cinsiyete Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması.....	112
Tablo 3.37 Yaşa Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması.....	113
Tablo 3.38 Eğitim ile Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz? Karşılaştırması	114
Tablo 3.39 Sosyal Sınıfa Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin Bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması.....	115
Tablo 3.40 Gelir Durumuna Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması	116
Tablo 3.41 Cinsiyete Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması.....	117
Tablo 3.42 Yaşa Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması.....	117
Tablo 3.43 Eğitime Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması.....	118
Tablo 3.44 Sosyal Sınıfa Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması	119
Tablo 3.45 Gelir Durumuna Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması	120
Tablo 3.46 Cinsiyete Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması.....	121
Tablo 3.47 Yaşa Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması.....	121

Tablo 3.48 Eğitime Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması.....	122
Tablo 3.49 Sosyal Sınıfa Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması.....	123
Tablo 3.50 Gelir Durumuna Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması	124
Tablo 3.51 Cinsiyete Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması	125
Tablo 3.52 Yaş ile Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması	125
Tablo 3.53 Eğitime Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması	126
Tablo 3.54 Sosyal Sınıfa Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması.....	126
Tablo 3.55 Cinsiyete Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	127
Tablo 3.56 Yaşa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	127
Tablo 3.57 Eğitime Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	128
Tablo 3.58 Sosyal sınıfa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	128
Tablo 3.59 Gelir Durumu İle Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	129
Tablo 3.60 Cinsiyete Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	129
Tablo 3.61 Yaşa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	130
Tablo 3.62 Eğitime Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	130
Tablo 3.63 Sosyal sınıfa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	131
Tablo 3.64 Gelir Durumuna Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması	131
Tablo 3.65 İlçe ile Siyasete İlgili Düzeyi Karşılaştırması.....	132
Tablo 3.66 İlçe ile Seçimlerde Oy Kullanması Karşılaştırması.....	132
Tablo 3.67 İlçe ile Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması.....	133
Tablo 3.68 İlçe ile Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması	134

Tablo 3.69 İlçe ile Çoğunluğun İsteddiği Her Şeyin Olması Demokrasi ile Ne Kadar İlişkilidir Karşılaştırması.....	134
Tablo 3.70 İlçe ile Ailenin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması	135
Tablo 3.71 İlçe ile Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	135
Tablo 3.72 İlçe ile Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması.....	136
Tablo 3.73 İlçe ile Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması.....	136
Tablo 3.74 İlçe ile Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir Karşılaştırması.....	137
Tablo 3.75 İlçe ile Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması.....	138
Tablo 3.76 İlçe ile Şu Yerlerden En Fazla Hangisinin Bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması	139
Tablo 3.77 İlçe ile Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması.....	140

GİRİŞ

Çağdaş seviyeye ulaşmak için demokrasinin demokratik değerlerin kökleşmesi lazımdır. İlgili değersel kökleşme, demokratik düzenin istikrar kazanmasını sağlar. Demokratik düzen, kültüre, siyasî kültüre dayanır. Siyasî kültürün siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik unsurları, isabetli analiz edilmelidir. Siyasi analiz için siyasî eğilimleri anlamak, siyasî sistem hakkındaki düşünceleri, beklentileri ve algıları belirlemek, siyasteki kabulleri isabetli manalandırmak şarttır. Genel olarak kültür, fertlerin sosyal hadiselere tepkileri, yöntemleridir. Siyasi kültür, siyasi eylemlere ve nesnelere karşı uygulanan idare düzenidir (Özbudun, 1990: 61).

Ayrıca siyasi kültür, önemli bir kavramdır. Bir çok araştırmada değişik bakımlardan ele alınmıştır. Kavram, çalışmalarda çeşitli kapsamlarda tanımlanmaktadır. Örneğin Burke'ye (2008) göre siyasi kültür gelenek ve alışkanlıkların bir parçası olarak tanımlanırken Marx (1894) bunların ideolojinin unsurları olduğunu belirtti. Herder vd (1969) ise konuyu ulusal kavramı içinde incelemiştir. Siyasi kültür, siyasi sistemlerde politik eylemlerin gelişiminin belirli bir modeli olarak tanımlanmıştır. Fertlerin siyasi düzenle ilgili inançları, tutumları, değer yargıları, siyasi kültürü meydana getirir. Siyasi kültür, inançları, fikirleri ve değerleri davranış olarak ifade etmektedir. Siyasî kültür, ferdin siyasi sürece katılmasını sağlayan siyasî düzenin sağlıklı çalışmasında etkilidir. Siyasi kültür, sonuç olarak bireyin siyasi eylemlerini ve davranışlarını yönlendirir.

Tezde siyasî kültür, siyasî karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik incelendi. Fertlerin davranışlarını yönlendiren inançlar, değerler, düşünceler, bakış açıları ve kanaatler araştırılmaya çalışıldı. Çalışmanın konusu, alan araştırması sonuçlarıyla erişilen bilgiler ışığında Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürlerinin karşılaştırılmasıdır.

Tezin asıl amacı Karamürsel ve Waberi ilçelerinin (Türkiye ve Somali'nin siyasi kültürü) siyasi organizasyonlarını, farklılaşan tutum ve davranışları ile farklılaşmayan aynı kalan siyasi tutum ve davranışlarını belirlemektir. Karamürsel'in

ve Waberi'nin anket çalışmalarıyla ulaşılan bilgilere göre siyasi kültürlerinin siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlikleri incelenmiştir. İlçelerin ortaya çıkan siyasi kültürlerinin uygulamaya katkıda bulunmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Tez, uygulamalı bir yöntemle yazılmıştır. Örneklem kapsamındakilere uygulanan anketle siyasi algılar, siyasi algılarla ilgili değer yargıları belirlenmek istenmiştir. Kocaeli ilinin Karamürsel ve Mogadişu ilinin Waberi ilçelerinin siyasî kültürü konusunda daha önce yapılmış hiç bir çalışmanın bulunmaması yoktur. İlçeler, karşılaştırmalı olarak ilk defa ele alınmıştır. Dolayısıyla tez, yeni bilgiler sunabildiğinden önemlidir. Tezin bulguları, Waberi ve Karamürsel ilçelerinde yaşayan yerel halkın siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından ihtiyaçlarını anlamak için iki hükümetin (Somali ve Türkiye) ve diğer ülkeler için büyük önem taşınmaktadır. Son olarak araştırma, elde edilen bulgular ve sonuçlar daha fazla araştırma yapmak için bir temel oluşturacağı ve gelecekteki çalışmaların diğer potansiyel araştırmacılar tarafından yapılmasının yolunu açacağı umudunu taşımaktadır.

Araştırma evreni, Karamürsel ve Waberi ilçeleridir. Bu kapsamda araştırma örnekleme, Denekler, Karamürsel ve Waberi ilçelerinin köylerinden ve ilçe merkezlerindeki kişilerden amaçlı örneklem yoluyla seçilmiştir. Örneklem, on sekiz (18) yaş ve üzere yetişkinlerden oluşturulmuştur. Karamürsel ve Waberi ilçelerini temsil edecek bir örneklem oluşturmaya dikkat edilmiştir. Erkek ve kadın kotaları kullanılmıştır. Örneklem kümesindeki 200 kişiye siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik konularına dair sorular yöneltilmiştir.

Hazırlanan tez, uygulamalı bir araştırmadır. Tezde anket çalışmaları, temel veri toplama aracıdır. Anketler, 18 yaş üstü fertlerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Tezin teorik altyapısı, farklı kaynaklardan literatür taramasıyla oluşturulmuştur. Anketlerin sonuçları, gerklı analizlerle raporlarlaştırılmıştır. Tezin teorik birikimiyle anket çalışmaları sonuçlarının raporları bütünleştirilmiştir. Sonuçlar, Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürleri ile ilgili bilgiler değerli bilgiler sağlamıştır. Tezde literatür taraması, alan araştırması anket ve dokümantasyon yöntemleri kullanılmıştır. Tezde nicel bir yöntem kullanılmıştır.

Tez esas olarak uygulamalı bir araştırma dır. Anket sonuçları, SPSS ile rapor edilmiştir. T-testi, ANOVA ve Ki-kare testi teknikleriyle sağlanan veriler, analiz edilerek manalandırıldı.

Tez, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci kısım kavramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede kùltür, kùltür türleri, kavramları teorik olarak tanımlanarak siyasî kùltür için bir giriş yapılmıştır. Daha sonra siyasî kùltürün kavramsal çerçevesi, siyasî kùltür öğeleri, siyasî kùltür türleri, siyasî karar alma, siyasî yapım süreci ve siyasi yetkinlik, siyasî katılma, yerel kùltür konularının kavramsal boyutu ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tezin ikinci bölümünü araştırmanın yöntemi ve alan araştırması oluşturmaktadır. Çalışmada 29 değişkenli soru formuna bağlı ve yüz yüze görüşmeye dayalı anket uygun olarak Karamürsel ve Waberi ilçelerinde amaçlı örneklem yöntemiyle belirlenen 200 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Alan araştırması 29 Kasım 2019 – 9 Ocak 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Bu kısımda Karamürsel ve Waberi ilçelerinde yaptığımız siyasî kùltür araştırması kapsamındadır. İlçelerinde yaşayan halkın siyasî kùltürleri, değer yargıları, demokratik ilke ve değerlere bağlılıkları, inançları, siyasî sistemler hakkındaki görüşleri çalışılmaktadır. Hayattan memnuniyetleri, geleceğe dair beklentileri, siyasî görüşleri, siyasete olan ilgileri, siyasete katılma biçim ve sıklıkları, yerel kùltür, bağımlılık kùltürü, siyaseti etkileme gücüne inançları, güncel gelişmelerin takibi ve basına ilişkin görüşleri gibi pek çok alana ilişkin tutum ve tavırları incelenmeye çalışılmıştır.

Son bölümde ise Tezin hipotezlerine bağlı kalınarak Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasî kùltürü, ortaya koyduğumuz farklı değişkenler açısından karşılaştırılmıştır. Bu bölümde katılımcıların seçimlerde oy kullanması, siyasete ilgi düzeyleri, siyasi partiye üye olması, demokratik yönetim biçimleriyle ilgili olarak ilgili görüşleri, ülkenin dertlerinin nasıl çözüleceğine dair görüşleri, katılımcıların kendilerini nerenin bir parçası olarak gördükleri, siyasî görüşleri ve ülke sorunlarına dair fikirleri demografik değişkenlere ve ilçeye göre farklılaşmakta mıdır sorularına cevap aranmıştır. Ayrıca ilçelere göre yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyal sınıf bakımından benzerlik ve farklılıklar ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın ilişkin sonuç ve değerlendirme de bu bölümün kapsamında yer almıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1 KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

1.1 Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları

Siyasi kültür ne olduğu çok anlaşılması için öncelikle kültür kavramını iyi anlamak gerekir. Kültür toplumların bilgilenme yoluyla kuşaktan kuşağa geçişkenlik gösteren yaşama biçimi anlatır. Kültürü devamlı olarak yeniden değiştirilen, üretilen ve dönüştürülen bir kavram olarak tanımlar. Kültür tanımlarına bakıldığında çok geniş bir literatürle karşılaşılmaktadır. Kültür kavramının tarihsel serüvenine anlam gelişmesi bakımından baktığımızda oldukça ilgi çekicidir. Nesbitt-Larking (1992: 79).

İşlevselci görüşlerine göre kültür, toplumun birçok üyesi tarafından benimsenmiş, bireyleri bir sosyete hâlinde birleştirmeye yarayan düşünce, hissetme ve davranış biçimlerinin ortak bir mahsulattır. Bu tanımlardan yola çıkarak kültür, öğrenilen, ait olduğu toplum tarafından üzerinde anlaşmaya varılan, kuşaklar arası miras yoluyla devredilen bir değerler bütünü olarak tanımlanabilir (Sayarı & Bilgin, 2018: 103).

Antropologların ve sosyologların kültür kavramı, sosyal bilimlerin temeli olarak kabul edilmektedir. Kültür terimi çoğul disiplin kendi bakış açısından değerlendirerek farklı görüşler getirmiştir. Kültür bir tanım içinde ortaya konamayacak kadar geniş boyutlara sahip bir kavramdır. Bu nedenle herkesin üzerinde uzlaşabileceği bir tanım ortaya koyabilmek epeyce zordur (Çeçen, 1984: 10).

Sosyologlar kültürü geniş anlamda tartışılar ve "Kültür, sanat, mimari, müzik, dans, tiyatro ve bir toplumun yazımını ifade eder" dediler. Bazıları daha dar anlamda tanımlar. İnsan bedeni ve zihninin değişmesiyle kültür insanların konuşma, düşünme, dinlenme ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlayan sosyal teorilerin toplamıdır (Çeçen, 1996: 11).

Kültür kavramı çoğunlukla bir insan toplumunun duygu, düşünce ve yargısını sağlayan sosyal değerler olarak kabul edilir. Bu kültür anlamı, gelenek, görenek, düşünce ve sanat değerleri gibi bir toplumun tüm sanat değerlerini kapsar. Kısaca bilgi, Konuşma kültürlü adam bilgili adam demektir. Öte yandan felsefe dili, bu bilginin kaynağına dayanmakta ve insanların kendi doğası ile doğasını değiştirerek yeniden doğayı yarattığı yepyeni bir doğayı bulmaktadır. Araç yapan yaratık olarak tanımlanan insanoğlu, araçsız yaşayamadığından insanlar doğadan çok kültür ile bağılıdır. Kültür, insanın doğasını, insanların ürettiği değerlerin bütünü olarak verir. İnsan, doğasını eylemsel gücüne göre değiştirebilen tek yaratıktır. İnsan doğayı üretirken kültür yarattı ve yaşam zorunlulukları tarafından geliştirilebilecek yepyeni bir doğayı yarattı. İnsan, ilkel nitelikten, çabanın hareketiyle ayrıştırılması, kültürel düzeni sağlamıştır (Çeçen, 1996: 12).

Kültür, sosyal bilimlerde üzerinde ortak bir tanıma var olması ihtimali en düşük olduğu kavramlardandır. Kültür, latince’de (cultura) tarımdaki ürün anlamına gelmektedir. Gerek kavramın toplum bilimlerde ayrı anlamlarda kullanılması gerekse diğer başka kavramlarla örtüşme ve benzeşme düzeyinin yüksekliği şöyle bir netice doğurmaktadır.

Kültür kavramı ile madeniyet kavramı, bazen birbirlerinin yerine kullanılmış bazen de ikisi arasındaki fark vurgulayarak yapılan tanımlarda yardımcı kavramı rolüne kuşanmıştır (Kroeber & E Klucichohn, 1952:15). Bununla birlikte kültür terimini anlama ve kullanma konusunda yüksek derecede bir tekdüzelik derecesinin olduğu bir zaman vardı. On dokuzuncu yüzyılın son on yıllarında ve yirminci yüzyılın başlarında kültürel antropologların büyük çoğunluğu, 1871’de E. B. Tylor tarafından ifade edilen anlayışa tutturulmuş kültüre inanmaktadır.

Neredeyse tüm kültürel antropologlar kuşkusuz kabul ediyorlar, şüphesiz ki kültür, biliminin temel ve merkezi kavramıdır. Bununla birlikte bu terimle ne kastettikleri konusunda rahatsız edici bir anlaşma eksikliği var. Bazıları için kültür davranış öğrenilir. Her neyse diğerleri için bu davranış değil, davranıştan soyutlamadır. Örneğin taş baltalar ve çanak çömlek kapları bazı antropologlar için kültürdür, ancak maddi bir nesne başkaları için kültür olamaz. Bazılarına göre kültür sadece akılda var olur, diğerlerine göre dış dünyadaki gözlemlenebilir şeyler ve olaylardan oluşur. Bazı antropologlar kültürü fikirlerden ibaret olduğunu düşünürler,

ancak konularının sorusu üzerine bölünürler: Bazıları, çalışılan halkların kafasında olduklarını söylerken diğerleri etnologların kafasında olduklarını söyler (White, 1959: 227).

Bugün, herkesin kabul ettiği kültürün tanımı veya kavramı yoktur. 1952'de Kroeber ve Kluckhohn, çeşitli disiplinlerde 160'tan fazla kültür tanımına dikkat çekti. Smith'e göre bu tanımları altı ana tema altında gruplamak mümkündür: Tanımlayıcı tanımlar, tarihsel tanımlar, normatif tanımlar, yapısal tanımlar, psikolojik tanımlar ve genetik tanımlar. Görünmez, soyut, moral, kapalı, gizli veya manevi gibi çeşitli sıfatlarla anlatılan normatif kültür tanımları literatürde sıklıkla görülmektedir. Buna göre kültür, temel olarak değer, inanç, hukuk, gelenek, görenek ve ahlaki ilkelerden oluşur (Memet, 2013:147).

Kültür kavramıyla ilgili birçok farklı paradigma ve tanım olmasına rağmen sosyolojik kültür araştırması için değere dayalı bir yaklaşımın daha işlevsel olacağı iddia edilebilir. Çünkü Talcott Parsons'un belirttiği gibi "bütün sembolik ayrıntılarında kültür çalışması antropolojiye bırakılabilir ve sosyoloji, kültür ve sosyal yapının değerlerin ve normların kurumsallaştırılması üzerine bulunduğu yere odaklanabilir."

Kuşkusuz, modern kültür kavramının anlayışı ilk olarak Edward Burnett Tylor tarafından kullanılmıştır ve onun çalışmasında "Primitive culture" - London, 1871: tanımlanmıştır. Edward B. Tylor göre kültür geniş, etnografik anlamıyla ele alınan kültür veya uygarlık, insanın toplumun bir üyesi olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, gelenek ve diğer yetenek ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütündür. Böylece kültür, toplumun zihinsel, ruhsal ve örgütsel gelişiminin bir sonucudur (Iovan, 2015: 26).

"Kültür", insanların anlam yarattığı sosyal bir başarıdır. Sürekli çoğaltılıyor, değiştiriliyor ve yıkılıyor ve insanlar birbirlerinin deneyimleri ve sesleriyle karşılaşmasıdır. Kimilere göre kültürlerin hem ortam hem de özinelemeli uygulamaların sonucu olduğunu söyleyebilir. Başka bir deyişle kültürler, eşzamanlı olarak sembolik kaynakların çöktürülmüş stokları ile kültürel faaliyetlerinde bu kaynaklara olan davranışlardır (Nesbitt-Larking, 1992:79). "Kültür kavramı dünyadaki soğuk savaşların arkasındaki en önemli kavramdır. Her toplumun kendi

kültürüne dayanarak diğer kültürleri kendi kültürleriyle şekillendirmek istediği önemli bir gerçektir. Bu fenomen, temel olarak diğerlerini soğuk savaşların ve ardından sıcak savaşların arkasına şekillendirmek için güçlü bir özgüven duygusu olduğu gerçeğine dayanmaktadır (Hayrettin, 2015:555).

Williams'a göre (1977:80). Kültür kavramının tarihsel süreçte kullanımında gözlenen farklılıklar, kültür kelimesini üç farklı şekilde kullanmada kendini göstermektedir.

1. Bireylerin toplulukların veya toplumların entelektüel, dini ve estetik gelişimini ifade eder
2. Entelektüel ve sanatsal etkinliklere ve onların ürünlerine (sinema, tiyatro vb.) sahip olmak (Bu özellik ile kültür, sanatla eş anlamlı olarak kullanılır).
3. Bireyler, topluluklar ve toplumlar için bir yaşam tarzı, etkinlikler, inançlar ve gelenekler oluşturmaktır.

Kültür, sosyal bilimlerdeki en güçlü kavramlardan biri olmasına rağmen siyaset bilimi disiplini, meşruiyet, gelenek, anayasa normları ve temel ulusal değerler. Bununla birlikte konsept 1950'lerde kabul edildikten sonra kültürel teoriye on yıl süren yoğun bir ilgi vardı ve bu süre zarfında tüm sosyal bilimlerdeki cesur teorilerin inşası ile ilgilenen rakamlar ortaya çıktı. Çeşitli nedenlerden ötürü, politik kültüre ilgi 1970'lerde azalmıştır ancak son zamanlarda siyasi kültür üzerine yapılan çalışmalarda bir canlanma yaşanmıştır. Erken tarihin gözden geçirilmesi, canlanmanın sağlam bir şekilde devam etmesini sağlamada yardımcı olabilir (Pye, 1991:487).

Sosyologlar, filozoflar, kültürel tarihçiler, antropologlar vb. tarafından sunulan birçok farklı kültür tanımı vardır. Hepsi de kültürün farklı yönlerini ve yaşamımıza nasıl etkilediğini kapsamaya çalışırlar. Kültür, genlerimizden değil sosyalleşme sürecinde öğrenilen sembollerden aktarılan bir şeydir (Arnold, 2011:75). Tüm kültür öğrenilir ancak öğrenilen her şey kültür değildir. Farklı topluluklar veya toplumların farklı değerler kümesi vardır. Bazen bu tez farklılıkları çatışmalara yol açabilir. Kültürün içindeki semboller, insanlar tarafından önemine yatırılmadıkça hiçbir şey ifade etmez. Ayrıca, büyük topluluk içindeki bazı gruplar alt kural ve sembollerini geliştirdiğinde bir alt kültürün bir topluluk içinde var olması da

mümkündür. Siyaset, ekonomi, etik, din vb. Kültürden etkilenen ve sırayla etkileyen faktörlerdir (Haviland, 1990: 89). Kültür, yüksek, düşük, popüler ve halk gibi çeşitli kategorilere ayrılmıştır. Sınıflandırma, sanatsal ya da edebi eserin türü, kökeni ve doğası ile toplumun çeşitli kesimlerine hitap etmesi üzerine kuruludur.

1.2 Kültür Türleri

Temel anlamda kültür, tek bir toplumun insanlarını ortak inançlar, gelenekler ve beklentilerle birleştirir. İki temel kültür türü, maddi kültür, bir toplum tarafından üretilen fiziksel şeyler ve maddi olmayan kültür, bir toplum tarafından üretilen maddi olmayan şeylerden oluşturulmaktadır. Ayrıca kurumsal sektörün çarkıran dünyasını ifade eden “kurum kültür”ü var, eğitim kurumlarında öğrencileri ellerinden gelenin en iyisini yapmaya teşvik eden “rekabetçi kültür” var, statü ve harcama gücünü vurgulayan ve daha fazla maddi memnuniyetle ilgili olan “tüketici kültürü” var, belirli bir grubun tutum ve davranış biçimlerinin bir göstergesi olan 'gelişmekte olan kültür' vardır (Mathur, 2017:65).

Kültür geniş ölçüde aşağıdaki türlere ayrılabilir:

1.2.1 Yüksek Kültür

Yüksek kültür terimi, İngilizceyi Viktorya dönemi şair eleştirmeni Matthew Arnold, “Culture and Anarchy” (1869) adlı çalışmasıyla tanıtmıştır. Onun için yüksek kültür ahlaki ve siyasi iyiliği teşvik eden bir güçtü. Bunun “dünyada söylenen ve düşünülen en iyisini bilmek” anlamına geldiğini ve “yüksek kültürü” “mükemmellik çalışması” olarak tanımladığını söyledi. Şair Thomas Stearns Eliot, kültür tanımına (1948) yönelik notlarında hem yüksek kültürün hem de popüler kültürün tam bir kültür olması için gerekli olduğunu hissetti. Bu nedenle Batı “yüksek sanat” kavramı, Greko-Romen döneminden ve Rönesans'tan geçmektedir. Tabii ki diğer topluluklarda da özellikle Mısır, Yunanistan, Roma, Hindistan, Bizans, Pers ve Çin gibi eski medeniyetlerde var oldu.

Yüksek Kültür, tanınmış ustalar, klasik müzik veya dans ve kanon olarak kurulan yazıların tablolarını veya sinemalarını ifade eder. Seçkin ve yalnızca eğitilmiş, kentsel, varlıklı sınıfa hitap ettiği için eleştirilmiş olmasına rağmen genel

halkı “yüksek kültür” sergileyen sergilere veya konserlere dâhil etmek için sık sık çaba gösterilmiştir. Çeşitli ülkelerin hükümetleri ayrıca müzelere ve kütüphanelere fon sağlayarak ve tiyatro veya müzik gruplarını sübvans ederek teşvik eder. Kitaplara ve eğitime erişim yavaş yavaş başladıkça akademisyenler yüksek kültürün tüm yönleriyle ilgili araştırmalara başladılar ve liberal sanatlara odaklanan dersler bugünlerde olmasa da, bu kavramı kullandılar.

Kültürel çalışmalar, medya çalışmaları, eleştirel teori, sosyoloji, Marksist düşünce ve postmodernizm alanlarında popüler veya kitle kültürü karşısında yüksek kültür sorunu çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Milliyetçilik üzerine siyaset teorisi alanında da önemli bir endişe kaynağı olmuştur. Örneğin Ernest Gellner bunu bileşik bir ulusal kimliğin oluşmasında temel bir özellik olarak gördü ve yüksek kültürü “bağımsız iletişime izin veren okur-yazar bir kodlanmış kültür” olarak tanımladı. Belli bir kültür içindeki farklılıklardan ziyade çeşitli kültürleri birbirinden ayırır ve daha az karmaşık, tarıma dayalı düşük kültürlerle yüksek kültürü zıtlştırır.

1.2.2 Düşük Kültür

Bu, popüler kültürün bazı türleri için kullanılan ve “yüksek kültürün” karşıtı olarak görülen, aşağılayıcı bir terimdir. Bazı kültür kuramcıları hem “yüksek” hem de “düşük” kültürlerin alt kültür olduğunu iddia ederler. Post modern çağda her ikisi arasındaki ayırım çizgisinin neredeyse silindiği anlaşılıyor. “Düşük kültürün” örnekleri kitsch, şakşak, romantik ya da roman ya da sinema ve popüler müzik ve danstır (klasik müzik ve dansın aksine).

Romantik hareket, sözde “düşük kültüre” bir kez daha bakıp ilk kez küçültülen ortaçağ romanlarının edebiyatı etkilemeye başladığı bir zamanda yeniden değer veren ilk kişiler arasındaydı. ‘Düşük kültür’ aynı zamanda kitlesel çekiciliği olan popüler kültür için başka bir terimdir. Bu, toplumda dedikodu dergileri ya da sohbet programları, futbol gibi sporlar ya da dedikodular gibi çeşitli şeyleri içerebilir. Kriket, film müziği ve şu anda en iyi satanlar ve hatta yiyecekleri götüren kitaplar.

1.2.3 Popüler Kültür

On beşinci yüzyılda hukukta ve siyasette kullanıldığında “popüler” kelimesi düşük, temel, umumi ve sıradan insanların anlamına gelir. On sekizinci yüzyılın son kısmına kadar kelimenin bugün yaygın ve iyi sevilen anlamına geldiğinin olumlu çağrışımına kavuşması değildi. Pop kültür olarak da bilinen bu kültür türü, terimden de anlaşılacağı gibi popüler veya ortak olan tüm aktivitelerle (ilişkili sembolleriyle birlikte) ilgilidir.

Ortaya çıkan soru, bu nasıl belirlenir? En çok sosyal bağlamda popüler olanı tanımlayan ve hatta belirleyen kitle iletişim araçları tarafından belirlenir yani toplum üyelerinin çoğunluğunun kabul ettiği her şey. Popüler bir kültür, belirli bir toplumda yaygın olarak yaygın olan ve yerel dil aracılığıyla aktarılan tüm bu kültürel faktörler anlamına gelir.

Popüler kültür, sürekli değişime sahiptir ve hem mekan hem de zamanla sınırlıdır. Popüler kültür aynı zamanda ticari olarak yönlendirilen, kitlesel olarak üretilen ve kitlesel tüketim için olan kitle kültürü olarak da tanımlanır. Aynı zamanda “otantik” kültür olarak da adlandırılabilir çünkü çoğu o dönemin çoğunluğunun tadını ve modasını yansıtır. Seçkin “yüksek kültür” neredeyse antitetik ve kitlelerin direniş belirtisi olarak görülür. Endüstri devrimi sonrası kentleşmeye geçişten popüler kültürün ortaya çıktığı görülmüştür.

Popüler kültür, kitle iletişim araçları ve eğlenceden yemek pişirme, edebiyat, giyim, spor, moda, müzik vb. alanlara kadar çeşitli alanları kapsamaktadır ve çok sayıda dolaşımda ifade edilmektedir. Sanat üzerinde büyük bir etkisi oldu, özellikle İngiltere ve ABD'de ellilerden üretilenler.

1.2.4 Halk Kültürü (Folk Culture)

Bu, yerel yaşam tarzına yansıyan belirli bir topluluk veya toplumun geleneği ve görenekleridir. Halk kültürü, genellikle nesilden nesile sözlü gelenek yoluyla aktarılır ve güçlü bir topluluk duygusu ile iç içedir. Aynı zamanda, eskiden yapılması gerekenler ile bunu yapmanın yeni yolları arasındaki farkları da gösterir. Sanayi öncesi çağlarda daha önceki zamanlarda halk kültürü kitle kültürüne eşdeğerdi ve bu nedenle o zamanın popüler kültürü olarak da adlandırılabilirdi.

Halk kültürü sıkıca bir yer duygusuna dayanır. Bazı unsurları, göç durumunda olduğu gibi yeni bir yerel ayara getirilse bile yerinden olmuş elemanlar, kökenlerinin bulunduğu yer ile ilgili güçlü çağrışımlar taşımaktadır. Halk kültürünü popüler kültürden ayıran şey, eski yerlerin, ikincisinin aksine dışarıya atıfta bulunmadan içeriye bakmaya önem vermesidir. Ancak halk kültürünün her zaman “popüler” ve “yüksek” kültürleri etkilediği ve halk kültürünün birçok özelliğinin her iki kültürün de ayırt edilemez ve ayrılmaz bir parçası hâline geldiği unutulmamalıdır.

1.3 Siyasi Kültürün Kavramsal Çerçevesi

1.3.1 Siyasi Kültür Konseptinin Tanımları

Siyaset bilimciler, tarih boyunca davranışların inançların ve değerlerin önemini vurgulamışlardır. Ancak bunların hepsinin politik kültürün bir parçası olduğu konusunda bir fikir birliği yoktur. Burke'e göre siyasi kültür gelenek ve alışkanlıkların bir parçası olarak tanımlanırken Marx bunların ideolojinin unsurları olduğunu belirtti. Herder ve diğerleri konuyu ulusal kavramı içinde incelemiştir.

Bununla birlikte bir hükümetin temel amacının ve yeni bir yönetim için en önemli sorunlardan birinin politik bir topluluk oluşturmak ve sürdürülebilir kılmak olduğunu göz önünde bulundurarak ortak yapılar ve sistemler oluşturmak hükümetin sorumluluğu ve yetkisi dahilindedir. Ve ortak siyasi kurumlar ve süreçler oluşturmaktır. Tüm bu özelliklere ek olarak ortak dünya görüşü, değerler sistemi ve beklentiler siyasal kültürün önemli unsurları arasında görülebilir.

Siyasi kültür kavramının analizinde, önce tarihsel gelişme ve kavramın çeşitli tanımları verilmelidir. Siyasi kültürün analizinde göz önünde bulundurulması gereken siyasi kültür, bilişsel (biliş, algı ve algı), bilişsel ve değerlendirici, siyasi sistem, siyasi karar alma, siyaset yapma süreci ve siyasi yetkinlik unsurlarının farklı boyutları, kavramı anlamak için ele alınmalıdır.

Siyasi kültür, siyasi eylemin gerçekleştiği değerleri yansıtan bir ampirik inanç, sembol ve değer sistemidir. Her toplum kendi normlarını ve değerlerini bireylerine iletir. Bireyler ayrıca politik sistemin nasıl çalıştığı ve hükümetlerin kendileri için ne yapmaları gerektiği, sistemden ne bekledikleri ve sistemin yükümlülükleri hakkında da birtakım ideallere sahiptir. Siyasi sisteme ilişkin şu

değerler, semboller ve inançlar dizisi toplumun siyasi kültürünü oluşturur ve siyasi kültür bir toplumdan diğerine önemli değişiklikler gösterir. Basitçe söylemek gerekirse siyaset kültürü bir toplumun politik psikolojisidir. Siyasi kültür, vatandaşların hükümet, vatandaşlar ve hükümet arasındaki yönetim tarafından yönetilen ilişkiyi belirleyen süreç ve sistem hakkındaki inançları ve değerleridir. Bireyler, ırk ve dini azınlıklar gibi topluluklar, nesilden nesile geçen ortak siyasi kültürlere sahiptir (Sayarı & Bilgin , 2018: 104).

Siyasi kültür, bireyleri topluma, toplumları bireylere bağlayan önemli bir unsurdur (Sayarı & Bilgin, 2018: 104). politik kültür "siyasal sistem içindeki karar alma süreci için genel ortamı oluşturur."

Siyasi kültür çalışmasında ilk eğilim, kavramı ulusal karakter açısından analiz etmektir. Afrika ve Asya kültürleri üzerine antropolojik çalışmalar, ulus-inşa sürecinde siyasi kültürün oluşması için birçok kaynak sağlamıştır (Sayarı & Bilgin, 2018:104). Ayrıca bazı çalışmalarda siyasal kültürü anlamak için çarpıtmalar, kişisel özellikler ve liderlerin popülerliği ekseninde psikiyatrik analizler yaparak liderlik kavramını incelediler.

1960'lı yıllarda literatüre hakim olan çalışmalar çoğunlukla politik sosyalleşme kavramına dayanıyordu. Örneğin bilişsel öğrenme teorilerine dayanan birkaç çalışma, çocukların politik kurumlar, politik figürler ve okuldaki olaylar hakkında nasıl değer kazandıklarına odaklanmıştır. Son tarihte siyasi kültür kavramını anlamak için bazı tarihi olayların iyi analiz edilmesi gerekir. Özellikle 20. yüzyıl siyaset tarihi yakından incelendiğinde Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda imparatorluklardan ulus devletlere geçiş ve 1917 Devrimi tarafından kurulan sosyalist rejim, demokratikleşme ve dünya çapında pazar ekonomisine geçiş, siyasi kültürler üzerinde önemli bir dönüştürücü etki oluşturdu.

Siyasi kültür çalışmalarında tartışılan konular ve analiz seviyeleri bakımından bir zenginleşme olmasına rağmen derinleştirmenin metodolojik metodu, toplam nitel ve nicel veri metotlarındaki değişim ile ilgilidir. Özellikle kamuoyu anketleri, anket yönteminin tanıtımı ve görüşme tekniği, davranış, algı ve tutumlardaki benzerliklerin ve farklılıkların ölçülmesinde ve ölçülmesinde devrim niteliğindedir (Almond 1950; Casparly 1970; Punam 1973; Stouffer vd. 1991). Böylece toplumlarda ve ülkelerde

geniş ve farklı demografik özelliklere sahip karşılaştırmalı çalışmalar yapmak mümkün olmuştur.

Almond ve Verba'nın (1963) Sivil Kültür çalışması önemli bir el kitabı olarak kabul edilir. 1958-1963 yılları arasında beş farklı ülkede (Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İtalya, Batı Almanya ve Meksika) yaptıkları çalışmada demokrasinin kültürel değerlerini analiz ettiler ve vatandaşlık kültürü kavramını siyasal kültür temelinde incelediler. Vatandaşlık kültürü, vatandaşların siyasal meseleler hakkında bilgili olduğu ve siyasal sistemle ilgili olduğu varsayımına dayanarak demokrasilerde siyasal istikrar sorununu ele alan bir model öngörmektedir. Almond ve Verba'ya göre siyasal kültür vatandaşların siyasal sisteme karşı tutumlarını ve farklı unsurlarını ve bireylerin sistemin rolüne karşı tutumlarını içerir. Bu çalışmanın siyasal kültür çalışmaları arasındaki önemi şüphesiz demokratik siyasal kültürün birleşmelerini belirlenmesi ve kültürü daha ziyade psikolojik bir yaklaşımla ele almasıdır.

Siyasi kültür, bireysel veya kolektif ajanların değerleri ve politik davranışlarını ifade eder . Bir kavram olarak siyasetin kendisinin analizi kadar eskidir. Aristoteles, politik değişime ya da istikrara ilham verebilecek bir “akıl durumu” hakkında yazdı. Machiavelli, kimlik ve bağlılık değerlerinin ve duygularının rolünü vurguladı. Burke, siyasal kurumların amaçlarını gerçekleştirmelerini sağlayan “gelenek pastasını” olduğunu söyledi. Tocqueville, belirli bir toplumun karakterinin temel belirleyicileri moral olarak vurgu yaptı. Ancak siyasal kültürün çağdaş anlayışı, Gabriel Almond ve Sidney Verba'nın Civic Culture (1963)'deki klasik davranışsal formülasyonundan etkilenerek günümüzün çok nedensel, ilişkisel ve karma yöntem yaklaşımlarına yöneldi (Tompson, Ellis, Wildavsky, 1990). Bu metodolojik çeşitliliğin bir sonucu olarak siyasal kültür, siyasal ajanların hükümetine karşı tutumu ile dar bir şekilde tanımlanmayı, toplu olarak ölçülmeyi ve daha sonra siyasal sistemler arasında karşılaştırılmayı ya da daha genel olarak siyasal anlamın kullanıldığı bir süreç olarak tasarlanmayı bırakmıştır. Bireysel vatandaşların tutumları ile içinde buldukları dil ve sembolik sistemler arasındaki karşılıklı etkileşime girer (Silva, Clark, & Vieira, 2015:1).

1.4 Siyasî Kültürün Öğeleri

Siyasi kültürün üç boyutu vardır: bilişsel (bilmek, algılamak ve tanımak), duygusal ve değerlendirici (Almond ve Verba 1963). Siyasi kültürde “bilişsel” olarak bireyin siyasal sistemin işleyişi ve kurumların yapısı hakkında bilgisi vardır. Siyasi sistemi belli bir ölçüde bildiği ve aktörleri ve rollerini belli bir algıladığı kabul edilir. Siyasi kültürün duygusal boyutu, sistemi duygusal bir bağlamda tanımak ve anlamaktır. Başka bir deyişle siyasi olaylara karşı heyecan ve öfkeye tepkileri, siyasal kültürün duygusal boyutu ile açıklanabilir. Değerlendirme boyutu genellikle bireylerin sistem hakkındaki değer yargılarını içerir. Bir toplumun siyasi kültürünü anlamak için gerekli olan eğilimleri, bilişsel, duygusal ve değerlendirici boyutları üç düzeyde analiz edebiliriz. Bir toplumun siyasi kültürünü anlamak için gerekli olan eğilimleri ve bilişsel, duygusal ve değerlendirici boyutları üç düzeyde analiz edebiliriz:

Bilişsel Unsurlar: Bireyin yaşadığı toplumun siyasal alanına dair belli bir bilgi, algı ve inanç vardır. Bu unsurlar yoluyla birey, sistemle bağlantısını kurar.

Duygusal Unsurlar: Bilişsel alandan daha öznel olan duygusal unsurlar, siyasal alanın duygusal dürtülerle yorumlanmasını sağlar. Belli bir siyasi parti başkanına duyulan sevgi veya nefret, bu unsurların bir örneğidir (Öğün & Sarıbay , 1998: 50).

Yargısal (Değerlendirici) Unsurları: Birey, daha önce edindiği temel varsayımlara atıfta bulunarak siyasi alanla ilgili çeşitli değer yargılarına sahiptir. Bu durumun bir örneği, bir bireyin laikliğe önem veren, dini değerleri taşıyan siyasi söylemlere değer veren bir yapıya verdiği tepkidir. Siyasi kültür, tüm bu unsurların bir birleşimidir (Çam, 1995:201).

Bunlar, siyasi sistem, siyasi karar alma ve siyasi yapım süreci ve siyasi çıktılardır. Siyasi sistem, kurumların ve vatandaşların kurumları nasıl değerlendirdiğini; siyasi süreç, siyasetin nasıl çalışması gerektiği ve bireylerin siyasi süreçle ilişkileri ile ilgilidir ve siyasi çıktılar, bireylerin hükümetten beklentileri ile ilgilidir.

1.5 Siyasi Kültür Türleri

Her toplum, normlarını ve değerlerini, politik sistemin nasıl çalışması gerektiği ve devletin insanlara neler yapabileceği hakkında fikirleri içeren kendi insanlarına aktarır. Siyasi sistemler hakkındaki bu inançlar, semboller ve değerler bir ülkenin siyasal kültürüdür ve siyasal kültür bir millettten diğerine büyük ölçüde farklılık gösterir. Bir milletin siyasal kültürü, tarihi, ekonomisi, dini ve kendine özgü gelenekleri tarafından belirlenir. Temel değerler, yüzyıllarca yaşayabilir. Siyasi kültür bir tür kolektif siyasi hafızadır (Cord, Medeiros, Jones, & Roskin, 2018: 147).

Gabriel Almond ve Sidney Verba, uluslar arasındaki siyasi inanç ve değerler açısından farklılıklar konusunda öncü bir çalışma yürütmüştür. 1959 ve 1960'ta araştırmacılar, beş ülkenin her birinde temel siyasal görüşleri ölçmek için binlerce kişiyle görüştüler. Siyasi kültür türünü öne sürdüler: Üç temel siyasi kültür türü vardır: Katılımcı (Participant), tabi (subject) ve mahallici (parochial). Her ülkenin siyasi kültürü, bu üç ideal türün değişken bir karışımıdır (Cord, Vd., 2018: 150).

1.5.1 Katılımcı Siyasi Kültür

Amerika Birleşik Devletler ve İngiltere'deki gibi katılımcı bir siyasi kültürde insanlar vatandaş olduklarını ve siyasi sistemle ilgilendiklerini anlarlar. Ülkelerinin siyasal sistemiyle gurur duyuyorlar ve bunu tartışmaya hazırlar. Siyaset etkileyebileceklerine ve haksızlık olaylarını protesto etmek için bir grup organize edeceklerini iddia ettiklerini düşünüyorlar. Bu nedenle yüksek derecede siyasi yeterlilik veya kifayet ve siyasi etki hissi gösterirler. Oy vermekten gurur duyduklarını ve insanların siyasete katılmaları gerektiğine inandıklarını söylüyorlar. Topluluklarında aktifler ve genellikle gönüllü kuruluşların üyeleri. Muhtemelen diğer insanlara güvenir ve çocuk olarak aile tartışmalarına katıldığını hatırlarlar. Katılımcı bir siyasi kültür, demokrasiyi desteklemek için açıkça ideal bir ülkedir.

1.5.2 Tabi Siyasi Kültürü

Tabi siyasi kültürü, katılımcı siyasi kültürde daha az demokratik olandır. Bir zamanların Batı Almanya ve İtalya'sındaki baskın siyasi kültür örnektir. İnsanlar, vatandaş olduklarını fark ettiklerinde siyasete ilgi göstermeye başlarlar. Ancak siyasetle daha pasif bir şekilde ilgilenirler. Siyasi haberleri takip ederler. Fakat

lkelerinin siyasi sistemleriyle gurur duymazlar. lkelerinin siyasi sistemlerine bağlılıkları çok azdır. Siyasetten bahsetmekte hr olsalar bile sadece yerel ölçüde siyaseti etkileyebileceklerini düşünürler. Bir çoğu heyecan duymadan oy kullanırlar. Siyasi yeterlilik ve nüfuz duygusu zayıftır, bazıları kendini çaresiz hisseder. Diğer insanlara daha az güvenirler. İnsanlar, kendilerini katılımcı yerine pek fazla koyamazlar. Çünkü itaatkâr, tabi olarak düşünmeye alışmışlardır. Tabi kültürde demokrasinin kökleşmesi büyük zorluklarla karşılaşır.

1.5.3 Mahallici Siyasi Kültürü

Daha az demokratik bir mahalli (parochial) siyasi kültürdür. Meksika'da örnek bulmuştur. Çoğu insan, bir ülkenin vatandaşı olmalarını umursamaz. Hemen yakın çevreyi yereli esas alırlar. Ülkelerin siyasi sistemiyle gurur duymazlar. Ülkelerin siyasi sisteminden çok az şey beklerler. Siyasete ilgi göstermezler. Siyaset hakkında çok az bilgiye sahiptirler. Siyasi konularda nadiren konuşurlar. Siyasi bir yeterlilik ya da etki duygusu yoktur. Mevcut kurumlar karşısında kendilerini çaresiz hissederler. Yerel siyasi kültürde demokrasiyi geliştirmek çok zordur. Demokrasi sadece yeni kurumlar değil aynı zamanda yeni bir vatandaşlık duygusu gerektirir.

Finer (1988) siyasi kültür tipolojisinde şu dört kategori tanımlamıştır:

Olgun siyasi kültür: Bu siyasi kültür, iktidar transferi prosedürünün kamuoyunda yaygın bir şekilde onaylandığı durumlarda gerçekleşir. İktidardaki kişilerin emir verme hakkına sahip olduğu inancındaki halk, politik kurumlara bağlı ve iyi harekete geirilmif bir kamuoyu vardır.

Gelişmiş siyasi kültür: Bu tür bir siyasi kültür, sivil kurumların oldukça geliştiği ve kamuoyunun güçlü gruplara iyi organize edildiği yerlerde ortaya çıkar ancak zaman zaman egemen otoriteyi kimin ve neyin oluşturması gerektiği ve gücün nasıl aktarılması gerektiği konusunda bir anlaşmazlık ortaya çıkar.

Düşük siyasi kültür: Bu, siyasi sistemin zayıf ve dar bir biçimde örgütlendiği sistemdir. Siyasi sistemin doğası konusunda fikir birliği eksikliği vardır ve prosedürler ile siyasi sisteme halkın bağlanması kırılgandır.

Minimal siyasi kültür: Bu, kamuoyunu açıkça ifade etmeyen ve hükümetin her zaman kamuoyunu göz ardı edebildiği bir ülkede bulunur, siyasi kültüre kuvvet tehdidi ile karar verilir. Kendini iddia edebilecek bir kişi veya kurum kendi iradesini uygulayabilir ve otoritesinin kapsamı, doğrudan emrindeki güç derecesi ile ilişkilidir.

1.6 Siyasi Kültürün Boyutları

1.6.1 Siyasi Karar Alma ve Siyasi Yapım Süreci

Almond ve Verba (1963), sivil kültür kavramı içindeki bireylerin davranışlarını, değerlerini ve inançlarını tartışır. Bireylerin siyasi süreçten beklentileri hakkında değerlendirilebilecek olan ve siyasal kültürün analiz edilebileceği bir diğer düzeydir. Almonda ve Verba, siyasi davranış çalışmalarında 1959 ve 1960'ta beş ülkede yaklaşık 5.000 kişiyle yapılan araştırmalarda hükümetin bireylerin hayatları üzerindeki etkilerini, devlete karşı sorumlulukları hakkındaki algılarını ve hükümetten beklentilerini incelemiştir. Araştırmanın sonunda katılımcı kültür, bağımlılık kültürü ve yerel kültür olarak üç genel siyasi kültür türü tanımlanmıştır.

Bu sınıflandırmaya göre tanımlanan her kültür türü, belirli bir siyasi yapı ile birleştirilebilir veya aynı yapı içerisinde birlikte görülebilir. Örneğin yerel kültür geleneksel siyasal yapılarda daha belirgin olsa da bağımlılık kültürü merkezci ve otoriter siyasi yapı ile daha uyumludur. Siyasi katılım kültürü çoğunlukla demokrasinin bir unsurudur.

Öte yandan aynı siyasal yapı içerisinde farklı alt siyasal kültürlerde farklı türlerde siyasal kültür görülebilir. Siyasi kültür, kamusal ve kişisel deneyimler tarafından yönlendirilen ortak tarihin ürünüdür. Siyasi yapı ile siyasal kültür arasında bir uyumsuzluk olması durumunda sistemin işleyişinde sorun yaşayacağından siyasi kültürün tanımlayıcı özelliklerine uygun olarak siyasi yapıları geliştirmek gereklidir. Aksi takdirde örneğin Batı demokrasilerinden ithal edilen siyasal yapılarda aslında katılımcı olmayan siyasi kültürlerde despotik veya aşırı merkezileşmiş sistemlerde bir geri dönüş gözlenir. Bu nedenle siyasi kültürlerde yeni bir kültürel değerler bütünü sunulduğunda bir direnişle karşılaşmak kaçınılmaz olacaktır (Çam, 1990: 184).

Yeni kültür yerleşirken eski siyasi kültürün kalıntıları bu direnci daha da güçlendirebilir. Daha sonra görebileceğimiz gibi bu alt kültürler veya siyasi seçkinler ve sıradan vatandaşlar arasındaki farklı tepkilere yol açabilir. Bütün bu çatışmalar ve sosyal tutarsızlıklar, sistemin bireyler içindeki yasallığı hakkındaki endişeleri artırabilir çünkü bireyler ile sistem arasındaki mesafeyi siyasi sistemin inşasında genişletebilir (Sayarı ve Bilgin, 2013: 107-108).

Sosyal bilimcilerin iyi bir siyasi karar alma teorisi yoktur. Belki de bu bizi şaşırtmamalı çünkü sosyal bilimlerde iyi teoriler nadirdir. Ama ilk bakışta karar verme daha izlenebilir alanlardan biri gibi görünebilir çünkü hepimiz kararlar veririz ve teorisyenlerin kendilerine nasıl karar verdiklerini sorarak iyi fikirler alabileceğini düşünebiliriz. Ancak durum böyle görünmüyor. Psikologlar sıklıkla iç gözlemin yetersiz olduğunu iddia etseler de bilişsel süreçlerimizin çoğuna erişilemediğinden siyaset bilimciler hâlâ karar vericilerin kendilerini etkileyen güçlerle ilgili raporlarını kullanmayı verimli buluyorlar. Elbette çoğu analist, karar vericilerin söylediklerinin (hatta gizli belgelere koyduklarının) gerçek nedenlerini ve inançlarını yansıtmayabileceği tehlikesine karşı uyarıda bulunur ancak siyaset bilimcileri tamamen görmezden gelen karar verme açıklamalarını geliştirmekte zorlanırlar aktörlerin neden karar verdiklerine dair kendi görüşleri (JERVIS, 1980:86).

Siyasi karar alma, siyasi psikolojideki en önemli araştırma alanlarından biridir ve rasyonel seçim teorisi, karar alma süreçlerini açıklamak için en yaygın kullanılan teorik çerçevedir. Normatif, rasyonel seçim teorisinin temel varsayımları, bireylerin tutarlı bir tercihler kümesine sahip olmaları, bilinçli bir karara almak için gerekli bilgileri toplamaları, alternatif eylemleri değerlendirmeleri ve inançları ve değerleriyle en uygun şekilde ilişkili eylemleri seçmeleridir. Bu tür kararların daha fazla kişinin kişisel çıkarları olması beklenir ve bu nedenle rasyonel kabul edilir. Bununla birlikte rasyonel seçim yaklaşımı bir paradoksla karşı karşıyadır çünkü araştırmalar pratikte siyasi karar almanın neredeyse bu ilkelere asla uymadığını göstermiştir. İnsanlar görüşlerinde tutarlılık göstermez, bilgileri yanlış kullanır, kendi seçimlerine aşırı güvenir, mevcut bilgileri yeni bilgiler ışığında uyarlayamaz, yetersiz verilerden haksız sonuçlar çıkarabilir ve önyargılı görüşleri ifade edebilir. Dahası, siyasi karar verme, özellikle oy verme, gerçek çıkarla zayıf bir şekilde ilişkilidir (Monroe, Chiu, Martin, & Portman, 2009:859).

Siyasi aktörlerin hemen tüm kararları belirli bir risk derecesini beraberinde getirir. Bu nedenle risk, bir olayın meydana gelme ihtimalinin (örneğin seçimi kaybetme) etkisinin (örneğin ofis kaybetme) katlarıdır. Bundan dolayı belirli kararların alındığı şartları (başkalarını değil) anlamak için risk altındaki karar alma ile başa çıkabilecek bir teoriye ihtiyacımız var. Tanımlayıcı olarak doğru bir psikolojik seçim teorisi olan prospektüs teorisi, tam da böyle bir teoridir.

Bu teorinin merkezi bulgusu, insanların kayıplarla karşılaştıklarında ve kazançlarla karşılaştıklarında farklı seçimler yapmalarındadır. Kayıplar karşısında insanlar karar alma süreçlerinde risk kabul etmektedirler. Kazançlarla karşılaştıklarında ise tersine riskten kaçınan bir şekilde hareket ederler. Beklenti teorisi burada insanların seçimlerini kayıplara veya kazançlara değil son durumlara dayandırdığı ve tipik olarak insanların riskten uzak olduğunu varsaydığı beklenen faydaya dayanan rasyonel seçim hesaplarından farklıdır. Rasyonel seçimin kültürel ve yapılandırmacı eleştirilerinin aksine Prospect teorisi rasyonel seçimin seçim teorik temellerini kabul eder. Teorinin eleştirdiği şey, rasyonel seçimin insanların risk koşulları altında nasıl karar aldıklarını yeterince tanımlama yeteneğidir (Vis, 2011:334).

Tablo 1.1 Almond and Verba'nın Yurttaşlık Kültürün Şeması

Katılımcı kültür	Bağımlılık Kültürü	Yerel Kültür
Bireyler kendilerinin vatandaş olduklarını bilir ve siyasete bu bilinçle ilgi gösterir. Siyasi sistemle ilgili ulusal gurur yüksektir. Oy vermek, gönüllü çalışma gibi toplumsal ve siyasal katılımın önemli olduğu konusunda bilinçlidir. Siyasi yetkinlik hissi yüksektir. Demokrasi için en gerekli siyasi kültür yapısına sahiptir.	Bireyler katılımcı kültüre göre daha düşük bir seviyede siyasete ilgi gösterir. Siyasi katılım daha ve pasiftir. Siyasetle ilgili tartışma, oy verme gibi siyasal katılım türleri konusunda daha çekingen ve ilgisizdir. Siyasi yetkinlik hissi düşüktür ve siyasi süreçte bireyin önemi olduğuna dair inanç azdır. Toplumdaki diğer bireylere karşı duyulan güven azdır. Demokrasi bu kültür içinde daha zor uygulanır	Bireyler kendilerini toplumdan daha ziyade içinde yaşadıkları dar topluluk ile özdeşleştirir. Ülke siyasetinin bir parçası olmanın bir değeri ve önemi yoktur. Siyasi konularda tartışma, oy verme gibi siyasi katılım türleri konusunda herhangi bir ilgi ve istek yoktur. Demokrasinin yerleşebilmesi ve uygulanabilmesi son derece güçtür.
Kaynak: Almond and Verba 1963.		

1.6.2 Siyasî Yetkinlik

Siyasi yetkinlik hem sosyal bilimciler hem de filozoflar arasında teorileşmek için popüler bir konu haline gelmiştir. Bu literatürün karşılaştığı temel zorluk, modern kitle demokrasilerindeki vatandaşların çok az şey biliyor gibi görünmesidir. Demokrasiyi anlamak için bunun ne gibi etkileri olduğu konusunda geniş bir tartışma var. Siyasi yetkinlik konusunda iki önemli ayırım yapılmalıdır. İlk olarak ahlaki açıdan doğru bir karar (güvenilirlik) verebilme ihtimali, ustalıklı bir karar verme yeterliliğinizden (yetkinlik) farklıdır. Ampirik ve normatif hesaplar öncelikle güvenilirliğe odaklanmıştır ancak merkezi normatif taahhütleri ciddiye alırsak yetkinlik daha önemlidir. İkincisi, kendi başınıza sahip olduğunuz yetkinlik (doğrudan yetkinlik), bazı toplu girişimlere katkıda bulunma yeterliliğinizden farklıdır (katkıda bulunan yeterlilik). Doğrudan yetkinliğin demokratik bir bağlamda son derece talep kâr olması muhtemeldir. Bu nedenle katkıda bulunan bir yetkinlik hesabına geçmeliyiz (Brinkmann, 2018:163).

Demokrasi teorisi görüşüne göre yetkinlik bu iki tür veya tip olabilir:

Kolektif yetkinlik, demokratik karar alma için önemli olan seçmenlerin kolektif olarak doğru kararları yetkin bir şekilde vermesidir.

Bireysel yetkinlik, demokratik karar alma için önemli olan, bireysel olarak düşünülen vatandaşların doğru kararları yetkin bir şekilde almalarıdır.

Siyasi yetkinlik, vatandaşların hükümete güven ve inanç bağlamında siyasi meseleleri anlama ve anlama yeteneği olarak tanımlanabilir. Bireylerin yetkinlik duygusu, sosyal ve politik hayata katılımlarıyla doğrudan ilgilidir, aynı zamanda yaşa ve eğitime bağlı olarak değişmektedir.

1.7 Katılımcı Kültür

1.7.1 Siyasi Katılma

Toplum üyelerinin siyasetle ilgili meselelere katılımı son yıllarda artan bir ilgi konusu olmuştur. Meniam ve Gosnell'in Oy Kullanmama 1924 yılında yayınlanmasından ve Meniam tarafından yirmili yılların sonlarında ve otuzlu yılların başında düzenlenen vatandaşlık dizisinden bu yana popüler katılım ve katılımsızlık

üzerine çok sayıda çalışma denenmiştir (Merriam & Gosnell, 1924: 369). Katılım, hayatın, kültürün veya ekonominin her boyutuyla eğitim sistemimizle siyaset sistemimizle karar verme sürecimizle “paylaşmak” veya “kendini sarmak” anlamına gelir . Ancak bilim adamlar arasında “siyasi katılıma” kavramının anlamı konusunda tam bir mutabakat ya da anlaşma yoktur (Merriam, 1931).

Bu kavram, özel vatandaşların politik faaliyeti veya toplum üyelerinin özel vatandaşlar olarak oynadığı rol olarak çok dar bir şekilde ele alınmıştır (Huntington & Nelson, 1976:4). Verba, Nie ve Kim tanımlarını daha da daraltmıştı. Onlara göre siyasi katılım, özel vatandaşların hükümet karar alma mekanizmasını etkilemek üzere tasarlanan yasal faaliyetlerini ifade eder. Bu nedenle hükümet yetkililerinin faaliyetleri kendi kurumlarında hükümet siyasetini belirlerken siyasi parti yetkililerinin siyasi adayların ve profesyonel lobicilerin faaliyetleri siyasi katılımlara dahil edilmeyecektir. Bu tanım aynı zamanda özel bir şirketteki insanların faaliyetlerinin siyasi katılım olarak görülmeyebileceğini ifade eder (Verba , Nie, & Kim, 1978:46).“Bireyin siyasi sistemde çeşitli düzeylerde yer alması” olarak tanımlanan siyasi katılımdır (Rush & Althoff, 1971).

“Yöneticilerin seçiminde ve doğrudan veya dolaylı olarak kamu siyasetlerinin oluşturulmasında ve yürütülmesinde pay” (Finer, 1972:59) ve ayrıca “şu veya bu şekilde çalışmayı ve sonuçlarını etkilemeyi amaçlayan tüm faaliyetleri içeren politik sistem”, her politik sistemin gerekli bir bileşenidir. Dolayısıyla halkın aktif ve etkin katılımı, ölümsüz siyasi sistemin varlığı ve devam etmesi için zorunlu hale gelmiştir (Goel, 1980:76).

Ancak demokraside siyasi katılıma büyük önem taşır. Geleneksel teoriden onsekizinci yüzyılın daha hesaplayıcı demokrasi görüşüne kadar her durumda demokrasi, yüksek düzeyde popüler katılımı ima etti ve teşvik etti. Gerçek gücün sistem içindeki farklı yapıların oluşturulması, sürdürülmesi ve denetlenmesine katılarak onu kullanan insanlara ait olduğu bir sistemdir. Genel kitlelerin rızası, demokratik siyasi sistemin başarısı için temel şarttır. Katılım, rıza verme veya geri çekmenin temel modu olduğu için önemli vatandaş katılımı olmadan demokratik süreç hedeflerinin altında kalmaktadır (Powell, 1982:12).

Modern çağda sadece demokrasilerde değil diğer siyasi sistemlerde de insanların siyasi işlere katılımına çok önem verilmiştir. Çünkü yeni dünya siyasi kültürü katılım kültürüdür. Bu yüzden bugün totaliter yöneticiler de keyfi kararlarını haklı çıkarmak için kitlesel onayı sağlamaya çalışıyorlar (Almond & Verba, 1965).

Bir devletin vatandaşlarının siyasi katılımına en erken atıf eski Yunan politik düşünürleri Platon ve Aristo'nun eserlerinde bulunur. Yunan şehir devletleri ve Atina demokratik devletlerinde yabancılar ve köleler hariç olmak üzere politik toplumun her yetişkin erkek üyesinin oy kullanma, siyasi ofisler ve diğer pek çok tesisleri kullanma hakkı vardı. Devletin yurttaşlığı, hükümetine aktif bir katılım anlamına geliyor. Pericles, “Biz sadece halkla ilişkilere ilgi duymayan bir adamı zararsız değil, işe yaramaz bir karakter olarak görüyoruz” der (Krishna, 1986:67).

“Siyaset ’in 3. kitabında Aristoteles, vatandaş olmanın doğasını belirlemek için hangi unsurların gittiğini incelediğinde açıkça “yargıda bulunmaya katılımı” belirler. En iyi devletin geniş katılımın olduğu bir devlet olduğunu, devlet işlerine katılımın insan kişiliğinin gelişmesi için gerekli olduğunu düşünüyor (Wass, 1984:11).

Geçmişte vatandaşların siyasi katılım tarihi, eski Roma demokrasisinin açıklamalarından da bilinir. Vatandaşların siyasete katılımı veya devletin hizmetlerine katılımı prestijli olarak kabul edildi. Ancak siyasi meselelere katılım olanakları, Roma imparatorları tarafından yalnızca Roma şehrinin vatandaşlarına sağlandı.14. yüzyılda bu kavram Padua Marseleo'nun yazılarında yeterli ağırlık yaşı kazanır. Popüler egemenlik ve temsili hükümet doktrinini destekliyor. Siyasi katılım fikri, 17. yüzyılın sonlarında ve 18. yüzyılın başlarında John Locke ve Rosseau'nun politik felsefeleri yoluyla ifade bulmaktadır. Bu iki politik filozofun sosyal sözleşme görüşü, bireyin önceki hakları tarafından birleştirilmesine rağmen halk egemenliği teorisine işaret etmektedir.

John Stuart Mill, en iyi sorumlu hükümetin bir tür olduğunu savunduğunda tam olarak bunu ortaya koyuyor: “Halkın katılımı, topluluğun genel iyileştirme derecesi kadar büyük olduğu için ... herkesin devletin egemen gücünde bir paya kabul edilmesi.” Karl Marx, Engles ve Lenin gibi politik filozoflar insanların siyasete

katılımını sınıf temelinde görselleştirdiler. Onlara göre 'sosyalist devlet'teki bireyler, proletaryanın öncüsü olacak Komünist Parti tarafından yönetilecek. Mao daha sonra proletaryanın yerine 'devrimin öncüsü' olarak köylülüğün yer almasını önerdi. Böylece komünistler, çoğunluğu azınlık üzerinde egemen olan işçi sınıfı ya da köylü sınıfı tarafından temsil edilen, sınıf açısından siyasi katılımı öngörmektedir.

İnsanların hükümet sistemine doğrudan katılımı, İsviçre'de uygulanan 'doğrudan demokrasi'de bulundu. Bugüne kadar başkentten sahasında veya meydanında bazı 'İsviçre kantonları' için açık hava toplantıları, kamu görevlilerinin seçilmesi ve yasaların kabulü için yapıldı. Yerel işlere halkın doğrudan katılımı Amerika'da ve Hindistan'da daha erken zamanlarda bulundu. Kasabalar ve köyler, o bölgedeki insanların yerel sorunlarını çözmek için toplantılara katılabilecekleri birimler hâline getirildi. Ancak modern hayat şartları nedeniyle bu sistem Amerika'da kaldırılrsa da Hindistan'da hâlâ devam ediyor. İngiltere, Fransa, Amerika ve Hindistan gibi ülkelerde monarşiden demokrasiye geçiş, insanların siyasete katılımlarının artmasını kolaylaştırdı. Bu ülkelerde hükümdarların elinde güçlerin merkezileştirilmesine karşı devrimler vardı. İngiltere'deki Puritan Devrimi, Fransız Devrimi, Amerikan Bağımsızlık Savaşı ve Hint Özgürlük Hareketi, halkın siyasi farkındalığını uyandıran merkezi yönetim biçimlerine karşıydı. Uyarılma insanların siyasi katılımını etkiledi.

1.7.1.1 Siyasi Katılımın Boyutları

Siyasi katılım, yöneticilerin seçimi ve kamu siyasetinin oluşumunun çeşitli yönleri gibi konuları içeren siyasi süreç üzerinde etkisi olan bir dizi siyasi faaliyeti ifade eder. Bu faaliyetler esas olarak: 1. sandıklarda oy kullanmak, 2. üyesi olarak olası baskı gruplarını desteklemek, 3. şahsen doğrudan yasa koyucularla iletişim kurmak, 4. siyasi parti faaliyetlerine katılmak ve böylece yasama organları hakkında hak talebinde bulunmak, 5. diğer vatandaşlarla ağızdan iletişim yoluyla siyasi görüşlerin alışılmış şekilde yayılmasıyla ilgilenmek (Woodward & Roper, 1972: 133).

Lester Milbrath, siyasi katılım faaliyetlerini, üç kategoriye ayırıyor: Gladyatör faaliyetleri, geçiş faaliyetleri ve izleyici faaliyetleri.

a. Gladyatörler, siyasi partilerle aktif birliği onları parti ofisleri tutmak, parti adayları olarak seçimlerle mücadele etmek, parti fonları toplamak, parti toplantısına katılmak ve parti kampanyalarına katılmak gibi bir dizi doğrudan parti etkinliğine katılmaya devam eden az sayıdaki parti aktivistini temsil ediyorlar.

b. Geçiş faaliyetleri, parti taraftarları veya parti sempatizanları olarak parti toplantılarına katılmak ya da tarafsız ama dikkatli dinleyiciler olarak parti fonlarına katkıda bulunmak ve kamu görevlileri ya da parti personeli ile temasa geçmek.

c. İzleyici faaliyetleri ise oylamayı, başkalarının belirli bir şekilde oy vermesini etkilemeyi, siyasi bir tartışmaya katılmayı / kendisini siyasi uyarılara maruz bırakmayı ve bir düğmeyi takmayı veya bir çıkartmayı göstermeyi içermektedir.

Milbrath'ın sınıflandırması siyasi katılımın temel olarak aktif ve pasif olmak üzere iki tür olduğunu gösterme eğilimindedir. Ayrıca siyasi katılım araçsal ve idare edici siyasi katılım olarak sınıflandırılabilir (Milbrath, 1985: 18).

Enstrümantal siyasi katılım, esasen parti zaferini güvence altına almak veya bir tasarının geçişi veya kişinin statüsünde veya etkisinde bir artış, bir kampanyaya katılmak, bilgi toplamak, bir iş için gönüllü olmak, öncelikli olarak yönlendirme ve vurgulamada etkilidir.

İfade edici siyasi katılım ise somut bir hedef gerçekleştirmeyi amaçlamamaktadır. Memnuniyet ya da sadece duyguların salıverilmesi ile ilgilidir. Gösteriye katılmak, protesto etmek, siyasi tartışmalarda bulunmak, sadakat sözü vermek, çoğu durumda etkileyici olan belirli eylemlere örnektir.

1.8 Yerel Siyasî Kültür

Yerel Kültür, gözlemlenebilir ve ölçülebilir doğasına dayanan bilimsel bir yapı olarak tanımlanabilir. Yerel kültür, ilk sürecin bir şekilde ikinci süreci tanımladığı ve sınırladığı duygu ve düşüncenin bir arada var olduğu süreçleri ifade

eder. Başka bir deyişle yerel kültür, duygusal kategorizasyon süreçlerini yöneten bilinçdışı (duygusallık) ve operasyonel kategorizasyonu (düşünce) kontrol eden bilinçle işbirliği içinde kurulur. Yerel Kültür, belirli bir sembolik düzenin ifadesi olarak, bir bağlam içindeki tüm aktörlerin tek bir düşüncesi veya eylemi anlamına gelmez. Diğer bir deyişle bir sosyal grubun parçası olduğu çevrenin / bağlamın / organizasyonun duyu yaratma sürecini mümkün kıldığı farklı sembolik kodların repertuarını kapsayan gösterge bilimsel bir alan olarak düşünülür (Caputo, 2015:22).

Siyaset bilimciler uzun zamandır yerel düzeyde farklı siyasi kültürlerin mevcut olduğunu savunmuşlardır. Örneğin Elazar (1975: 13-16) yerel siyasi kültürün üç temel tarihsel kaynağını tanımlamıştır. Kendi deyimiyle “Politik kültürün üç yönü, Amerikan siyasi sisteminin işleyişini şekillendirmede özellikle etkili olarak öne çıkıyor.” Bunlar: (1) vatandaşların siyaset yoluyla hangi hedeflerin doğru bir şekilde takip edildiğine dair algıları, 2) yerleşik geleneklerine göre hükümet ve siyasette aktif hâle gelen insanlar ve (3) yönetim sanatının yerel yönetimin yapısına ve işleyişine yansıtıldığı şekilde gerçekte nasıl uygulandığıdır (Elazar, 1975:13).

İKİNCİ BÖLÜM

2 KARAMÜRSEL'İN VE WABERİ'NİN SİYASİ KÜLTÜRÜ

2.1 GİRİŞ

Bu kısımda çalışmanın yöntembilimi detaylı bir biçimde açıklanmaktadır. Kocaeli'nin Karamürsel ve Mogadişu'nun Waberi ilçelerinin siyasi kültürün:siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından araştırması kapsamında tamamen tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş 18 yaş ve üzeri, birbirinden farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelire sahip, Waberi ilçesinden 100 ve Karamürsel ilçesinden 100 kişi olmak üzere toplam 200 kişiye anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular SPSS ile tablolştırılmıştır.

Halkın siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik kültürünün tespitine yönelik bu çalışmada ilçelerin daha geniş bir perspektifte kavranabilmesi için ilçeler, kısa ve özlü bir biçimde tanıtılmaya çalışılmıştır. Çalışmada Waberi ve Karamürsel ilçeleri için önce ayrı ayrı değerlendirme yapılmıştır.

2.2 Çalışmanın Yöntem Bilimi

2.2.1 Çalışmanın Konusu

Türkiye ve Somali'nin halk siyasi kültürü özellikle Kocaeli'nin Karamürsel ve Mogadişu'nun Waberi ilçelerdeki halkın siyasi kültürün belirlenmesidir. Yani bu halkın siyasi kültürün belli bir yönüne ilişkin inançları, değerleri, normları, kuralları ve davranış tarzlarının açıklamasıdır.

Bu çerçevelerde yaşayan halkın siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından belirlenmesi, bu sayede siyasi katılma, siyasi ilgi, siyasi partilere üyelik, demokrasinin anlamı, bağımlılık kültürü, yerel kültür ve sosyo ekonomik statü; toplum, birey, devlet ilişkisi ve esasi değerlerinin ilişkisi üzerinde çalışılmıştır.

2.2.2 Çalışmanın Amacı

Siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından Kocaeli'nin Karamürsel ve Mogadişu'nun Waberi ilçelerinin siyasi kültürünün belli bir yönünü (Türkiye ve Somali'nin siyasi kültürü) belirlemek ve karşılaştırmaktır.

2.2.3 Araştırmanın Önemi

Çalışma, Kocaeli'nin Karamürsel ve Mogadişu'nun Waberi ilçelerinin siyasi kültürlerinin karşılaştırmalı incelenmesi daha önce hiç yapılmamıştır. Çalışma, bir ilk oluşturmakta ve yol gösterme imkânı sunabilmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, Waberi ve Karamürsel ilçelerinde yaşayan yerel halkın siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından ihtiyaçlarını anlamak için iki hükümetin (Somali ve Türkiye) ve diğer ülkeler için büyük önem taşınmaktadır. Son olarak araştırma, elde edilen bulgular ve sonuçlar daha fazla araştırma yapmak için bir temel oluşturacağı ve gelecekteki çalışmaların diğer potansiyel araştırmacılar tarafından yapılmalarının bir yolunu açacağı umudunu vermektedir.

2.2.4 Çalışmanın Yöntemi

Uygulama anket modeline dayalıdır. Hazırladığımız anket formunda danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Hasan Yazıcı'nın önerileri doğrultusunda bazı düzenlemeler ve değişiklikler yapılarak soruların Waberi ve Karamürselliler için anlam taşıyacak nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Araştırmanın uluslararası karşılaştırma özelliği muhafaza etmek üzere bazı sorular değiştirilmeden kullanılmıştır.

Ayrıca açıklayıcı araştırma tasarımı bu çalışmaya uygun görülmüştür çünkü bir olgunun tanımlanmasına ve aynı zamanda oldukça büyük bir popülasyondan veri toplanmasına izin vermiştir. Araştırmanın asıl amacı, araştırma sorularını cevaplamak için nicel veri toplamak için kesitsel anketi kullanarak bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki kesin ilişkiyi göstermektir.

2.2.5 Çalışmanın Kapsamı

Araştırma, Kocaeli ilinin ve Mogadishu ilinin ilçeleri olan Karamürsel ve Waberi'de yapılmıştır. Eylül – Haziran 2019 arasında kesitsel anket kullanılarak siyasi kültürü; siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından yapılmıştır.

2.2.6 Çalışmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Waberi ve Karamürsel ilçelerinde olan 18 yaş ve üzeri yaştaki kişiler oluşturmaktadır.

2.2.7 Çalışmanın Örnekleme

- Örnekleme dâhil iki ilçedir. (Karamürsel ve Waberi). Karamürsel ilçesine ve Waberi ilçesine ait bütün büyük mahallelerde gerçekleştirilmiştir.
- Karamürsel ilçesinden 100 ve Waberi ilçesinden 100 kişi olmak üzere toplam 200 kişiye anket uygulanmıştır. Birbirinden farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyal sınıf sahip olan katılımcıların tümüne anket ulaştırılmış ve birebir uygulanmıştır.
- Bu çalışmanın örnekleme tüm Karamürsel ve Waberi ilçelerinde yaşayan halkları temsil etmektedir.
- Amaçlı örneklem tekniği kullanılmıştır. Bu nedenle araştırmaya kimlerin dahil edeceğine karar verilmiş ve odak bilgileri toplamak için kullanılmıştır.

2.2.8 Örneklem Prosedürü

Araştırmada amaçlı örnekleme prosedürü kullanılmıştır. Bu prosedür, Somali ve Türkiye'nin siyasi kültürü arasındaki ilişki hakkında daha fazla bilgi sahibi elde etmek için kullanılmaktadır. Bu nedenle amaçlı örnekleme, araştırmanın örnekleme kimlerin dahil edeceğine karar vermesini sağlar. Odak bilgilerini toplamak için de kullanılır.

2.2.9 Çalışmanın Hipotezleri

Çalışma ile ilgili olarak oluşturulan hipotezlerde ankete cevap veren katılımcıların demografik özellikleri, ilçeleri ve siyasi kültür unsurları (siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik) ile anket sorularında belirtilen değişkenleri algılamaları arasındaki ilişkiler ve etkileşim test edilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri şunlardır:

Genel hipotez

1. Siyasi karar alma bakımından Türkiye ve Somali'nin özellikleri farklılık göstermektedir.
2. Siyasi yapım süreci bakımından Türkiye ve Somali'nin önemli benzerlikleri vardır.
3. Siyasi yetkinlik bakımından Türkiye ve Somali'nin farklılıkları vardır.
4. Siyasi kültürler; ilçeye (Karamürsel ve Waberi) göre farklılaşmaktadır.

Altı hipotezler

H1. Katılımcıların siyasi katılımı; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H2. Katılımcıların siyasi ilgisi; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H3. Katılımcıların siyasi partilere üyelikleri; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H4. Katılımcılara göre demokrasinin anlamı; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H5. Katılımcıların bağımlılık kültürü; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H6. Katılımcıların yerel kültürü; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

H7. Katılımcıların siyaseti etkileme gücüne inançları; gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

2.2.10 Veri Toplanması

Çalışmaya ilişkin saha araştırması, 20 Ekim 2019'de başlamış, 20 Haziran 2020'de sona ermiştir. Çalışma, tarafımdan ve sınırlı sayıda kişi yardımı ile yapılmıştır. Veriler araştırma evrenini oluşturan 18 yaş ve üzeri nüfus arasından amaçlı örneklem yöntemiyle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

2.2.11 Veri Analizleri

Tezde katılımcılardan toplanan veriler SPSS 20.00 (Statistical Package for Social Sciences) istatistiksel veri analizi programı ile test edilmektedir. Verilerin değerlendirilmesinde, t testi ve ANOVA ve Ki- kare testinden faydalanılmaktadır.

2.3 Karamürsel'in Siyasi Kültürü

2.3.1 Giriş

Karamürsel ilçesinin siyasî kültürü araştırılmıştır. Bu kapsamda Karamürsel ilçesi özeliğinde elde edilen bulgular ve sonuçlar ayrı ayrı özetlenerek değerlendirilmiş ve tablolar hâlinde sunulmuştur.

Daha öncesinde Karamürsel'in geniş bir perspektifte kavranabilmesi amacıyla Karamürsel ilçesi özlü bir biçimde tanıtılmaya çalışılmıştır.

2.3.2 Karamürsel İlçesinin Tanıtımı

Karamürsel, Türkiye'nin kuzeybatısında Kocaeli iline bağlı bir ilçedir. Osmanlıların ilk kaptan-ı deryası, kahramanlığı ve güzüpeklığı sebebiyle Orhan Gazi tarafından "kara" lakabını alan Mürsel Paşa'nın fethettiği topraklar. Onun 1327'den sonra donanmasıyla birlikte geldiği ve o tarihten bugüne kadar Karamürsel adı verilen bölge, bugün daha çok "Pehlivanlar Kenti" olarak bilinir. (Bilgi İşlem Müdürlüğü, 2015) Karamürsel, İzmit Körfezi sahilindedir ve güzel kıyıları vardır. Karamürsel sepeti olarak bilinen, çoğunlukla kiraz gibi meyvelerin toplanmasında kullanılan ünlü bir sepete sahiptir.

Karamürsel, 1323 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun denize ilk çıkışını kurduğu ve böylece birkaç yüzyıl boyunca Doğu Akdeniz'e hakim olacak Osmanlı

hakim olmasının temellerini attığı için Türk egemenlik kurmasına de özel bir önem taşımaktadır.İzmit Körfezi'nin güney sahilinde yer alan il, Ereğli ilçesindeki balık lokantaları ve balıkçılar ile iç bölgelerdeki doğal dinlenme ve yürüyüş alanları ile ünlüdür. Bölgenin verimli topraklarında her türlü sebze ve meyve taç olabilmektedir. Bunlardan en çok bilinenleri kiraz, şeftali ve kestanedir. Üreticiler sadece ilçeye değil diğer ilçelerde de önemli miktarda meyve ve sebze gönderiyorlardı (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 2017).

2.3.2.1 Karamürsel'in Tarihi

Karamürsel, tarihi olarak güreşçiler kasabası olarak bilinir ve yüzyıllarca Osmanlılar tarafından fethinden önce Praenetos (Yunanca Πραινετός) olarak adlandırılmıştır.

Karamürsel'in tarihi M.Ö. IX ve VII. yüzyıllara kadar uzanır. Ünlü Yunan Filozofu Socrates'in 'Kilise Tarihi' adlı eserinde Karamürsel'in Prainetos adıyla Hersek mevkiinde yer aldığı belirtilir. Bizanslılar döneminde Bizans İmparatoru Kostantin, annesi Helena'nın namını yüceltmek için Prainetos (Karamürsel-Hersek) bölgesine Helenopolis adını verir. Karamürsel, Osmanlı Devletinin 2.Padişahı Orhan Gazi'nin Bursa'yı fethinden önce, Orhan Gazinin yakın silah arkadaşlarından Kara lakaplı Mürsel Alp tarafından Osmanlı topraklarına dahil edildi (1324) (Karamürsel Kaymakamlığı, 2019).

2.3.2.2 İlçenin Kuruluşu

Karamürsel, Osmanlılar döneminde 1888'de “Müstakil İzmit Mutasarrıflığı” kuruluna kadar idari bakımdan yerel bir yapıya sahip olamadı. Kocaeli, 1888'de “Müstakil İzmit Mutasarrıflığı“ adıyla bağımsız sancak oldu. Müstakil İzmit Sancağının kazalarından biride Karamürsel idi. Sancakların kaldırılması ile 1924 yılında Kocaeli İl'ine bağlı İlçe olarak kurulmuştur. Belediye arşivlerine göre 1888 'de Mutasarrıflıkların kurulmasından 14 yıl sonra 1902 yılında Karamürsel'de ilk Belediye Teşkilatı Kuruldu. Ve yine İlk Belediye Başkanlığını İngiliz Halil Ağa yaptı (Karamürsel Belediyesi, 2012).

2.3.2.3 Coğrafi Yapı

Karamürsel ilçesi, idari bakımdan Kocaeli iline bağlı, Doğu Marmara Alt bölgesinde İzmit körfezinin güneyinde yer alan bir ilçe merkezidir. 7 derece 40 saniye kuzey enlem ve 5 derece 29 saniye boylam üzerinde bulunur ve 254.5 km² yüzölçümüne sahiptir. Karamürsel, doğuda Gölcük, güneyde İznik, batıda Yalova, kuzeyde Marmara Denizi ile sınırlıdır. Bursa-İzmit karayolu üzerinde İzmit'e 36 km, Yalova'ya 32 kilometre uzaklıkta olan Karamürsel 258 kilometrekare alanı ile sanayi ve tarımsal yerleşmeleri yanında iç turizme açık özelliğini de korumaktadır.

Karamürsel'de sosyal yapı incelendiğinde yerleşik nüfusun Yerli (manav) Türklerin yanı sıra Batum, Bulgaristan, Kafkasya, Romanya, Yunanistan ve Yugoslavya göçmenlerinden oluştuğu, Manavların (Türkmenler) Boşnakların Laz ve Gürcülerle Çerkezlerin bir arada ve huzur içinde yaşadıkları gözlenir. Türk vatandaşı olan bu etnik toplumlar kendi örf ve adetlerini huzurlu hayatları içinde sentezleme bilincini her zaman göstermişler ve bu gün de göstermektedirler.

2.3.2.4 Nüfus

Karamürsel nüfusu 2019 yılına göre 57.557'dir. Bu nüfus, 28.708 erkek ve 28.849 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise %49,88 erkek, %50,12 kadındır. (Tüik, 2012).

2.3.2.5 Eğitim

Karamürselin nüfusunun eğitim düzeyi %73.75 lik oranı ilköğretim, ortaokul ve lise, %15.67'si üniversite ve üstüdür. %10.58'si ise diğer (bilinmiyor, okuryazar değil okuryazar eğitimsiz) şeklindedir (Endeksa, 2019).

2.4 Karamürsel İlçesi Anket Verilerinin İncelenmesi

2.4.1 Giriş

Bu bölümde siyasî kültürünü belirlemek istediğimiz Karamürsel ilçesinde yaşayan vatandaşlara; katılımcılara dair demografik değişkenler, demokratik ilke ve değerlere bağlılık, Siyasi karar alma, Siyasi yapım süreci, Siyasi yetkinlik, Türkiye'nin yerine dair beklentileri, siyasete ilgileri, siyasî katılma, demokrasi, otoriter eğilimler, hak ve hürriyetler, siyaseti etkileme gücüne inançları,

siyasî bilgileri, değişime bakışları, siyasetten ve gelecekte beklenenleri, siyasî sistemler ve siyasî partiler hakkındaki görüşleri, kurumlara güven, yaşamdan memnuniyet ve tatmin düzeyleri, sosyo-ekonomik durumları, ve ülkenin en önemli sorunu başlıkları altında topladığımız 29 farklı soru yöneltilmiş ve alınan cevaplara bağlı olarak bulgular değerlendirilerek tablolar halinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.2 Bulgulardan Elde Edilmiş Verilerin Değerlendirilmesi

2.4.2.1 Katılımcılara Dair Demografik Değişkenler

Bu bölümde katılımcıların demografik özelliklerine dair dağılımlar verilmektedir.

Tablo 2.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcıların Demografik Özellikleri		Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	46%
	Erkek	54%
	Toplam	100
Yaş	18-25	22
	26-35	19
	36-45	33
	46-55	17
	56 ve Yukarı	9
	Toplam	100
Eğitim Durumu	Üniversite mezunu	34
	Üniversite öğrencisi	22
	Lise mezunu	20
	Lise öğrencisi	3
	Ortaokul Mezunu	7
	İlkokul mezunu	10
	Diplomasız (eğitim almayan)	4
	Toplam	100
Sosyal sınıf	İşçi	24
	İşveren	4
	Çiftçi	2
	Memur	16
	Serbest meslek	4
	Esnaf	11
	Emekli	2
	Ev hanımı	15
	Öğrenci	18
	İşsiz	4
	Toplam	100

Katılımcıların cinsiyet sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Araştırmada gerçekleştirilen toplam 100 görüşmenin, Tabloda görüleceği üzere %46'sı (46) kadın; %54'si (54 kişi) ise erkeklerden oluşmaktadır. Çalışmanın sonuçları Karamürsel değerleri ile örtüşmektedir.

Katılımcıların yaş sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %33'sü (33) 36-45 yaş grubunda oluşmakta olup bu yaş grubu örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 22 (22 kişi) 18-25 yaş; %19 (19 kişi) 26-35 yaş; %17 (17 kişi) ve nihayetinde de %9 (9 kişi) 56 yaş üstü yaş grubu izlemektedir. Dağılım örneklemin temsiliyet oranını yansıtmaktadır.

Katılımcıların eğitim düzeyi sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %34'ü (34) üniversite mezunu grubunda oluşmakta olup; bu eğitim düzeyi, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 22 (22 kişi) üniversite öğrencisi; %20 (20 kişi) lise mezunu; %10 (10 kişi) ilkokul mezunu; %7 (7 kişi) ortaokul mezunu; %4 (4 kişi) diplomasız ve nihayetinde de %3 (3 kişi) lise öğrencisi grubu izlemektedir.

Katılımcıların dahil oldukları sosyal sınıf sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %24'ü (24) işçi grubunda oluşmakta olup bu sosyal, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla %18 (18 kişi) öğrenci; %16 (16 kişi) memur; %15 (15 kişi) ev hanımı; %11 (11 kişi) esnaf; %4 (4 kişi) işveren; %4 (4 kişi) işsiz; %4 (4 kişi)serbest meslek; %2 (2 kişi) çiftçi ve de %2 (2 kişi) emekli grubu izlemektedir.

Tablo 2.2 Anket Yapılan Mahalleleri

Mahalle	Sıklık	Yüzde (%)
4 Temmuz Mahallesi	34	34
Kayacık Mahallesi	21	21
Karapınar Mahallesi	4	4
Çamdibi Mahallesi	1	1
Dereköy Mahallesi	6	6
Pazar Köy Mahallesi	3	3
Haci Ömer Mahallesi	2	2
Semetler Mahallesi	1	1
Tahtalı Mahallesi	3	3
Yalakdere Mahallesi	2	2
Ereğli Mahallesi	7	7
Çamçukur Mahallesi	3	3
Akçat Mahallesi	5	5
Tepeköy Mahallesi	6	6
Kızderbent Mahallesi	2	2
Toplam	100	100

Tablo 2.2, çalışmada görüşülen deneklerin (katılımcıların) mahallelere göre oranlanması görülmektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %34'ü (34 kişi) 4 Temmuz mahallesi grubunda oluşmakta olup; bu mahaller, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır.

Bu grubu sırasıyla %21 (21 kişi) Kayacık mahallesi; %7 (7 kişi) Ereğli Mahallesi; %6 (6 kişi) Dereköy Mahallesi; %6 (6 kişi) Tepeköy Mahallesi; %5(5 kişi) Akçat Mahallesi; %4 (4 kişi) Karapınar Mahallesi; %3 (3 kişi) Pazar Köy Mahallesi; %3 (3 kişi) Tahtalı Mahallesi; %3 (3 kişi) Çamçukur Mahallesi; Haci Ömer Mahallesi; %2 (2 kişi);Yalakdere Mahallesi; %2 (2 kişi) Kızderbent Mahallesi; %2 (2 kişi); Çamdibi Mahallesi; %1 (1 kişi) ve de %1 (1 kişi) Semetler Mahallesi grubu izlemektedir.

Tabloda çalışmada görüşülen deneklerin (katılımcıların) mahallelere göre oranlanması görülmektedir. karamürsel ilçesinin 15 mahalleden denek sayısı, görüşülen toplam denek sayısının nüfusa oranlanması ile belirlenmiştir.

2.4.2.2 Demokratik ilke ve Değerlere Bağlılık

Tablo 2.3 Siyasî Eylem Onaylama

	Siyasî Eylem Onaylama	Onay arım (%)	Bazı şartlarda yapılabilir (%)	Kesinlikle yanlıştır (%)	Toplam (%)
1	Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak	42	56	2	100
2	Toplu bir dilekçeye imza atmak	28	64	8	100
3	Kanuna aykırı olarak işi bırakmak	11	35	54	100
4	Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak	10	30	60	100
5	Bina veya iş yeri işgal etmek	7	12	81	100
6	Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak	7	31	62	100
7	Yasal grev yapmak	28	42	30	100
8	Gösteri amacıyla trafiği kapamak	10	30	60	100
9	Boykot yapmak	10	41	49	100

Çalışmanın kapsamında farklı siyasi katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadeleri onaylayıp onaylamadıkları sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Sorduğumuz sorular, imza toplama, toplu dilekçeye imza atma, yasal grev ve yasal gösteri yürüyüşü, boykot yapmak, bina veya işyere işal etmek gibi kanunların izin verdiği siyasal eylem biçimlerinin toplumda kabul etmediği işaret etmektedir.

Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak onaylayanlar %42 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %56'ı ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise %2 oluşturmaktadır. Toplu bir dilekçeye imza atmayı onaylayanlar %28 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %64'sünü oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış diyenlerde %8 oranındadır. Kanuna aykırı olarak işi bırakmak onaylayanlar %11 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %35'sini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış diyenlerde % 54

oranındadır. Yasal gösteri ve yürüyüşler i onaylayanlar da %10; bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %30' si ve bunu kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise %60 oranında oluşturmaktadır. Bir bina veya iş yere işgal etmek yi onaylamayanlar %7 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %12'ini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise 81% oranındadır.

Ayrıca Resmi ilan edilmeyen grevlere katılmak onaylayanlar %7 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %31 ve kesinlikle yanlış olduğunu iddia edilenler %62 oluşturmaktadır. Yasal grevleri onaylayanlar %28, bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %42'ini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış söyleyenler % 30 oranındadır. Gösteri amacıyla trafiği kapamayı onaylayanlar %10 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %30'u ve kesinlikle yanlış diyenler %60 oluşturmaktadır ve Boykot yapmak onaylayanlar %10 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %41ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler % 49 kişi oluşturmaktadır.

Karamürselli katılımcılar, yasa-dışı eylem yollarını ve bu eylemleri şartlara bağlı olarak da olsa onaylamama eğilimindedirler ve onaylayanların oranı oldukça düşüktür. Bulguları, siyasi katılımı yasal çerçeve içinde yürütmekten yana olan katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu Karamürsel'de yasadışı-protesto eylemlerine başvurma eğiliminin nispeten zayıf olduğu şeklinde yorumlamak mümkün olabilir. Araştırma bulguları, Karamürsel'de en yaygın toplu siyasal katılma biçimlerinin yasal gösteri ve yasal grev, imza toplamak olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 2.4 Siyasî Eylem Katılması

	Siyasî Eylem Katılması	Onayları m (%)	Bazı şartlarda yapılabilir (%)	Kesinlikle yanlıştır (%)	Toplam (%)
1	Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak	39	58	3	100
2	Toplu bir dilekçeye imza atmak	27	65	9	100
3	Kanuna aykırı olarak işi bırakmak	9	37	54	100
4	Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak	33	46	21	100
5	Bina veya iş yeri işgal etmek	7	12	81	100
6	Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak	7	32	61	100
7	Yasal grev yapmak	23	46	31	100
8	Gösteri amacıyla trafiği kapamak	9	29	62	100
9	Boycot yapmak	11	41	48	100

Çalışmanın kapsamında farklı siyasi katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelerle katılıp katılmadıkları sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplamaya katılmayanlar %39 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanların oranı %58 ve kesinlikle katılmayanların %3 oluşturmaktadır. Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılmayanlar %27 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar bu oranın %65 ve kesinlikle katılmayanlar %9 oluşturmaktadır. Kanuna aykırı olarak iş bırakmak ya katılmam diyenler %9 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar %37 ve kesinlikle katılmam oranı %54 oluşturmaktadır. Yasal gösteri ve yürüyüşleri katılmayanlar da %33 ve bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar bu oranın %46 ve kesinlikle katılmayanları %21 oluşturmaktadır.

Ayrıca Bina veya işyeri işgal etmek katılmam diyenler %7 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar %12 ve katılmayacağını belirtenlerin oranı %81 oluşturmaktadır. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak katılmayanlar %39 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanların oranı %58 ve kesinlikle katılmayanların %3 oluşturmaktadır. Yasal grevleri katılmayı onaylamayanlar %23, bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar bu oranın %46 ve kesinlikle katılmayanların oranı %31 oluşturmakta iken; Gösteri amacıyla trafiği kapamak ya katılmam diyenler %9 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar %29 ve katılmayacağını belirtenlerin oranı %62 oluşturmaktadır. Boykot yapmaya katılmam diyenler %11 iken bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar bu oranın 41, katılmayacağını belirtenlerin oranı %48 oluşturmaktadır.

Bulgulara göre Karamürselli katılımcılar; yasa-dışı eylem yollarına tevessül etmemekte ve bu eylemlere katılmama eğilimindedirler. Bu tarz eylemlere katılacağını bildirenlerin oranı, oldukça düşüktür. Siyasî katılımı yasal çerçeve içinde yürütmekten yana olan katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu; Karamürsel’de yasa dışı-protesto eylemlerine başvurma eğiliminin yüksek olmadığını görmekteyiz. Katılan eylem türlerine ilişkin bulgular da, yukarıda değinilen eğilimi doğrulamaktadır. Geçmişte imza toplama, yasal grev, yasal yürüyüş eylemlerine katıldıklarını veya gerekirse katılabileceklerini söyleyenlerin oranı, kanunların izin vermediği eylem biçimlerine katılmış olduklarını veya katılabileceklerini düşünenlere oranla daha yüksek oranlardadır.

2.4.2.3 Siyasi Katılması

Tablo 2.5 Son Seçimlerde Oy Kullanması

	Sıklık	Yüzde(%)
Evet	86	86
Hayır	14	14
Toplam	100	100

Tablo 2.5 son seçimlerde oy kullandınız mı? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Karamürselli katılımcıların %86’ sı (86 kişi) son yapılan seçimlerde oy kullandığını belirtirken sadece %14’ i (14 kişi) oy kullanmadığını belirtmiştir. Bulgular, Karamürselilerin %86’sının seçimlerde oy kullanarak, hem

vatandaşlık görevlerini hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önemsediklerini göstermektedir. Ayrıca Türkiye'deki genel seçim tablosunda katılım oranının %85'lerde olduğuna göre katılımcılar da ortalama bir oy kullanma eğilimi göstermişlerdir.

Demokrasi ülkelerde demokrasinin başarılı olabilmek için vatandaşların kamusal etkinliklere katılmasıyla mümkündür. Bu yüzden kamusal etkinliklere katılmanın en uygun şekilde ve hatta başında da seçimlerde oy kullanmaktır. En azından kayıtlı iki seçimden biri düzenli olarak seçimlerde oy kullanmak gerekmektedir. Bilhassa başkanlık seçimlerine yerel seçimlere oranla daha çok vatandaşlar oy kullanmaya eğilimlidir (Orum & Dale, 2016: 343). Oy kullanmak halkın siyasi katılma şekillerinden biridir.

Siyasî katılma; toplumun üyesi olan bireylerin (vatandaşların) siyasi sistem karşısındaki durum, tutum, değer ve davranışlarını belirler. Bu durumu sadece seçimlerde oy kullanmaktan ibaret saymak yanlış olur bu nedenle başka faaliyetlerde göstermektedir. Bulgular; Karamürsel katılımcıların %86'sının seçimlerde oy kullanarak, hem vatandaşlık görevlerini hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önem verdiklerine göstermektedir.

Tablo 2.6 Siyasetçilerle Temas Kurmak

	Siyasetçilerle Temas Kurmak	Evet (%)	Hayır (%)	Toplam (%)
1	Bir işiniz için milletvekili ile görüşmek	9	91	100
2	Bir işiniz için milletvekilinize mektup yazmak	7	93	100
3	Bir bakana mektup yazmak veya onunla görüşmek	7	93	100
4	Bir gazeteye mektup yazmak	6	94	100

Karamürsel katılımcıların bir siyasete katılma biçimi olarak siyasetçilerle olan ilişkilerine ışık tutmak amacıyla sorular yöneltilmiştir. Yukarıdaki tabloda karamürsel katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Tablo 2.6'nde katılımcılara siyasetçilerle temas hakkında bir takım sorular yöneltilmiştir. Bir işiniz için milletvekili ile görüştünüz mü sorusuna %91'i hayır cevabı verirken %9'su evet

cevabı vermiştir. bir işiniz için milletvekiline mektup yazdınız mı sorusuna %93'ü hayır cavabı verirken % 7'si evet cevabı vermiştir. Aynı şekilde bir bakan mektup yazdınız mı veya onunla görüştünüz mü sorusuna aynı cevabı vermişler. bir gazeteye mektup yazdınız mı sorusuna katılımcıların %94 hayır cevabı verirken %6'sı evet cevabını vermiştir.

Bu bulgular ile karamürsellilerin ve siyasetçilerin teması zayıf olduğunu ve siyasi karar sürecini bireysel olarak etkilemeye yönelik katılma biçimlerinin yeterli etkinlikte ve yaygın olmadığını görmekteyiz.

Tablo 2.7 Dernek, Kuruluşlara Üye Olmak

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	18	18
Hayır	82	82
Toplam	100	100

Tablo 2.7 Herhangi bir gönüllü kuruluş veya derneğe üye misiniz? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular; katılımcıların %82'si (82 kişi) gibi çoğunluğu temsil eden bir bölümün, gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmadığını gösterirken, sadece %18 (18 kişi) gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olduğunu göstermektedir. Gönüllü kuruluşlara katılım sayısı karamürsel ilçesi epeyce düşüktür.

Bu anlamda yukarıdaki tabloyu değerlendirdiğimizde ve çıkan sonuçları genel bir örneklem olarak ele aldığımızda, gönüllü kuruluşlar vasıtasıyla yararlı işler yapma noktasında yeterince organize bir toplum haline gelmediğimiz söylenebilir.

Tablo 2.8 Siyasete Ne Derece İlgileniyorsunuz?

	Sıklık	Yüzde (%)
Çok yakından ilgiliyim	18	18
Biraz ilgiliyim	42	42
Pek ilgi duymam	23	23
Hiç ilgi duymam	17	17
Toplam	100	100

Tablo 2.8 da katılımcılar ne ölçüde siyasete katılmaktadırlar ve siyasetle ne kadar ilgili olduklarını anlamak amacıyla katılımcılara Siyasete ne derece ilgi duyduğunuzu söyler misiniz? şeklindeki sorumuzu yönelttik. Yukarıdaki tabloda bu soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular, Karamürselli katılımcıların %18 (18 kişi) çok yakından ilgiliiyim cevabını verdiğini, siyasete pek ilgi duymam cevabı, katılımcıların %23'ünü (23) göstermektedir. Siyasete hiç ilgi duymam diyen ve siyaseti önemli bulmayanlar, katılımcıların %17'sidir (17 kişi) ve biraz ilgiliiyim diyenlerin ise yüzde %42 dolayında olduğu görülmektedir.

2.4.2.4 Siyasi İlgiler

Tablo 2.9 Siyasete İlgi Sıklığı

	Siyasete İlgi Sıklığı	Hiç (%)	Çok seyrek (%)	Bazen, arasıra (%)	Sık sık (%)	Toplam (%)
1	Gazetelerde siyasî haberleri okumak	22	20	35	23	100
2	Arkadaşlarınızla siyaset konuşmak, tartışmak	15	24	44	17	100
3	Başkalarını sizin partinize oy vermeleri için ikna etmeye çalışmak	58	12	19	11	100
4	Siyasî mitinglere toplantılara katılmak	55	14	23	8	100
5	Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları izlemek	24	24	35	17	100

Siyasete duyulan ilginin belirlemek amacıyla katılımcılara saydığımız siyasi faaliyetleri ne sıklıkla yaptıklarını sorduk. Tablo 2.9'da bu soruya verilen cevaplar görülmektedir. Karamürsel'de siyasete ilginin siyasete daha aktif biçimlerinde katılma oranları çok yüksek değildir.

Gazetelerdeki siyasî haberleri “sık sık”okuduklarını söyleyenlerin oranı %23 (23 kişi), bazen, arasıra diyenler %35 (35 kişi), çok seyrek okuyanlar %20 (20 kişi ve hiç okumayanların %22 (22 kişi)dir. Sık sık arkadaşlarıyla siyaset konuştuklarını söyleyenlerin oranı %17 (17 kişi), bazen, arasıra diyenler %44 (44 kişi), çok seyrek konuşanlar % 24 (24 kişi ve hiç konuşmayanlar % 15 (15 kişi)dir. Başkalarını ne kadar sizin partinize oy vermeleri için ikna etmeye çalışırsınız? sorusuna ise katılımcıların % 58 ile yarısından fazlası hiç yapmam cevabını vermiştir. %12’si çok seyrek, %19’u bazen, arasıra, %11’i ise sık sık yaparım cevabını vermiştir.

Bundan başka siyasi miting ve toplantılara katılma sorusuna ise katılımcıların %55 ile yarısından fazlası hiç katılmam cevabını vermiştir. %14’ü çok seyrek, %23’ü bazen, arasıra, %8’i ise sık sık katılım cevabını vermiştir. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izlersiniz? sorusuna katılımcılar, %24 hiç cevabını vermiştir. %24’ü çok seyrek, %35’i bazen, arasıra, %17’si ise sık sık cevabını vermiştir.

Bulgular, Karamürsel’deki katılımcıların siyasete duyulan ilginin en yoğun odağının başkalarını partinize oy vermeleri için ikna etmeye çalışanlar söyleyenlerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Siyasî toplantı ve mitinglere gittiğini belirtenlerin sayısı nispeten daha düşüktür. Bunun yanında televizyon kanallarından yayımlanan siyasetçilerin katıldıkları açık oturumlar ve gazeteleri okumak suretiyle de siyaseti izleyen ve ilgi duyanların yoğunlukta olduğunu göstermektedir. Karamürsel’de bireylerin büyük çoğunluğunun gazetelerdeki siyasî haberleri okuyarak siyaseti izlediklerini göstermektedir.

Tablo 2.10 Siyasi Partilere Üyelik

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet, oldum	23	23
Hayır ama olabilir	32	32
Hiç düşünmem	45	45
Toplam	100	100

Tablo 2.10’da “hayatınızın herhangi bir döneminde bir siyasî partiye üye oldunuz mu?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular;katılımcıların % 23 (23 kişi) “evet” cevabı vererek siyasete katılma eylemi göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını, ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcıların %32 (32 kişi) dir. %45 (45 kişi) kısım ise herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini göstermektedir. Demokrasinin

işlemesi ve başarılı olabilmesi için halkın siyasi katılımı önemlidir (Orum, 2016: 343). Siyasî partilere üyelik veya buralarda faaliyet gösterme siyasi katılımın bir parçasıdır. Bu bulgulara göre Karamürsel’de yaşayanlar, partiye üye olmayı önemsememektedirler.

2.4.2.5 Demokrasi

Tablo 2.11 Demokrasinin Anlamı

	Demokrasinin Anlamı	Hiç ilişkili değil (%)	Pek ilişkisi yok (%)	Biraz ilişkili (%)	Çok ilişkili (%)	Toplam (%)
1	Hürriyetler demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	6	9	24	61	100
2	Eşitlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	10	9	13	68	100
3	Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	11	13	28	48	100
4	Azınlıkların haklarının korunması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	12	11	28	49	100
5	Cinsel konularda serbestlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	33	20	26	21	100
6	Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	9	16	36	39	100
7	Devletin herkese iş bulması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	15	24	31	30	100
8	Ülkenin kalkınması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	6	8	34	52	100
9	Halkın yönetime katılması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	10	8	20	62	100
10	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	15	17	34	34	100
11	Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	15	22	34	29	100
12	Devletin fiyatları kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	14	24	31	31	100

Demokrasi 2.400 yıl önce antik Yunanistan'da ortaya çıktı. “Demokrasi” kelimesi “halkın yönetimi” anlamına gelir. Bu tanım bize bir demokrasinin vatandaşlarının uluslarını yönettiğini söylese de, dünyadaki ülkelerde uygulandığı şekliyle demokrasi fikrinin önemli kısımlarını atlamaktadır. Halkın demokratik hükümeti kurmasının temel amaçları, haklarının, çıkarlarının ve refahının korunması ve desteklenmesidir. Demokrasi, her bireyin siyasi topluluğun öz yönetimine katılmakta özgür olmasını gerektirir. Dolayısıyla siyasi özgürlük demokrasi kavramının merkezinde yatar. Modern demokrasi kavramının genel olarak üç ana bölümü vardır: “demokrasi”, “anayasacılık” ve “liberalizm”. Gerçek bir demokrasi olabilmesi için her birinin siyasi bir sistemde var olması gerekir (Bahmueller, 2007: 12).

Tablo 2.11’de katılımcıların demokrasi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla İnsanlar demokrasiyi çok değişik şekillerde anlayabiliyorlar. Sayacaklarımızdan her birini değerlendirip demokrasiyle ilgili olup olmadığını söyleyiniz” şeklindeki soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Hürriyetler demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna %61’lik kesim çok ilişkilidir derken %24’ü biraz ilişkilidir demiştir. %9’u pek ilişkisi yok ve %6’sı hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Eşitlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %68’lik kesim çok ilişkilidir derken %13’ü biraz ilişkilidir demiştir. %9’u pek ilişkisi yok ve %10’u hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %48’lik kesim çok ilişkilidir derken %28’i biraz ilişkilidir demiştir. %13’ü pek ilişkisi yok ve %11’i hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Azınlıkların haklarının korunması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %49’luk kesim çok ilişkilidir derken %28’i biraz ilişkilidir demiştir. %11’i pek ilişkisi yok ve %12’si hiç ilişkili değil cevabını vermiştir.

Cinsel konularda serbestlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %21’i çok ilişkilidir derken %26’sı biraz ilişkilidir demiştir. %20’si pek ilişkisi yok ve %33’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %39’u çok ilişkilidir derken %36’sı biraz

ilişkilidir demiştir. %16'sı pek ilişkisi yok ve %9'u hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Devletin herkese iş bulması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %30'u çok ilişkilidir derken %31'i biraz ilişkilidir demiştir. %24'ü pek ilişkisi yok ve %15'i hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Ülkenin kalkınması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %52'si çok ilişkilidir derken %34'ü biraz ilişkilidir demiştir. %8'i pek ilişkisi yok ve %6'sı hiç ilişkili değil cevabını vermiştir.

Halkın yönetime katılması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %62'si çok ilişkilidir derken %20'si biraz ilişkilidir demiştir. %8'i pek ilişkisi yok ve %10'u hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %34'ü çok ilişkilidir derken %34'ü biraz ilişkilidir demiştir. %17'si pek ilişkisi yok ve %15'i hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir sorusuna katılımcıların %29'u çok ilişkilidir derken %34'sü biraz ilişkilidir demiştir. %22'si pek ilişkisi yok ve %15'i hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Devletin fiyatları kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %31'i çok ilişkilidir derken %31'i biraz ilişkilidir demiştir. %24'ü pek ilişkisi yok ve %14'ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir.

Buradan da görüldüğü gibi hürriyet, eşitlik, Halkın yönetime katılması ve Ülkenin kalkınması demokrasi kavramları demokrasiyle doğrudan çok ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak başka diğer değişkenler ise çok ilişkilli olmadığını söyleyebiliriz. Bulgular, Karamürsel katılımcıların büyük çoğunluğunun demokrasiye siyasî anlamlar yanında ekonomik anlamlar da yükledikleri; demokrasiden siyasî hak ve özgürlüklerin yanında ekonomik refah da beklendikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2.12 Demokrasiye Bakış

	Demokrasiye Bakış	Kesinlikle katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle katılıyorum (%)	Toplam (%)
1	Demokrasilerde ekonomi kötü işler	36	38	18	8	100
2	Demokrasilerde kararsızlık çok fazla olur	31	35	24	10	100
3	Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz.	42	36	15	7	100
4	Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir.	19	13	38	30	100

Tablo 2.12’de katılımcılara demokrasiye bakış ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Demokrasilerde ekonomi kötü işler, ifadesine katılımcıların %36’sı kesinlikle katılmıyorum derken % 38’i katılmam cevabını vermiştir. Ancak Katılımcıların yalnızca %8’i kesinlikle katılıyorum ve % 18’i ise katılıyorum cevabını vermiştir. Demokrasilerde kararsızlık çok fazla olur sorusu katılımcıların katılımcıların %31’i kesinlikle katılmıyorum derken, %35’i katılmam cevabını vermiştir. Ancak katılımcıların yalnızca %24’ü kesinlikle katılıyorum ve % 10’u ise katılıyorum cevabını vermiştir.

Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz” görüşüne %42’si kesinlikle katılmıyorum cevabını verirken % 36’sı katılmam demiştir, ancak % 15’i katılıyorum ve yalnızca % 7’si kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşı “Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir” diyenler araştırmaya katılanların sadece %13’ü katılmıyorum cevabını verirken % 19’u kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir. Öte yandan

katılımcıların %38'i katılıyorum cevabını verirken %30'u kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Bulgular, Karamürsellilerin demokrasi hükümetlerin her ne kadar ufak tefek problemleri içinde barındırsa da kamu düzeninin hak ve özgürlüklerin hatta ekonomilerin istikrarının sağlanması açısından diğer yönetim biçimlerinden daha iyi olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

2.4.2.6 Otoriter Eğilimleri

Tablo 2.13 Aileye Dair Görüşler

	Sıklık	Yüzde(%)
İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	69	69
Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	31	31
Toplam	100	100

Tablo 2.13'de aileye anne babaya saygı konusuna dair düşüncelerinin netleştirilmesi amacıyla İki görüşten hangisi sizin düşüncenize daha yakındır? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır görüşüne %69sunun (69 kişi) sahip olduğunu göstermektedir. Öte yandan katılımcıların Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir, görüşüne sahip olanların ise sadece %31'inin (31 kişi) görmekteyiz. Karamürsel'de yaşayan vatandaşlar şartlar ne olursa olsun, aile bağlarına önem vermekte anne-babanın sevgi ve saygıyı sonuna kadar hak ettiğine kanaat getirmektedir.

Tablo 2.14 Çocuk Yetiştirmede Önemli Unsurlar Hakkında görüş

	Çocuk Yetiştirmede Görüşleri	Birinci Tercih (%)	İkinci Tercih (%)	Toplam (%)
1	Terbiyeli olması	90	10	100
2	Çalışkan olması	79	21	100
3	Hoşgörülü olması	84	16	100
4	Hayırlı evlat olması	78	22	100
5	Dindar olması	64	36	100
6	İtaatkâr olması ve söz dinlemesi	42	58	100
7	Tutumlu olması	42	58	100
8	Sorumluluk sahibi olması	52	48	100
9	İcatçı olması	29	71	100

Tablo 2.14’ de çalışma kapsamında katılımcıların gelecek nesillerin yetişmesi hususunda ne gibi değerlere önem verdiklerini belirlemek amacıyla çocuk yetiştirmede dikkat edilecek hususları önem sırasına göre tercih yapmaları istenmiştir.

Katılımcılardan bu unsurları önem sırasına göre iki tercih yapılması istenmiştir. Seçeneklerinin olduğu soruda birinci tercih olarak katılımcıların %90 terbiyeli olması, % 84 hoşgörülü olması, % 79 çalışkan olması, % 78 hayırlı evlat olması, % 64 dindar olması, % 42 itaatkar olması ve söz dinlemesi, % 42 tutumlu olması , % 52 sorumluluk sahibi olması ve % 29 icatçı olması demiştir.

İkinci tercih olarak katılımcıların %10 terbiyeli olması, %16 hoşgörülü olması,%21 çalışkan olması, %22 hayırlı evlat olması, %36 dindar olması, %58 İtaatkar olması ve söz dinlemesi, %58 Tutumlu olması , %48 Sorumluluk sahibi olması ve %71 icatçı olması demiştir.

Bulgular; Karamürsel’deki katılımcılar genel olarak çocuktan beklenen sorumluluk sahibi olması, terbiyeli, hayırlı evlat olma ve dindar olması gibi değerlerin yüksek öneme sahip olduğunu; itaatkâr ve saygılı olması gibi otoriter

değerler yanında hoşgörölü, icatçı, çalışkan olma gibi demokratik değerlerin önem sırasında daha sonra yer bulabildiğini göstermektedir.

Tablo 2.15 İşçi Sendikaları Konusunda Görüş

	Sıklık	Yüzde (%)
Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır.	31	31
Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkânı sağlanması bakımından yararlıdır.	69	69
Toplam	100	100

Sendikalar,işçi ya da işverenler açısından hak ve özgürlüklerin yasal düzlemde ifade edildiği birliktir.bulgulara göre işçi sendikaları konusunda da Karamürsel halk, hak ve özgürlüklerin demokratik bir şekilde aranması gerektiğine bu hususta da birden fazla sendikanın çokseslilik getirmesi açısından önemli olduğuna inanmaktadırlar.

Tablo 2.15’inde işçi sendikaları konusunda katılımcılara hangi görüşü daha doğru buldukları? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görölmektedir. Bulgular; bize katılımcıların %69 (69 kişi), birbiriyle rekabet eden birçok sendika olmasının değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkanı sağlanması bakımından yararlı olacağı görüşünü doğru bulduklarını göstermiştir. Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır görüşünü doğru bulanlar ise %31 (31 kişi) dir.

Tablo 2.16 Belediye Başkanlarının Görevlendirilmesi Konusunda Şu İki Yoldan Hangisi Daha Doğrudur?

	Sıklık	Yüzde(%)
Belediye başkanlarını halk seçmelidir. En isabetli ve doğru yol budur.	90	90
Devlet, bilgili ve dürüst kişiler arasından bir belediye başkanı tayin etmelidir.	10	10
Toplam	100	100

Tablo 2.16 belediye başkanını halk seçmelidir, diyenlerin oranı %90 iken belediye başkanının devlet tarafından tayin edilmesini isteyenlerin ise % 10 oranındadır. Katılımcıların yüksek bir çoğunluğu halkın seçimini önemsemektedir. Bulgular, demokrasilerin daha doğru çalışabilmesi ve yerel yönetimlerde de halkın söz sahibi olabilmesi için Karamürsel halkının belediye başkanlarının halk tarafından seçilmesinin en doğru ve en uygun tercih olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Tablo 2.17 Kaymakam Seçimle Mi Gelmeli Yoksa Hükümet Tarafından Tayin Mi Edilmeli?

	Sıklık	Yüzde (%)
Seçilmeli	51	51
Tayinle gelmeli	43	43
Diğer (seçilmeli ve tayinle olmayan)	6	6
Toplam	100	100

Tablo 2.17’de kaymakam seçimle mi gelmeli yoksa hükümet tarafından tayin mi edilmeli? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %51 kaymakam seçilmelidir cevabını verirken %43 tayinle gelmelidir. %6 ise diğer cevabını vermiştir. Katılımcıların sonuçlara göre kaymakam seçilmelidir seçeneği ön plana çıkmaktadır.

Tablo 2.18 Dönüşüm Bakışlar

Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi			Yetkililere daha fazla saygı duyulması		
	Sıklık	%		Sıklık	%
İyi olurdu	77	77	İyi olurdu	55	55
Kötü olurdu	13	13	Kötü olurdu	18	18
Fark etmez	10	10	Fark etmez	27	27
Toplam	100	100	Toplam	100	100

Katılımcılara toplumda meydana gelebilecek değişimlere ilişkin tutumlarını anlamak amacıyla bazı görüşler hakkında düşüncelerini sorduk. 2.18 tabloda Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi ile ilgili bu durumun daha iyi olacağını düşünenler %77 (77 kişi), katılımcıların %13 (13 kişi) kötü olurdu derken %10 (10 kişi) fark etmez cevabını vermiştir. Ayrıca Yetkililere daha fazla saygı duyulması ile ilgili katılımcıların %55(55 kişi) iyi olurdu cevabını verirken, kötü olurdu %18 (18 kişi) fark etmez diyenler ise %27 (27 kişi) söylemiştir.

Tablo 2.19 Türkiye'nin Dertlerini Seçimle Gelmiş Hükümetler Mi Yoksa Dürüst, Adil ve Kararlı bir Diktatör Mü Daha İyi Çözer?

	Sıklık	Yüzde (%)
Seçilmiş hükümet	77	77
Diktatör	23	23
Toplam	100	100

Tablo 2.19'da Türkiye'nin dertlerini seçimle gelmiş hükümetler mi yoksa dürüst, adil ve kararlı bir diktatör mü daha iyi çözer? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. %77'lik kesim seçilmiş hükümet çözer demiştir. İken % 23 ise diktatör çözer cevabını vermiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere demokrasi ve seçilmiş hükümet katılımcılar için en iyi seçenek olmuştur.

Tablo 2.20 Gösteri ile İlgili Görüşler

Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması			Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi		
	Sıklık	%		Sıklık	%
Katılırim	15	15	Katılırim	11	11
Şartlara bağlı	58	58	Şartlara bağlı	50	50
Katılmam	27	27	Katılmam	39	39
Toplam	100	100	Toplam	100	100

Hak ve hürriyetlerin kullanılması ile ilgili görüşlerini öğrenmek için, katılımcılardan temel siyasal haklardan biri olan toplantı ve gösteri düzenleme özgürlüğüyle ilgili görüşlerini bildirmelerini istedik.

Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanmasına %58'lik kesim şartlara bağlı derken %27 katılmam, yalnızca %15 ise katılırim demiştir. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi sorusuna ise %50'lik kesim şartlara bağlı derken %39 katılmam, sadece %11 ise katılırim demiştir. Bulgular; Karamürselilerin siyasal özgürlüklerin kısıtlanmasından yana bir tutum içinde bulunmadığını göstermektedir.

Tablo 2.21 Siyasî Partiler Konusunda Şu Üç Görüşten Hangisini Daha Doğru Bulursunuz?

	Sıklık	Yüzde(%)
Her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır.	61	61
Memleketimize iki parti yeter, fazlası zararlı oluyor.	27	27
Kısr parti çekişmeleri ve partcilik, memlekete zarar vermektedir. En iyisi bu memleketin menfaatine çalışan bir tane parti bulunmasıdır.	12	12
Toplam	100	100

Tablo 2.21’de katılımcılardan siyasî partilerle ilgili verilen ifadelerden hangisini doğru buldukları ile ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik. karamürselli katılımcıların iktidar için her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır görüşünü, çoğunluğunun %61 (61 kişi) benimsemesi çok sayıda partinin rekabet ettiği çoğulcu ve özgürlükçü nitelikte bir siyasî düzeni desteklediklerini göstermektedir. Katılımcıların % 27’si ülkede iki parti yeter olduğunu düşünürken, yalnızca % 12 ise en iyisi bu memleketin menfaatine çalışan bir tane parti bulunması düşünmektedir.

Bulgular, katılımcıların iktidarın demokratik sistemin devamının çok partili sistemle sağlanabileceğini ve yönetim hakkının çoğunluğa ait olması gerektiğini düşünenlerin çoğunluğu temsil ettiğini göstermektedir.

Tablo 2.22 Siyasi Düzenlere Dair Görüşler

	Siyasi sistemlere dair görüşler	Çok kötü (%)	Kötü (%)	Kararsızım (%)	İyi (%)	Çok iyi (%)	Toplam (%)
1	Parlamentoyla seçimlerle uğraşmak zorunda kalmayan güçlü bir lidere sahip olmak	25	24	28	12	11	100
2	Hükümet yerine uzmanların ülke için en iyi olduğuna inandıkları şeyleri yapmaları	16	21	36	18	9	100
3	Ordunun yönetmesi	37	23	21	11	8	100
4	Demokratik bir siyasî sistemle yönetim	5	8	12	24	51	100

Demokrasilerde vatandaşların kararların alınmasında etkili olabileceklerine inanmaları gerekir. Bulgular; Karamürsel'deki katılımcıların siyasîlere olan güvensizliklerini net bir çoğunlukla ifade ettiği görülmektedir. Siyasî partilerin vatandaşın, düşünce ve istekleriyle değil sadece oyuyla ilgilendikleri şeklindeki görüşü kısmen veya tamamen doğru bulanların oranı da oldukça yüksektir. Bununla beraber Karamürseliler her ne kadar hükümet ve siyaset işlerini karmaşık olarak bulsalar da hükümeti etkileyebilmenin tek yolunun oy kullanmak olmadığı görüşünde birleşmektedir.

Tablo 2.22 katılımcıların siyasi sistemlere dair görüşleri alınmıştır. İlk soru parlamentoyla seçimlerle uğraşmak zorunda kalmayan güçlü bir lidere sahip olmak nasıldır? sorusuna katılımcıların %25 çok kötü, %24 kötü, %28 kararsızım ve %12 iyi ve %11 çok iyi cevaplarını vermiştir. İkinci soruda ordunun yönetmesi nasıldır? sorusuna katılımcıların %37 çok kötü, %23 kötü, %21 kararsızım, %11 iyi ve %8 çok iyi cevaplarını vermiştir. Darbeler görmüş bir millet olarak katılımcılar bu soruda darbe karşıtı olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Üçüncü soruda ise hükümet yerine uzmanların ülke için en iyi olduğuna inandıkları şeyleri yapmaları savına katılımcıların %16 çok kötü, %21 kötü, %36 kararsızım, %18 iyi ve %9 çok iyi cevaplarını vermiştir. Son olarak demokratik bir siyasî sistemle yönetim nasıldır? sorusuna katılımcıların %5 çok kötü, %8 kötü, %12 kararsızım, %24 iyi ve %51 çok iyi cevaplarını vermiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere demokratik bir yönetim herkes tarafından benimsenen desteklenen bir yönetim şekli olmuş ve olmaya devam etmektedir.

Tablo 2.23 Genelde İnsanlara Güvenilebilir Mi? Yoksa İnsanların Çoğuna Güvenilemez mi?

	Sıklık	Yüzde (%)
İnsanların çoğuna güvenilebilir	25	25
İnsanların çoğuna güvenilemez	75	75
Toplam	100	100

Tablo 2.23 genelde insanlara güvenilebilir mi? Yoksa İnsanların çoğuna güvenilemez mi? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %25 insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken %75 ise insanların çoğuna güvenilemez cevabını vermiştir.

Tablo 2.24 Kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?

	Sıklık	Yüzde (%)
Kocaeli, yaşadığım ilçe, mahalle, köy	31	31
Bir başka şehir veya kasaba (Kocaeli dışında)	11	11
Bir bölge (Karadeniz, Ege vb.)	9	9
Türkiye	31	31
Türkî toplumlar dünyası	4	4
İslam dünyası	3	3
Avrupa	1	1
Dünya	6	6
Hiçbiri	4	4
Toplam	100	100

Tablo 2.24 kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %31'si Kocaeli, yaşadığım ilçe mahalle veya köy, %11'i bir başka şehir veya kasaba, %9'u bir bölge (Karadeniz, Ege vb.), %31'i Türkiye, %4'ü Türkî toplumlar dünyası, %3'ü İslam dünyası, %1'i Avrupa, %6'sı dünya ve %4'ü hiçbiri cevabını vermiştir. Memleket ve milliyet kavramının çok önemli olduğu ülkemizde Türkiyeli olmak yahut Kocaelili olmak önemli bir etiket olduğu için verilen cevapların yüksek derecede bir sonucu göstermektedir.

Tablo 2.25 Önümüzdeki Beş Yılda Memleketimizin Genel Durumu Daha İyiye Mi Gidecek, Aynı Mı Kalacak? Yoksa Daha Kötüye Mi Gidecek?

	Sıklık	Yüzde(%)
Daha kötüye	43	43
Aynı kalacak	20	20
Daha iyiye	37	37
Toplam	100	100

Tablo 2.25 de önümüzdeki beş yılda memleketimizin genel durumu daha iyiye mi gidecek, aynı mı kalacak yoksa daha kötüye mi gidecek? sorusu katılımcılara sorulmuştuk. Verilen cevapların %43 daha kötüye gidecek, %20 aynı kalacak ve %37 ise daha iyiye gidecek cevabını vermiştir. Karamürselli katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin bundan sonraki beş yılında genel durumu konusunda olumsuz ve kötümser yaklaşımda olduğu görülmektedir.

2.4.2.7 Siyaseti Etkileme Gücüne İnançları

Tablo 2.26 Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç

	Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç	Tamamen yanlış (%)	Kısmen yanlış (%)	Kararsızım (%)	Kısmen doğru (%)	Tamamen doğru (%)	Toplam (%)
1	Benim gibi insanların Ankara'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir.	10	31	16	20	23	100
2	Benim gibi insanların hükümeti etkileyebilmelerinin tek yolu seçimlerde oy kullanmaktır	8	21	14	22	35	100
3	Siyaset ve hükümet işleri o kadar karmaşık ki benim gibi sade bir vatandaşın olan bitenleri takip etmesi ve anlaması her zaman mümkün olmuyor	14	10	19	35	22	100
4	Siyasetçiler, benim gibi insanların ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor	5	17	14	32	22	100
5	Genel olarak milletvekili seçimlerinden hemen sonra kendilerini seçenleri unutuyor	4	15	17	25	39	100
6	Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	4	16	14	23	43	100

Tablo 2.26 da siyaseti etkileme gücüne inançla ilgili soruların cevapları yer almaktadır. Benim gibi insanların Ankara'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir, katılmayanlar %41 iken %16'sı kararsızım ve %43'ü bu görüşe katılmaktadır. Benim gibi insanların hükümeti etkileyebilmelerinin tek yolu seçimlerde oy kullanmaktır görüşüne katılmayanlar %29 iken %14'ü kararsızım ve %57'si bu görüşe katılmaktadır. Yani katılımcıların çoğu hükümeti etkilemek için tek seçenek seçimdir, diye düşünmektedirler. Siyaset ve hükümet işleri o kadar

karmaşık ki benim gibi sade bir vatandaşın olan bitenleri takip etmesi ve anlaması her zaman mümkün olmuyor, katılmayanlar %24 iken %19'u karsızım ve %57'si bu görüşe katılmaktadır.

Siyasetçiler, benim gibi insanların ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor diyen katılmayanlar %19 iken %14'sü kararsızım ve %64'ü bu görüşe katılmaktadır. Genel olarak milletvekili seçimlerinden hemen sonra kendilerini seçenleri unutuyor diyenlerin oranı katılmayanlar %19 iken %17'si kararsızım ve %64'ü bu görüşe katılmaktadır. Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil diyenlerin oranı katılmayanlar %20 iken %14'ü kararsızım ve %66'sı bu görüşe katılmaktadır.

Tablo 2.27 Haksız Muamele Gören Bir Vatandaş Hakkında Görüşler

	Sıklık	Yüzde(%)
İmkânsız	21	21
Zor	58	58
Kolaylıkla arayabilir	21	21
Toplam	100	100

Tablo 2.27 da sizce memleketimizde devletten haksız muamele gören bir vatandaş kolaylıkla hakkını arayabilir mi yoksa hakkını alması çok zor mudur veya imkânsız mıdır? sorusuna katılımcıların %58'si zor derken %21'i imkânsız, aynı şekilde %21'i hakkını kolaylıkla arayabilir cevabını vermiştir.

Bulgular, Karamürsel vatandaşların yalnızca %21 oranı hakkını kolaylıkla arayabilir cevabını vermesi ve devletin vatandaşları arasında adaletle davrandığına olan inancın zayıflığını göstermesi bakımından endişe vericidir.

2.4.2.8 Sosyo-Ekonomik Durumu

Tablo 2.28 Aile Refah Seviyeleri

	Sıklık	Yüzde (%)
1=En yoksul	4	4
Yoksul ve güçsüz	6	6
Ortanın altı 1	13	13
Ortanın altı 2	13	13
Orta 1	24	24
Orta 2	27	27
Ortanın üstü 1	5	5
Ortanın üstü 2	3	3
Zengin ve güçlü	3	3
10=En zengin ve güçlü	2	2
Toplam	100	100

Tablo 2.28 de aile refah düzeyi ile ilgili soruya katılımcılar yine büyük oranda ortalama cevaplar vererek kendi refah düzeyleri hakkında görüşlerini ifade etmişlerdir. Tabloya göre halkın refah düzeyine verdiği cevaplar orta 1 (24 kişi) ve orta 2 (27 kişi) seviyelerinde yoğunlaşmıştır. Bu da ortalama bir değerde bulduklarını desteklemektedir. Bulgular bize gösteriyor ki Karamürselilerin kendisinin ve ailesinin durumunu dikkate alarak yaptıkları puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğunu kendini orta konumlandırmaktadır.

Tablo 2.29 Gelir Düzeyi Memnuniyeti

	Sıklık	Yüzde(%)
1=Gelir hiç tatminkâr değil	6	6
Gelir tatminkâr değil	7	7
Ortanın alt 1	14	14
Ortanın alt 2	14	14
Orta 1	26	26
Orta 2	15	15
Ortanın ustı 1	7	7
Ortanın ustı 2	4	4
Gelir Tatminkâr	4	4
10=Gelir Çok tatminkâr	3	3
Toplam	100	100

Tablo 2.9 da hane gelirinden duyulan memnuniyet sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcılardan kendilerine gelir düzeyi cetvelinde yer vermeleri istenmiştir.Tabloya göre halkın hane gelirinden duyulan memnuniyet verdiği cevaplar orta 1 (26 kişi) ve orta 2 (15 kişi) seviyelerinde yoğunlaşmıştır.

2.5 Waberi'nin Siyasi Kültürü

2.5.1 Giriş

Bu bölümde siyasî kültürünü belirlemek istediğimiz Waberi ilçesinde yaşayan vatandaşlara katılımcılara dair demografik değişkenler, demokratik ilke ve değerlere bağlılık, siyasi karar alma, siyasi yapım süreci, siyasi yetkinlik, Somali'nin yerine dair beklentileri, siyasete ilgileri, siyasî katılma, demokrasi, otoriter eğilimler, hak ve hürriyetler, siyaseti etkileme gücüne inançları, siyasî bilgileri, değişime bakışları, siyasetten ve gelecekte beklenenleri, siyasî sistemler ve siyasî partiler hakkındaki görüşleri, kurumlara güven, yaşamdan memnuniyet ve tatmin düzeyleri, sosyo-ekonomik statüleri ve ülkenin en önemli sorunu başlıkları altında topladığımız 29 farklı soru yöneltilmiş ve alınan cevaplara bağlı olarak bulgular değerlendirilerek tablolar hâlinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.5.2 Waberi İlçesinin Tanıtımı

2.5.2.1 Tarih

Waberi ilçe (Somalice: Degmada Waaberi) Somali'nin Benadir bölgesinin güneydoğu Mogadişu şehrinde bir ilçesidir. Benadir bölgesinin 17 ilçesinden biri olan Waberi ilçesi, 1957 yılında İtalyan kökenli belediye başkanı tarafından kuruldu. Waberi, Mogadişu'nun ilçelerinde bir ilçedir. Somali Devrimci Hükümeti'nin çöküşünden bu yana en ilerici ilçelerden biri olarak kabul edilir.

Waberi ilçesi Mogadişu Enrico Anzilotti'nin İtalyan valisi tarafından 24 Mayıs 1957'den 1958'e kadar geometrik olarak ölçüldü ve 3 Ekim 1945'te taşlama savaşı sırasında Somali Bağımsızlık Hareketi'nin üssü oldu. (Dhagahtur) ve şimdi Dhagahtur kulesi, SYL kulesi hala Somali'nin Bağımsızlığının Waberi sembollerinden biridir (Mohamed, ty). 1972'de ilçenin adı ve bayrağı, Dhagahtur savaşında ölen Somali savaşçılarından birinin babası Mohamed Abdi Yusuf tarafından kuruldu. Burası Somali özgürlük mücadelenin başladığı yerdir. Somali mücadelesinden başlayan ve sömürgecilerin geçebileceği yere Dhagaxtuur anıt yere Waberi ilçesidir. Waberi, Benadir bölgesindeki en büyük ilçelere sahip sınırdaki ve Banadir bölgesinin ilçenin büyüklüğünü ve yerini göstermektedir.

2.5.2.2 Coğrafi Yapı

Mogadişu'nun güneybatısında bir mahalle olan Waberi ilçe aynı zaman da Mogadişu'daki Hint Okyanusu'nu çevreleyen Aden Adde Uluslararası Havaalanı, bu ilçe yer almaktadır. Bu ilçe, Banadir bölgesindeki en uzun sınır ilçesidir ve altı ilçe ile sınırı vardır: Hamar-Jajab, Hamarweyne, Wadajir, Hodan, Howlwadaag ve Warta-nabada."

2.5.2.3 Nüfus

Mogadişu nüfusuna göre en büyük ilçelerden biri olan Waberi nüfusu, 2005 yılında yaklaşık 50.864'tür. Bu nüfus, 25,788 kadın ve 25,076 erkekten oluşmaktadır. Ayrıca yüzde olarak ise %50.7 kadın ve % 49.3 erkektir (UNDP, 2005).

2.5.2.4 Eğitim

Waberi ilçesinde etkili bir eğitim sistemi vardır. İlçelerin eğitim tarihine göre Waberi'de ilkokul, ortaokul, lise ve teknik okullar için 17 tarihi okul bulunmaktadır (Goobjoog Media, 2018).

2.6 Waberi İlçesinin Anket Cevapların İrdelenmesi

2.6.1 Giriş

Mogadişu İlinin Waberi ilçesinin siyasî kültürü araştırılmış, bu kapsamda Waberi ilçesi özelinde 100 kişi (katılımcı), 31 farklı soru yöneltilerek elde edilen bulgular ve sonuçlar ayrı ayrı özetlenerek değerlendirilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

2.6.2 Bulgulardan Elde Edilen Değerlendirilmesi

2.6.2.1 Çalışmanın katılanların Dair Demografik Değişkenler

Bu bölümde katılımcıların demografik özelliklerine dair dağılımlar verilmektedir.

Tablo 2.30 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcıların Demografik Özellikleri		Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	36
	Erkek	64
	Toplam	100
Yaş	18-25	49
	26-35	33
	36-45	11
	46-55	7
	56 ve Yukarı	0
	Toplam	100
Eğitim Durumu	Üniversite mezunu	44
	Üniversite öğrencisi	33
	Lise mezunu	7
	Lise öğrencisi	8
	Ortaokul Mezunu	3
	İlkokul mezunu	3
	Diplomasız (eğitim almayan)	2
	Toplam	100
Sosyal sınıf	İşçi	29
	İşveren	3
	Çiftçi	0
	Memur	4
	Serbest meslek	5
	Esnaf	2
	Emekli	0
	Ev hanımı	1
	Öğrenci	39
	İşsiz	17
	Toplam	100

Katılımcıların cinsiyet sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %64'ü (64 kişi) erkek, %36'sı (36 kişi) ise kadınlardan oluşmaktadır. Diğer sorularda verilen cevaplar değerlendirilirken erkeklerin kadınlara göre daha fazla olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Katılımcıların cinsiyet dağılımının yukarıdaki şekilde olmasının en önemli sebebi Waberi nüfusu kadınların sayısı erkelerden daha az olduğunu ve Somali'de eğitim gören nüfus erkeler kadınlardan daha çok olduğunu söylenebilir.

Katılımcıların yaş sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %49'u (33) 18-25 yaş grubunda oluşmakta olup bu yaş grubu örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bunları sırasıyla %33 (33 kişi) 26-35 yaş; %11 (11 kişi) 36-45 yaş; %7 (7 kişi) ve nihayetinde %0 (0) 56 yaş üstü yaş grubu izlemektedir.

Katılımcıların eğitim düzeyi sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %44'ü (44) üniversite mezunu grubunda oluşmakta olup; bu eğitim düzeyi, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla %33 (33 kişi) üniversite öğrencisi; %8 (8 kişi) lise öğrencisi; %7 (7 kişi) lise mezunu; %3 (3 kişi) ortaokul mezunu; %3 (3 kişi) ilkököl mezunu; %3 (3 kişi) Diplomasız ve nihayetinde de %2 (2 kişi) lise öğrencisi grubu izlemektedir.

Katılımcıların dahil oldukları sosyal sınıf sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %39'u (39) öğrenci grubunda oluşmakta olup bu sosyal, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır.

Bu grubu sırasıyla %29 (29 kişi) işçi; %17 (17 kişi) işsiz; %5 (5 kişi) serbest meslek; %4 (4 kişi) memur; %3 (3 kişi) işveren; %2 (2 kişi) esnaf; %1 (1 kişi) ev hanımı; %0 (0 kişi) çiftçi ve %0 (0 kişi) emekli grubu izlemektedir. Çiftçi kimse seçilmedi çünkü Waberi Mogadişu'nun merkez olduğu için ayrıca emekli seçilmedi çünkü emekli programı şu anda Somali'de yok.

Tablo 2.31 Anket Yapılan Mahaller

Mahalle	Sıklık	Yüzde (%)
Hanti Wadaag	20	20
Horseed	14	14
Oktoobar	10	10
Maajo	14	14
Liberia	12	12
Caliboolay	4	4
Buulo Tikno	5	5
Afisyooni	8	8
Suuqa Beerta	8	8
Warshada Beyl	5	5
Toplam	100	100

Tablo 2.31 , çalışmada görüşülen deneklerin (katılımcıların) mahallelere göre oranlanması görülmektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %20'si (n=20) Hanti Wadaag mahallesi grubunda oluşmakta olup bu mahaller, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla %14 (n=14 kişi) Horseed mahallesi; %14 (14 kişi) Maajo Mahallesi; %12 (12 kişi) Liberia Mahallesi; %10 (10 kişi) Oktoobar Mahallesi; %8(8 kişi) Afisyooni Mahallesi; %8 (8 kişi) Suuqa Beerta Mahallesi; %5 (5 kişi) Buulo Tikno Mahallesi; %5 (5 kişi) Warshada Beyl Mahallesi; %4 (4 kişi) Caliboolay Mahallesi grubu izlemektedir. Yukarıdaki tabloda çalışmada görüşülen deneklerin (katılımcıların) mahallelere göre oranlanması görülmektedir. Karamürsel ilçesinin 10 mahallesinden denek sayısı, görüşülen toplam denek sayısının nüfusa oranlanması ile belirlenmiştir.

2.6.2.2 Demokrasi İlke ve Değerlere Bağlılık

Tablo 2.32 Siyasi Eylemi Onaylama

	Siyasi Eylemi Onaylama	Onaylarım (%)	Bazı şartlarda yapılabilir (%)	Kesinlikle yanlıştır (%)	Toplam (%)
1	Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak	56	41	3	100
2	Toplu bir dilekçeye imza atmak	39	58	3	100
3	Kanuna aykırı olarak işi bırakmak	55	20	25	100
4	Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak	46	41	13	100
5	Bina veya iş yeri işgal etmek	8	32	60	100
6	Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak	11	23	66	100
7	Yasal grev yapmak	26	47	27	100
8	Gösteri amacıyla trafiği kapamak	22	31	47	100
9	Boykot yapmak	14	42	44	100

Tablo 2.32 çalışmada kapsamında farklı siyasi katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadeleri onaylayıp onaylamadıkları sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Sorduğumuz sorular, imza toplama, toplu dilekçeye imza atma, yasal grev ve yasal gösteri yürüyüşü, boykot yapmak, bina veya işyere işgal etmek gibi, kanunların izin verdiği siyasal eylem biçimlerinin toplumda yüksek derecede kabul etmediği işaret etmektedir.

Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak onaylayanlar %56 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %41'i ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise %3'ü oluşturmaktadır. Toplu bir dilekçeye imza atmayı onaylayanlar %39 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %58'ini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış diyenlerde %3 oranındadır. Kanuna aykırı olarak işi bırakmak onaylayanlar %55 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %20'sini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış diyenlerde %25 oranındadır. Yasal gösteri ve yürüyüşleri onaylayanlar %46; bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %41 ve bunun kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise %13 oranını oluşturmaktadır. Bir bina veya iş yere işgal etme'yi onaylamayanlar %8

oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %32'sini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler ise 60% oranındadır.

Ayrıca Resmi ilan edilmeyen grevlere katılmayı onaylayanlar %11 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %23 ve kesinlikle yanlış olduğunu iddia edilenler %66'dır. Yasal grevleri onaylayanlar %26, bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %47'sini oluşturmaktadır ve kesinlikle yanlış söyleyenler %27 oranındadır. Gösteri amacıyla trafiği kapamayı onaylayanlar %22 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %31'i ve kesinlikle yanlış diyenler %47'yi oluşturmaktadır. Boykot yapmayı onaylayanlar %14 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %42 ve kesinlikle yanlış olduğunu düşünenler %44'tür.

Tablo 2.33 Siyasi Eylem Katılma

	Siyasi Eylem Katılma	Onaylarım (%)	Bazı şartlarda yapılabilir (%)	Kesinlikle yanlıştır (%)	Toplam (%)
1	Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak	20	69	11	100
2	Toplu bir dilekçeye imza atmak	58	39	3	100
3	Kanuna aykırı olarak işi bırakmak	49	26	25	100
4	Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak	62	25	13	100
5	Bina veya iş yeri işgal etmek	18	22	60	100
6	Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak	15	19	66	100
7	Yasal grev yapmak	38	35	27	100
8	Gösteri amacıyla trafiği kapamak	27	27	47	100
9	Boykot yapmak	18	39	43	100

Tablo 2.33 çalışmada kapsamında farklı siyasi katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelere “katılıp katılmadıkları” sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplamaya katılmayanlar %20 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanların oranı %69 ve kesinlikle katılmayanların %11 oluşturmaktadır. Toplu bir dilekçeye imza atmayı katılmayanlar %58 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar bu oranın %39 ve kesinlikle katılmayanlar %3 oluşturmaktadır. Kanuna aykırı olarak iş bırakmak ya katılmam diyenler %49 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar %26 ve kesinlikle katılmam oranı %25 oluşturmaktadır. Yasal gösteri ve yürüyüşlere katılmayanlar %62 ve bu eyleme katılmayı şarta bağlayanlar %25 ve kesinlikle katılmayanları %13'tür.

Bina veya işyeri işgal etme'ye katılmam diyenler %18 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanlar %22 ve katılmayacağını belirtenlerin oranı %60'tır. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılma'ya katılmayanlar %15 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmakta şartlara bağlayan olanların oranı %19 ve kesinlikle katılmayanların %66'dır. Yasal grevlere katılmayı onaylamayanlar %38, bu eyleme katılmayı şarta bağlayanlar %35 ve kesinlikle katılmayanlar %27'dir. Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılmam diyenler %27 oranındadır. Ancak bu eyleme katılmayı şarta bağlayanlar %26 ve katılmayacağını belirtenler %47'dir. Boykot yapmaya katılmam diyenler %18 iken bu eyleme katılmayı şarta bağlayanlar %39, katılmayacağını belirtenlerin %43'tür.

2.6.2.3 Siyasi Katılması

Tablo 2.34 2020'de Seçim Olsa Oy Kullanır Mısınız?

	Sıklık	Yüzde(%)
Evet	91	91
Hayır	9	9
Tomlam	100	100

Tablo 2.34'de son seçimlerde oy kullandınız mı? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Waberi katılımcıların %91'i (91 kişi) eğer seçim olursa oy kullanacağını belirtirken sadece %9'u (9 kişi) oy kullanmayacağını belirtmiştir.

Bulgular, Waberili katılımcıların %91'inin seçimlerde oy kullanarak hem vatandaşlık görevlerini hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önemsediklerini göstermektedir.

Siyasî katılma, toplumun üyesi olan bireylerin (vatandaşların) siyasi sistem karşısındaki durum, tutum, değer ve davranışlarını belirler. Bu durumu sadece seçimlerde oy kullanmaktan ibaret saymak yanlış olur bu nedenle başka faaliyetlerde göstermektedir.

Tablo 2.35 Siyasetçilerle Temas Kurmak

	Siyasetçilerle Temas Kurmak	Evet (%)	Hayır (%)	Toplam (%)
1	Bir işiniz için milletvekili ile görüşmek	25	75	100
2	Bir işiniz için milletvekilinize mektup yazmak	17	83	100
3	Bir bakana mektup yazmak veya onunla görüşmek	9	91	100
4	Bir gazeteye mektup yazmak	19	81	100

Waberi katılımcıların bir siyasete katılma biçimi olarak siyasîlerle olan ilişkilerine ışık tutmak amacıyla sorular yöneltilmiştir. Tablo 2.35 Waberili katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Tablo 2.41'de katılımcılara siyasetçilerle temas hakkında birtakım sorular yöneltilmiştir. Bir işiniz için milletvekili ile görüştünüz mü sorusuna %75'i hayır cevabı verirken %25'si evet cevabı vermiştir. bir işiniz için milletvekilinize mektup yazdınız mı sorusuna %83'ü hayır cevabı verirken %17'si evet cevabı vermiştir. Bir bakana veya başbakana mektup yazmak veya onunla görüştünüz mü sorusuna katılımcıların %91 hayır cevabı verirken %9'su evet cevabını vermiştir. Bir gazeteye mektup yazdınız mı sorusuna katılımcıların %81 hayır cevabı verirken %19'u evet cevabını vermiştir.

Bu bulgular ile Waberili katılımcıların ve siyasetçilerin teması zayıf olduğunu ve siyasî karar sürecini bireysel olarak etkilemeye yönelik katılma biçimlerinin yeterli etkinlikte ve yaygın olmadığını görmekteyiz.

Tablo 2.36 Dernek veya Kuruluşlara Üye olmak

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet	44	44
Hayır	56	56
Toplam	100	100

Tablo 2.36 herhangi bir gönüllü kuruluş veya derneğe üye misiniz? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular; katılımcıların %56'sı (56 kişi) gibi çoğunluğu temsil eden bir bölümün, gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmadığını gösterirken %44 (44 kişi) gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olduğunu göstermektedir. Gönüllü kuruluşlara katılım sayısı Waberi ilçesi Karamürsele göre daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu anlamda yukarıdaki tabloyu değerlendirdiğimizde ve çıkan sonuçları genel bir örneklem olarak ele aldığımızda gönüllü kuruluşlar vasıtasıyla yararlı işler yapma noktasında yeterince organize bir toplum haline geldiğimiz söylenebilir.

2.6.2.4 Siyasi İlgileri

Tablo 2.37 Siyasete Ne Derece İlgileniyorsunuz?

	Sıklık	Yüzde (%)
Çok yakından ilgiliyim	22	22
Biraz ilgiliyim	45	45
Pek ilgi duymam	26	26
Hiç ilgi duymam	7	7
Toplam	100	100

Katılımcılar ne ölçüde siyasete katılmaktadırlar ve siyasetle ne kadar ilgili olduklarını anlamak amacıyla katılımcılara Siyasete ne derece ilgi duyduğunuzu söyler misiniz? şeklindeki sorumuzu yönelttik. Tablo 2.37 bu soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, Waberili katılımcıların %22 (22 kişi) “çok yakından ilgiliyim” cevabını verdiğini, siyasete “pek ilgi duymam” diyen katılımcıların %26 (26 kişi) göstermektedir. Siyasetle “Hiç ilgi duymam” ve önemli bulmayanlar katılımcıların 7% (7 kişi) ve “Biraz ilgiliyim” diyenler ise yüzde %45 dolayındadır.

Tablo 2.38 Siyasete İlgi Sıklığı

	Siyasete İlgi Sıklığı	Hiç (%)	Çok seyrek (%)	Bazen,arasıra (%)	Sık sık (%)	Toplam (%)
1	Gazetelerde siyasî haberleri okumak	9	36	42	13	100
2	Arkadaşlarınızla siyaset konuşmak, tartışmak	16	22	42	20	100
3	Başkalarını sizin partinize oy vermeleri için ikna etmeye çalışmak	61	8	14	17	100
4	Siyasî mitinglere toplantılara katılmak	57	17	21	5	100
5	Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları izlemek	10	33	39	18	100

Siyasete duyulan ilginin belirlemek amacıyla katılımcılara saydığımız siyasi faaliyetleri ne sıklıkla yaptıklarını sorduk. Tablo 2.38 bu soruya verilen cevaplar görülmektedir. Waberi’de siyasete ilginin siyasete daha aktif biçimlerinde katılma oranları çok yüksek değildir.

Gazetelerdeki siyasî haberleri “sık sık”okuduklarını söyleyenlerin oranı da %13(13 kişi), bazen, arasıra diyenler %42 (42 kişi), çok seyrek okuyanlar %36 (36 kişi ve hiç okumayanların oranı da %9 (9 kişi)dir. Sık sık arkadaşlarıyla siyaset konuştuklarını söyleyenlerin oranı %20 (20 kişi) bazen, arasıra diyenler % 42(42 kişi), çok seyrek konuşanları % 22 (22 kişi) ve hiç konuşmayanlar oranı %16 (16 kişi)dir. Başkalarını ne kadar sizin partinize oy vermeleri için ikna etmeye çalışırsınız? sorusuna ise katılımcıların %61 ile yarısından fazlası hiç yapmam cevabını vermiştir. %8’si çok seyrek, %14’ü bazen, arasıra, %17’si ise sık sık yaparım cevabını vermiştir.

Bundan başka siyasî miting ve toplantılara katılma sorusuna ise katılımcıların % 57 ile yarısından fazlası hiç yapmam cevabını vermiştir. %17’si çok seyrek, %21’si bazen, arasıra, %5’si ise sık sık yaparım cevabını vermiştir. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izlersiniz? sorusuna katılımcıların %10 hiç cevabını vermiştir. %33’sü çok seyrek, %39’u bazen, arasıra, %18’si ise sık sık yaparım cevabını vermiştir.

Bulgular, Waberi’de siyasete duyulan ilginin en yoğun odağının Arkadaşlarınızla siyaset konuşmak, tartışmaları için ikna etmeye çalışanlar söyleyenlerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Başkalarını ne kadar sizin partinize oy vermeleri için ikana etmeye çalışanlar belirtenlerin sayısı nispeten daha düşüktür. Bunun yanında televizyon kanallarından yayımlanan siyasetçilerin katıldıkları açık oturumlar ve gazeteleri okumak suretiyle de siyaseti izleyen ve ilgi duyanların yoğunlukta olduğunu göstermektedir. Waberi’de bireylerin büyük çoğunluğunun gazetelerdeki siyasî haberleri okuyarak siyaseti izlediklerini göstermektedir.

Tablo 2.39 Siyasî Parti Üye olmak

	Sıklık	Yüzde (%)
Evet oldum	16	16
Hayır ama olabilir	65	65
Hiç düşünmem	19	19
Toplam	100	100

Tablo 2.39 hayatınızın herhangi bir döneminde bir siyasî partiye üye oldunuz mu? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular;katılımcıların %16 (16 kişi) “evet” cevabı vererek siyasete katılma eylemi göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcıların %65 (65 kişi)dir. %19 (19 kişi) ise herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini belirtmektedir. Demokrasinin işlenmesi ve başarılı olabilmesi için halkın siyasal katılımı önemlidir Siyasal katılımın pek çok türü bulunmakta siyasî partilere üyelik veya buralarda faaliyet gösterme bunlardan yalnızca bazılarıdır. Bu bulgulara göre Waberi’de yaşananlar parti üye olmayı önem gösterdiği belirtilmektedir.

2.6.2.5 Demokratlik

Tablo 2.40 Demokrasinin Anlamı

	Demokrasinin Anlamı	Hiç ilişkili değil (%)	Pek ilişkisi yok (%)	Biraz ilişkili (%)	Çok ilişkili (%)	Toplam (%)
1	Hürriyetler demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	14	6	24	56	100
2	Eşitlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	17	11	15	57	100
3	Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	24	11	21	44	100
4	Azınlıkların haklarının korunması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	18	15	14	53	100
5	Cinsel konularda serbestlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	20	12	22	46	100
6	Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	22	15	18	45	100
7	Devletin herkese iş bulması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	24	16	29	31	100
8	Ülkenin kalkınması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	13	12	18	57	100
9	Halkın yönetime katılması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	13	14	21	52	100
10	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	16	12	19	53	100
11	Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	25	22	18	35	100
12	Devletin fiyatları kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	18	24	19	39	100

Tablo 2.40 katılımcıların demokrasi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla “İnsanlar demokrasiyi çok değişik şekillerde anlayabiliyorlar. Size sayacaklarımızdan her birini değerlendirip demokrasiyle ilgili olup olmadığını söyleyiniz” şeklindeki soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Hürriyetler demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna %56’lık kesim çok ilişkilidir derken %24’sü biraz ilişkilidir demiştir. %6’sı pek ilişkisi yok ve %14’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Eşitlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %57’lik kesim çok ilişkilidir derken %15’i biraz ilişkilidir demiştir. %11’i pek ilişkisi yok ve %17’si hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %44’lük kesim çok ilişkilidir derken %21’si biraz ilişkilidir demiştir. %11’i pek ilişkisi yok ve %24’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Azınlıkların haklarının korunması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %53’lük kesim çok ilişkilidir derken %14’ü biraz ilişkilidir demiştir. %15’i pek ilişkisi yok ve %18’i hiç ilişkili değil cevabını vermiştir.

Cinsel konularda serbestlik demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna %46’sı çok ilişkilidir derken %22’si biraz ilişkilidir demiştir. %12’si pek ilişkisi yok ve %20’si hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna %45’i çok ilişkilidir derken %18’si biraz ilişkilidir demiştir. %15’i pek ilişkisi yok ve %22’si hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Devletin herkese iş bulması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna katılımcıların %31’i çok ilişkilidir derken %29’u biraz ilişkilidir demiştir. %16’sı pek ilişkisi yok ve %24’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Ülkenin kalkınması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? sorusuna katılımcıların %57’si çok ilişkilidir derken %18’i biraz ilişkilidir demiştir. %12’si pek ilişkisi yok ve %13’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir.

Halkın yönetime katılması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %52’si çok ilişkilidir derken %21’i biraz ilişkilidir demiştir. %14’ü pek ilişkisi yok ve %13’ü hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna katılımcıların %53’sü çok ilişkilidir derken %19’u biraz ilişkilidir demiştir. %12’si pek ilişkisi yok ve %16’sı hiç ilişkili değil cevabını vermiştir. Devletin bankaları ve büyük şirketleri

kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir sorusuna katılımcıların %35'i çok ilişkilidir derken %18'i biraz ilişkilidir demiştir. %22'si pek ilişkisi yok ve %25'i hiç ilişkilili değil cevabını vermiştir. Devletin fiyatları kontrol etmesi demokrasi ile ne kadar ilişkidir? Sorusuna %39'u çok ilişkilidir derken %19'u biraz ilişkilidir demiştir. %24'ü pek ilişkisi yok ve %18'i hiç ilişkilili değil cevabını vermiştir.

Buradan da görüldüğü gibi hürriyet, eşitlik, halkın yönetime katılması ve ülkenin kalkınması demokrasi kavramları demokrasiyle doğrudan çok ilişkilili olduğunu göstermektedir. Ancak başka diğer değişkenler ise çok ilişkilili olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 2.41 Demokrasi Bakış açıları

	Demokrasi Bakış açıları	Kesinlikle katılmıyorum (%)	Katılmıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kesinlikle katılıyorum (%)	Toplam (%)
1	Demokrasilerde ekonomi kötü işler	13	51	31	5	100
2	Demokrasilerde kararsızlık çok fazla olur	10	51	22	17	100
3	Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz.	13	53	17	17	100
4	Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir.	13	27	43	17	100

Tablo 2.41 katılımcılara demokrasiye bakış ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Demokrasilerde ekonomi kötü işler, ifadesine katılımcıların %13'ü kesinlikle katılmıyorum derken %51'i katılmam cevabını vermiştir. Ancak Katılımcıların %5'i kesinlikle katılıyorum ve % 31'i ise katılıyorum cevabını vermiştir. Demokrasilerde kararsızlık ve çok fazla olur sorusu katılımcıların katılımcıların %10'u kesinlikle katılmıyorum derken, % 51'si katılmam cevabını vermiştir. Katılımcıların %17'si kesinlikle katılıyorum ve % 22'si ise katılıyorum cevabını vermiştir.

Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz görüşüne %13'sü kesinlikle katılmıyorum cevabını verirken %53'sü katılmam demiştir ancak %17'si katılıyorum ve %17'si kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Buna karşı Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir diyenler araştırmaya katılanların sadece %13'ü katılmıyorum cevabını verirken %27'si kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir. Öte yandan katılımcıların %17'si katılıyorum cevabını verirken %43'ü kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir.

Bulgular, Waberililerin demokrasi hükümetlerin her ne kadar ufak tefek problemleri içinde barındırsa da kamu düzeninin hak ve özgürlüklerin hatta ekonomilerin istikrarının sağlanması açısından diğer yönetim biçimlerinden daha iyi olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

2.6.2.6 Otoriter Eğilimler

Tablo 2.42 Aileye Bağlılık Dair Görüşleri

	Sıklık	Yüzde(%)
İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	92	92
Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	8	8
Toplam	100	100

Tablo 2.42 aileye anne babaya saygı konusuna dair düşüncelerinin netleştirilmesi amacıyla İki görüşten hangisi sizin düşüncenize daha yakındır? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır görüşüne %92'sinin (92 kişi) sahip olduğunu göstermektedir. Öte yandan katılımcıların "Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir", görüşüne sahip olanların ise sadece %8'inin (8 kişi) görmekteyiz. Waber halkı şartlar ne olursa olsun, aile bağlarına önem vermekte anne-babanın sevgi ve saygıyı sonuna kadar hak ettiğine kanaat getirmektedir.

Tablo 2.43 Çocuk Yetiştirmede Görüşleri

	Çocuk Yetiştirmede Görüşleri	Birinci Tercih (%)	İkinci Tercih (%)	Toplam (%)
1	Terbiyeli olması	85	15	100
2	Çalışkan olması	62	38	100
3	Hoşgörülü olması	77	23	100
4	Hayırlı evlat olması	82	18	100
5	Dindar olması	90	10	100
6	İtaatkar olması ve söz dinlemesi	47	53	100
7	Tutumlu olması	59	41	100
8	Sorumluluk sahibi olması	75	25	100
9	İcatçı olması	49	51	100

Tablo 2.43 çalışma kapsamında katılımcıların gelecek nesillerin yetişmesi hususunda ne gibi değerlere önem verdiklerini belirlemek amacıyla çocuk yetiştirmede dikkat edilecek hususları önem sırasına göre tercih yapmaları istenmiştir. Katılımcılardan bu unsurları önem sırasına göre iki tercih yapılması istenmiştir. Seçeneklerinin olduğu soruda birinci tercih olarak katılımcıların %85 terbiyeli olması, %77 hoşgörülü olması, %62 çalışkan olması, %82 hayırlı evlat olması, %90 dindar olması, % 47 itaatkar olması ve söz dinlemesi, %59 tutumlu olması, %75 sorumluluk sahibi olması ve % 49 icatçı olması demiştir.

İkinci tercih olarak katılımcıların %15 terbiyeli olması, %23 hoşgörülü olması, %38 çalışkan olması, %18 hayırlı evlat olması, %10 dindar olması, %53 İtaatkar olması ve söz dinlemesi, %41 Tutumlu olması, %25 sorumluluk sahibi olması ve %51 icatçı olması demiştir.

Tablo 2.44 İşçi sendikaları hakkında görüş

	Sıklık	Yüzde (%)
Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır.	24	24
Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkânı sağlaması bakımından yararlıdır.	76	76
Toplam	100	100

Tablo 2.44 işçi sendikaları konusunda katılımcılara hangi görüşü daha doğru buldukları? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular; bize katılımcıların %76 (76 kişi), Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olmasının, değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkanı sağlaması bakımından yararlı olacağı görüşünü doğru bulduklarını göstermiştir. Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır görüşünü doğru bulanlar ise %24 (24 kişi)dir.

Tablo 2.45 Belediye başkanlarının görevlendirilmesi Hakkında şu iki yoldan hangisi daha doğrudur?

	Sıklık	Yüzde(%)
Belediye başkanlarını halk seçmelidir. En isabetli ve doğru yol budur.	78	78
Devlet, bilgili ve dürüst kişiler arasından bir belediye başkanı tayin etmelidir.	22	22
Toplam	100	100

Tablo 2.45 belediye başkanını halk seçmelidir, diyenlerin oranı %78 iken belediye başkanının devlet tarafından tayin edilmesini isteyenlerin ise %22 oranındadır. Katılımcıların yüksek bir çoğunluğu halkın seçimini önemsemektedir.

Tablo 2.46 Kaymakam Seçimle mi Gelmeli Yoksa Hükümet Tarafından Tayin mi Edilmeli?

	Sıklık	Yüzde (%)
Seçilmeli	69	69
Tayinle gelmeli	25	25
Diğer	6	6
Toplam	100	100

Tablo 2.46 kaymakam seçimle mi gelmeli yoksa hükümet tarafından tayin mi edilmeli? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %69 kaymakam seçilmelidir cevabını verirken %25 tayinle gelmelidir. %6 ise diğer cevabını vermiştir. Sonuçlara kaymakam seçilmelidir seçeneği ön plana çıkmaktadır.

Tablo 2.47 Değişime Bakış Açıları

Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi			Yetkililere daha fazla saygı duyulması		
	Sıklık	%		Sıklık	%
İyi olurdu	47	47	İyi olurdu	79	79
Kötü olurdu	20	20	Kötü olurdu	5	5
Fark etmez	33	33	Fark etmez	16	16
Toplam	100	100	Toplam	100	100

Katılımcılara toplumda meydana gelebilecek değişimlere ilişkin tutumlarını anlamak amacıyla, bazı görüşler hakkında düşüncelerini sorduk. Tablo 2.47 toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi ile ilgili bu durumun daha iyi olacağını düşünenler %47 (47 kişi), katılımcıların %20 (20 kişi) kötü olurdu söylerken %33 (33 kişi) fark etmez cevabını vermiştir. Ayrıca Yetkililere daha fazla saygı duyulması ile ilgili katılımcıların %79 (79 kişi) iyi olurdu cevabını verirken, kötü olurdu yalnızca %5 (5 kişi) fark etmez diyenler ise %16 (16 kişi) söylemiştir.

Tablo 2.48 Somali'nin dertlerini seçimle gelmiş hükümetler mi yoksa dürüst, adil ve kararlı bir diktatör mü daha iyi çözer?

	Sıklık	Yüzde (%)
Seçilmiş hükümet	72	72
Diktatör	28	28
Toplam	100	100

Tablo 2.48 Somali'nin dertlerini seçimle gelmiş hükümetler mi yoksa dürüst, adil ve kararlı bir diktatör mü daha iyi çözer? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. %72'lik kesim seçilmiş hükümet çözer demiştir. %28 ise diktatör çözer cevabını vermiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere demokrasi ve seçilmiş hükümet katılımcılar için en iyi seçenek olmuştur.

Tablo 2.49 Gösteri ile ilgili görüşler

Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması			Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi		
	Sıklık	%		Sıklık	%
Katılım	15	15	Katılım	15	15
Şartlara bağlı	62	62	Şartlara bağlı	40	40
Katılmam	23	23	Katılmam	45	45
Toplam	100	100	Toplam	100	100

Tablo 2.49 polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanmasına %62'lik kesim şartlara bağlı derken %23 katılmam, yalnızca %15 ise katılım demiştir. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi sorusuna ise %40'lik kesim şartlara bağlı derken %45 katılmam, sadece %15 ise katılım demiştir.

Tablo 2.50 Siyasî partiler konusunda şu üç görüşten hangisini daha doğru bulursunuz?

	Sıklık	Yüzde (%)
Her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır.	28	28
Memleketimize iki parti yeter, fazlası zararlı oluyor.	46	46
Kısır parti çekişmeleri ve partililik, memleketi zarar vermektedir. En iyisi bu memleketin menfaatine çalışan bir tane parti bulunmasıdır.	26	26
Toplam	100	100

Tablo 2.50 katılımcılardan siyasî partilerle ilgili verilen ifadelerden hangisini doğru buldukları ile ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik. Waberili katılımcıların iktidar için Her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır görüşünü, çoğunluğunun %28 (28 kişi) benimsemesi çok sayıda partinin rekabet ettiği çoğulcu ve özgürlükçü nitelikte bir siyasi düzeni desteklediklerini göstermektedir. Katılımcıların %46'sı ülkede iki parti yeter olduğunu düşünürken %26 ise en iyisi bu memleketin menfaatine çalışan bir tane parti bulunması düşünmektedir.

Tablo 2.51 Siyasi Düzenleri Dair Görüşleri

	Siyasi Düzenleri Dair Görüşleri	Çok kötü (%)	Kötü (%)	Kararsızım (%)	İyi (%)	Çok iyi (%)	Toplam (%)
1	Parlamentoyla seçimlerle uğraşmak zorunda kalmayan güçlü bir lidere sahip olmak	25	20	27	20	8	100
2	Hükümet yerine uzmanların ülke için en iyi olduğuna inandıkları şeyleri yapmaları	12	6	23	45	14	100
3	Ordunun yönetmesi	18	25	25	21	11	100
4	Demokratik bir siyasî sistemle yönetim	13	15	16	32	24	100

Tablo 2.51 katılımcıların siyasi sistemlere dair görüşleri alınmıştır. İlk soru parlamentoyla seçimlerle uğraşmak zorunda kalmayan güçlü bir lidere sahip olmak nasıldır? sorusuna katılımcıların %25 çok kötü, %20 kötü, %27 kararsızım ve %20 iyi ve %8 çok iyi cevaplarını vermiştir. İkinci soruda ordunun yönetmesi nasıldır? sorusuna katılımcıların %18 çok kötü, %25 kötü, %25 kararsızım, %21 iyi ve %11 çok iyi cevaplarını vermiştir. Darbeler görmüş bir millet olarak katılımcılar bu soruda darbe karşıtı olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Üçüncü soruda ise hükümet yerine uzmanların ülke için en iyi olduğuna inandıkları şeyleri yapmaları savına katılımcıların %12 çok kötü, %6 kötü, %23 kararsızım, %45 iyi ve %14 çok iyi cevaplarını vermiştir. Demokratik bir siyasi sistemle yönetim nasıldır? sorusuna katılımcıların %13 çok kötü, %15 kötü, %16 kararsızım, %32 iyi ve %24 çok iyi cevaplarını vermiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere demokratik bir yönetim herkes tarafından benimsenen desteklenen bir yönetim şekli olmuş ve olmaya devam etmektedir.

Tablo 2.52 Genelde insanlara güvenilebilir mi? Yoksa İnsanların güvenilemez mi?

	Sıklık	Yüzde (%)
İnsanların çoğuna güvenilebilir	45	45
İnsanların çoğuna güvenilemez	55	55
Toplam	100	100

Tablo 2.52 genelde insanlara güvenilebilir mi? Yoksa İnsanların çoğuna güvenilemez mi? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %45 insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken %55 ise insanların çoğuna güvenilemez cevabını vermiştir.

Tablo 2.53 Kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?

	Sıklık	Yüzde (%)
Mogadişu, yaşadığım ilçe, mahalle, köy	29	29
Bir başka şehir veya kasaba	2	2
Bir bölge (Benadir, Bari vb.)	3	3
Somaliye	13	13
Somali Toplumlar	21	21
İslam dünyası	23	23
Afrika	1	1
Dünya	7	7
Hiçbiri	1	1
Toplam	100	100

Tablo 2.53 da kendinizi aşağıda sayacağım yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Katılımcıların %29'u Mogadişu, yaşadığım ilçe mahalle veya köy, %2'si bir başka şehir veya kasaba, %3'ü bir bölge (Benadir, Bari vb.), %13'ü Somali'ye, %21'i Somalili toplumlar, %23'ü İslam dünyası, %1'i Afrika, %7'si dünya ve %1'i hiç biri cevabını vermiştir. Memleket ve milliyet kavramının çok önemli olduğu ülkemizde, Somalili olmak yahut Somalili toplum olmak önemli bir etiket olduğu için verilen cevapların yüksek derecede bir sonucu göstermektedir.

Tablo 2.54 Önümüzdeki beş yılda memleketimizin genel durumu daha iyiye mi gidecek, aynı mı kalacak yoksa daha kötüye mi gidecek?

	Sıklık	Yüzde(%)
Daha kötüye	8	8
Aynı kalacak	81	81
Daha iyiye	11	11
Toplam	100	100

Tablo 2.54 sizce önümüzdeki beş yılda memleketimizin genel durumu daha iyiye mi gidecek, aynı mı kalacak yoksa daha kötüye mi gidecek? sorusunu katılımcılara sorduk. %8 daha kötüye gidecek, %81 aynı kalacak ve %11 ise daha iyiye gidecek cevabını vermiştir. Waberili katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin bundan sonraki beş yılında genel durumu aynı kalacak yaklaşımında olduğu görülmektedir.

2.6.2.7 Siyaseti Etkileme Gücüne İnançları

Tablo 2.55 Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç

	Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç	Tamamen yanlış (%)	Kısmen yanlış (%)	Kararsızım (%)	Kısmen doğru (%)	Tamamen doğru (%)	Toplam (%)
1	Benim gibi insanların Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir.	25	19	37	13	6	100
2	Benim gibi insanların hükümeti etkileyebilmelerinin tek yolu seçimlerde oy kullanmaktır	12	10	24	24	30	100
3	Siyaset ve hükümet işleri o kadar karmaşık ki benim gibi sade bir vatandaşın olan bitenleri takip etmesi ve anlaması her zaman mümkün olmuyor	10	13	21	41	15	100
4	Siyasetçiler, benim gibi insanların ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor	12	18	33	19	18	100
5	Genel olarak milletvekili seçimlerinden hemen sonra kendilerini seçenleri unutuyor	6	9	9	25	51	100
6	Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	9	12	13	30	36	100

Tablo 2.55 siyaseti etkileme gücüne inançla ilgili soruların cevapları yer almaktadır. Benim gibi insanların Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir, katılmayanlar %44 iken %37'si kararsızım ve %19'u bu görüşe katılmaktadır. Benim gibi insanların hükümeti etkileyebilmelerinin tek yolu seçimlerde oy kullanmaktır görüşüne katılmayanlar %22 iken %24'ü kararsızım ve %54'ü bu görüşe katılmaktadır. Yani katılımcıların çoğu hükümeti etkilemek için tek seçenek seçimidir, diye düşünmektedirler. Siyaset ve hükümet işleri o kadar karmaşık ki benim gibi sade bir vatandaşın olan bitenleri takip etmesi ve anlaması her zaman mümkün olmuyor, katılmayanlar %23 iken %21'i kararsızım ve %56'sı bu görüşe katılmaktadır.

Siyasetçiler, benim gibi insanların ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor diyen katılmayanlar %30 iken %33'sü kararsızım ve %37'si bu görüşe katılmaktadır. Genel olarak milletvekili seçimlerinden hemen sonra kendilerini seçenleri unutuyor diyenlerin oranı katılmayanlar %15 iken %9'su kararsızım ve %76'sı bu görüşe katılmaktadır. Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil diyenlerin oranı katılmayanlar %21 iken %13'ü kararsızım ve %66'sı bu görüşe katılmaktadır.

Tablo 2.56 Haksız muamele gören bir vatandaş hakkında görüşler

	Sıklık	Yüzde(%)
İmkânsız	14	14
Zor	81	81
Kolaylıkla arayabilir	5	5
Toplam	100	100

Tablo 2.56 sizce memleketimizde devletten haksız muamele gören bir vatandaş kolaylıkla hakkını arayabilir mi yoksa hakkını alması çok zor mudur veya imkânsız mıdır? sorusuna katılımcıların %81'i zor derken %14'ü imkânsız, aynı şekilde %5'i hakkını kolaylıkla arayabilir cevabını vermiştir.

2.6.2.8 Sosyo-Ekonomik Durumu

Tablo 2.57 Aile Refah Düzeyler

	Sıklık	Yüzde (%)
1=En yoksul	10	
Yoksul ve güçsüz	4	
Ortanın altı 1	1	
Ortanın altı 2	12	
Orta 1	29	
Orta 2	16	
Ortanın üstü 1	11	
Ortanın üstü 2	7	
Zengin ve güçlü	1	
10=En zengin ve güçlü	9	
Toplam	100	100

Tablo 2.57 aile refah düzeyi ile ilgili soruya katılımcılar yine büyük oranda ortalama cevaplar vererek kendi refah düzeyleri hakkında görüşlerini ifade etmişlerdir. Tabloya göre halkın refah düzeyine verdiği cevaplar orta 1 (29 kişi) ve orta 2 (16 kişi) seviyelerinde yoğunlaşmıştır. Bu da ortalama bir değerde bulduklarını desteklemektedir.

Tablo 2.58 Gelir Düzeyi Memnuniyeti

	Sıklık	Yüzde(%)
1=Gelir hiç tatminkâr değil	11	11
Gelir tatminkâr değil	1	1
Ortanın alt 1	3	3
Ortanın alt 2	7	7
Orta 1	22	22
Orta 2	9	9
Ortanın ustü 1	13	13
Ortanın ustü 2	7	7
Gelir Tatminkâr	5	5
10=Gelir Çok tatminkâr	22	22
Toplam	100	100

Tablo 2.58 Ev gelirinden duyulan memnuniyet sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcılardan kendilerine gelir düzeyi cetvelinde yer vermeleri istenmiştir. Tabloya göre halkın ev gelirinden duyulan memnuniyete verdiği cevaplar orta 1 (22 kişi) ve gelir çok tatminkâr (22 kişi) seviyelerinde yoğunlaşmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3 KARAMÜRSEL'İN VE WABERİ'NİN SİYASİ KÜLTÜRÜNÜN KARŞILAŞTIRMASI

3.1 Giriş

Bu kısımda Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasî kültürü, ortaya koyduğumuz sekiz (8) çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılmaktadır.

Araştırmamızda katılımcıların demografik değişkenlere gelir durumuna ve ilçeye göre farklılaşmakta mı sorusuna cevap aranmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların siyasi katılma, siyasete olan ilgi düzeyleri, siyasî partilere üyelik, demokrasinin anlamı, demokratik yöntem biçimleriyle ilgili görüşleri, bağımlılık kültürü, yerel kültür, siyaseti etkileme gücüne inanç, demografik değişkenlere gelir durumuna ve ilçeye göre farklılaşmakta mı sorularına cevap aranmaktadır. Ayrıca ilçelere göre yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyal sınıf açısından benzerlik ve farklılıklar ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmada katılımcılardan toplanan veriler SPSS 20.00 (Statistical Package For Social Sciences) istatistiksel veri analizi programı ile test edilmektedir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans dökümleri, ki kare testleri, t testi ve ANOVA testinden faydalanılmaktadır.

3.2 Bulgularından Elde Edilen Verilerin Karşılaştırma ve Değerlendirmesi

3.2.1 Siyasete İlgi Düzeyi

Katılımcıların siyasete olan ilgi düzeyi, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu ve sosyal sınıfa göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.1 Cinsiyet ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	Mean	t	p
Siyasete ilgi düzeyi	Erkek	110	2.20	-1.447	0.149
	Kadın	90	2.39		

Tablo 3.1 da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları arasında siyasete ilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0.05$).

Tablo 3.2 Yaş ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması

	Yaş	N	Mean	f	p
Siyasete ilgi Düzeyi	18-25	71	2,32	1.216	0.305
	26-35	52	2,23		
	36-45	44	2,45		
	46-55	24	1,96		
	56 ve Yukarı	9	2,33		

Tablo 3.2 da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşın siyasete ilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.3 Eğitim ile siyasete olan ilgi Düzeyi Karşılaştırması

	Eğitim	N	Mean	f	p
Siyasete ilgi düzeyi	Diplomasız	6	2,33	.593	.736
	İlkokul mezunu	13	2,46		
	Ortaokul mezunu	10	2,30		
	Lise mezunu	27	2,30		
	Üniversite mezunu	78	2,33		
	Lise öğrencisi	11	2,55		
	Üniversite öğrencisi	55	2,11		

Tablo 3.3 da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesinin siyasete ilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Tablo 3.4 Sosyal Sınıf ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması

	Sosyal sınıf	N	Mean	f	p
Siyasete ilgi Düzeyi	İşçi	53	2,42	.798	0.619
	İşveren	7	1,86		
	Çiftçi	2	3,00		
	Memur	20	2,45		
	Serbest meslek	9	2,22		
	Esnaf	13	2,23		
	Emekli	2	2,00		
	Ev hanımı	16	2,38		
	Öğrenci	57	2,11		
	İşsiz	21	2,38		

Tablo3.4 da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi sosyal sınıflarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıflar arasında siyasete ilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.5 Gelir Durum ile Siyasete Olan İlgi Düzeyi Karşılaştırması

	Gelir durum	N	Mean	F	Sig
Siyasete ilgi Düzeyi	Gelir hiç tatminkâr değil	17	2,29	,495	,876
	Gelir tatminkâr değil	8	2,13		
	Ortanın altı 1	17	2,18		
	Ortanın altı 2	21	2,10		
	Orta 1	48	2,29		
	Orta 2	24	2,13		
	Ortanın üstü 1	20	2,35		
	Ortanın üstü 2	11	2,55		
	Gelir tatminkâr	9	2,56		
	Gelir çok tatminkâr	25	2,44		
	Toplam	200	2,29		

Tablo 3.5 da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durum grupları arasında siyasete ilgi düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

3.2.2 Seçimlerde Oy Kullanma

Katılımcıların seçimlerde oy kullanması; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu ve sosyal sınıflarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.6 Cinsiyete Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Seçimlerde Oy Kullanma	Evet	97 48,5%	80 40%	177 88,5%
	Hayır	13 6,5%	10 5%	23 11,5%
	Toplam	110 55%	90 45%	200 100%
	$\chi^2/df=0.24^a/1/.876 p>0.05$			

Tabloda 3.6 da görüleceği üzere seçimlerde oy kullanma, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları arasında seçimlerde oy kullanması sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık olmadığını anlaşılmaktadır ($p>0.05$).

Tablo 3.7 Yaşa Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması

	Yaş					Toplam
	18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı	
Seçimler de seçim Evet	66 33,0%	40 20,0%	40 20,0%	23 11,5%	8 4,0%	177 88,5%
olsa oy kullanır Hayır mısınız?	5 2,5%	12 6,0%	4 2,0%	1 0,5%	1 0,5%	23 11,5%
Toplam	71 35,5%	52 26,0%	44 22,0%	24 12,0%	9 4,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=9.754^a/4/.045 p<0.05$						

Tablo 3.7 da görüleceği üzere seçimlerde oy kullanması yaş grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, seçimlerde oy kullanması yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma vardır ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları, 56 ve

üstü yaş grubu seçmenlerin oy kullanmasının ötekilerden daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.8 Eğitime Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması

Eğitim Durumu	Seçimler de seçim olsa oy kullanır mısınız?		Toplam
	Evet	Hayır	
Diplomasız	2 1,0%	4 2,0%	6 3,0%
İlkokul mezunu	12 6,0%	1 0,5%	13 6,5%
Ortaokul mezunu	10 5,0%	0 0,0%	10 5,0%
Lise mezunu	27 13,5%	0 0,0%	27 13,5%
Üniversite mezunu	71 35,5%	7 3,5%	78 39,0%
Lise öğrencisi	11 5,5%	0 0,0%	11 5,5%
Üniversite öğrencisi	44 22,0%	11 5,5%	55 27,5%
Toplam	177 88,5%	23 11,5%	200 100,0%

$\chi^2/df=28,758a /6/.001 p>0,05$

Tablo 3.8 da görüleceği üzere seçimlerde oy kullanma, eğitim düzeyi grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, seçimlerde oy kullanmanın eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğu anlaşılmaktadır ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları; üniversite mezunu başta olmak üzere üniversite öğrencisi, lise mezunu, ilkokul mezununun seçimlerde oy kullanması daha yüksek iken diplomasız, ortaokul mezunu ve lise öğrencisinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.9 Sosyal Sınıfa Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması

Sosyal sınıf	Seçimlerde seçim olsa oy kullanır mısınız?		Toplam
	Evet	Hayır	
İşçi	48 24,0%	5 2,5%	53 26,5%
İşveren	7 3,5%	0 0,0%	7 3,5%
Çiftçi	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%
Memur	18 9,0%	2 1,0%	20 10,0%
Serbest meslek	9 4,5%	0 0,0%	9 4,5%
Esnaf	12 6,0%	1 0,5%	13 6,5%
Emekli	2 1,0%	0 0,0%	2 1,0%
Ev hanımı	14 7,0%	2 1,0%	16 8,0%
Öğrenci	47 23,5%	10 5,0%	57 28,5%
İşsiz	19 9,5%	2 1,0%	21 10,5%
Toplam	177 88,5%	23 11,5%	200 100,0%

$\chi^2/df=28.758^a /6/.001p<0.05$

Tablo 3.9 da görüleceği üzere seçimlerde oy kullanma sosyal sınıf grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, seçimlerde oy kullanmanın sosyal sınıf grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları, işçi başta olmak üzere öğrenci, işsiz, memur, ev hanımı, ve esnafların seçimlerde oy kullanması daha yüksek iken serbest meslek mensupları, emeklilerde işverenlerde ve özellikle de çiftçilerde daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.10 Gelir Durumuna Göre Seçimlerde Oy Kullanma Karşılaştırması

Gelir durumu	Seçim olsa oy kullanır mısınız?		Toplam
	Evet	Hayır	
Gelir hiç tatminkâr değil	15 7,5%	2 1,0%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	7 3,5%	1 0,5%	8 4,0%
Ortanın altı 1	16 8,0%	1 0,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	18 9,0%	3 1,5%	21 10,5%
Orta 1	42 21,0%	6 3,0%	48 24,0%
Orta 2	23 11,5%	1 0,5%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	19 9,5%	1 0,5%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	10 5,0%	1 0,5%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	7 3,5%	2 1,0%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	20 10,0%	5 2,5%	25 12,5%
Toplam	177 88,5%	23 11,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=5,696^a /9/,770P >0.05$			

Tablo 3.10 da görüleceği üzere seçimlerde oy kullanma, gelir durumu grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, seçimlerde oy kullanmanın gelir durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık yoktur ($p>0.05$).

3.2.3 Siyasi Partiye Üye Olma

Katılımcıların siyasi partiye üye olması; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, gelir durum ve sosyal sınıflarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.11 Cinsiyete Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

Bir siyasi partiye üye oldunuz mu?	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	38 19,0%	37 18,5%	75 37,5%
Hayır, ama olabilir	53 26,5%	27 13,5%	80 40,0%
Hiç düşünmem	19 9,5%	26 13,0%	45 22,5%
Toplam	110 55,0%	90 45,0%	200 100,0%

$\chi^2/df=7.629^a /2/.022 p>0.05$

Tablo 3.11 da görüleceği üzere siyasi parti üye olması; cinsiyet cinsiyet grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olması cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları; siyasi partiye üye olması erkekler kadınlardan daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.12 Yaşa Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

Bir siyasi partiye üye oldunuz mu?	Yaş					Toplam
	18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı	
Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	20 10,0%	17 8,5%	24 12,0%	11 5,5%	3 1,5%	75 37,5%
Hayır ama olabilir	38 19,0%	19 9,5%	11 5,5%	9 4,5%	3 1,5%	80 40,0%
Hiç düşünmem	13 6,5%	16 8,0%	9 4,5%	4 2,0%	3 1,5%	45 22,5%
Toplam	71 35,5%	52 26,0%	44 22,0%	24 12,0%	9 4,5%	200 100,0%

$\chi^2/df=14.926^a /8/.061 p>0.05$

Tablo 3.12 da görüleceği üzere siyasi parti üye olma yaş grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olmanın yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığını göstermektedir ($P>0.05$).

Tablo 3.13 Eğitime Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

Bir siyasi partiye üye oldunuz mu?	Eğitim Durumu							Toplam
	Diplomasız	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Lise öğrencisi	Üniversite öğrencisi	
Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	2 1,0%	9 4,5%	7 3,5%	12 6,0%	25 12,5%	0 0,0%	20 10,0%	75 37,5%
Hayır ama olabilir	1 0,5%	3 1,5%	1 0,5%	6 3,0%	41 20,5%	6 3,0%	22 11,0%	80 40,0%
Hiç düşünmem	3 1,5%	1 0,5%	2 1,0%	9 4,5%	12 6,0%	5 2,5%	13 6,5%	45 22,5%
Toplam	6 3,0%	13 6,5%	10 5,0%	27 13,5%	78 39,0%	11 5,5%	55 27,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=30.317^a /12/.003 p<0.05$								

Tablo 3.13 da görüleceği üzere siyasi parti üye olma, eğitim düzeyi grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olmanın eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Ki Kare testi bulguları; üniversite mezunu başta olmak üzere üniversite öğrencisi, lise mezunu, ilkokul mezununun siyasi partiye üye olması daha yüksek iken diplomasız, ortaokul mezunu ve lise öğrencisinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.14 Sosyal Sınıfa Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

Bir siyasi partiye üye oldunuz mu?	Sosyal Sınıf										Toplam
	İşçi	İşveren	Çiftçi	Memur	Serbest meslek	Esnaf	Emekli	Ev hanımı	Öğrenci	İşsiz	
Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	18	4	2	11	3	7	1	10	16	3	75
	9,0%	2,0%	1,0%	5,5%	1,5%	3,5%	0,5%	5,0%	8,0%	1,5%	37,5%
Hayır ama olabilir	20	2	0	7	5	4	1	1	27	13	80
	10,0%	1,0%	0,0%	3,5%	2,5%	2,0%	0,5%	0,5%	13,5%	6,5%	40,0%
Hiç düşünmem	15	1	0	2	1	2	0	5	14	5	45
	7,5%	0,5%	0,0%	1,0%	0,5%	1,0%	0,0%	2,5%	7,0%	2,5%	22,5%
Toplam	53	7	2	20	9	13	2	16	57	21	200
	26,5%	3,5%	1,0%	10,0%	4,5%	6,5%	1,0%	8,0%	28,5%	10,5%	100,0%
$\chi^2/df=27.414^a$ $/18/.072$ $p>0.05$											

Tablo 3.14 da görüleceği üzere siyasi parti üye olması sosyal sınıf grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olması; sosyal sınıf grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 3.15 Gelir Durumuna Göre Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

Gelir Durumu	Bir siyasi partiye üye oldunuz mu?			Toplam
	Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	Hayır ama olabilir	Hiç düşünmem	
Gelir hiç tatminkâr değil	5 2,5%	7 3,5%	5 2,5%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	0 0,0%	5 2,5%	3 1,5%	8 4,0%
Ortanın altı 1	4 2,0%	10 5,0%	3 1,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	6 3,0%	10 5,0%	5 2,5%	21 10,5%
Orta 1	15 7,5%	21 10,5%	12 6,0%	48 24,0%
Orta 2	12 6,0%	7 3,5%	5 2,5%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	7 3,5%	8 4,0%	5 2,5%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	6 3,0%	3 1,5%	2 1,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	4 2,0%	3 1,5%	2 1,0%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	16 8,0%	6 3,0%	3 1,5%	25 12,5%
Toplam	75 37,5%	80 40,0%	45 22,5%	200 100,0%
$\chi^2/df = 20,548^a / 18,303 P > 0.05$				

Tablo 3.15 da görüleceği üzere siyasi parti üye olma, gelir durumu grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olmanın gelir durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı anlaşılmaktadır ($p > 0.05$).

3.2.4 Demokrasinin anlamı

Katılımcılara göre demokrasinin anlamı; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf, gelir durumu ve ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.16 Cinsiyete Göre Çoğunluğun İstedığı Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması

	Cinsiyet		Toplam	
	Erkek	Kadın		
Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir	Hiç ilişkili değil	21 10,5%	9 4,5%	30 15,0%
	Pek ilişkisi yok	21 10,5%	15 7,5%	36 18,0%
	Biraz ilişkili	24 12,0%	26 13,0%	50 25,0%
	Çok ilişkili	44 22,0%	40 20,0%	84 42,0%
Toplam	110 55,0%	90 45,0%	200 100,0%	

$\chi^2/df=4.112^a/3/.250 P>0.05$

Tablo 3.16 da görüleceği üzere demokrasinin anlamı; cinsiyet grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, demokrasinin anlamı ile cinsiyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.17 Yaşa Göre Çoğunluğun İstedığı Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması

	Yaş					Toplam	
	18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı		
Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir	Hiç ilişkili değil	6 3,0%	10 5,0%	10 5,0%	3 1,5%	1 0,5%	30 15,0%
	Pek ilişkisi yok	10 5,0%	14 7,0%	5 2,5%	5 2,5%	2 1,0%	36 18,0%
	Biraz ilişkili	22 11,0%	12 6,0%	7 3,5%	7 3,5%	2 1,0%	50 25,0%
	Çok ilişkili	33 16,5%	16 8,0%	22 11,0%	9 4,5%	4 2,0%	84 42,0%
Toplam	71 35,5%	52 26,0%	44 22,0%	24 12,0%	9 4,5%	200 100,0%	

$\chi^2/df=14.214^a/12/.287P>0.05$

Tablo 3.17 da görüleceği üzere demokrasinin anlamı yaş grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, demokrasinin anlamı ile yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olmadığını göstermektedir ($P>0.05$).

Tablo 3.18 Eğitime Göre Çoğunluğun İstedığı Her Şeyin Olmasının Demokrasi ile İlişkisi Karşılaştırması

Eğitim	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir				Toplam
	Hiç ilişkili değil	Pek ilişkisi yok	Biraz ilişkili	Çok ilişkili	
Diplomasız	2 1,0%	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%	6 3,0%
İlkokul mezunu	3 1,5%	4 2,0%	3 1,5%	3 1,5%	13 6,5%
Ortaokul mezunu	1 0,5%	2 1,0%	1 0,5%	6 3,0%	10 5,0%
Lise mezunu	4 2,0%	3 1,5%	9 4,5%	11 5,5%	27 13,5%
Üniversite mezunu	16 8,0%	10 5,0%	21 10,5%	31 15,5%	78 39,0%
Lise öğrencisi	0 0,0%	5 2,5%	2 1,0%	4 2,0%	11 5,5%
Üniversite öğrencisi	4 2,0%	11 5,5%	13 6,5%	27 13,5%	55 27,5%
Toplam	30 15,0%	36 18,0%	50 25,0%	84 42,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = 20.336^a / 18 / .314 P > 0.05$					

Tablo 3.18 da görüleceği üzere demokrasinin anlamı, eğitim düzeyi grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, demokrasinin anlamı ile eğitim düzeyi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$).

Tablo 3.19 Sosyal sınıf ile çoğunluğun istediği her şeyin olmasının demokrasi ile ilişkisi karşılaştırması

Sosyal sınıf	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir				Toplam
	Hiç ilişkili değil	Pek ilişkisi yok	Biraz ilişkili	Çok ilişkili	
İşçi	11 5,5%	7 3,5%	14 7,0%	21 10,5%	53 26,5%
İşveren	3 1,5%	2 1,0%	1 0,5%	1 0,5%	7 3,5%
Çiftçi	1 0,5%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	2 1,0%
Memur	8 4,0%	1 0,5%	4 2,0%	7 3,5%	20 10,0%
Serbest meslek	0 0,0%	1 0,5%	2 1,0%	6 3,0%	9 4,5%
Esnaf	2 1,0%	2 1,0%	4 2,0%	5 2,5%	13 6,5%
Emekli	0 0,0%	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	2 1,0%
Ev hanımı	1 0,5%	3 1,5%	4 2,0%	8 4,0%	16 8,0%
Öğrenci	3 1,5%	17 8,5%	12 6,0%	25 12,5%	57 28,5%
İşsiz	1 0,5%	2 1,0%	9 4,5%	9 4,5%	21 10,5%
Toplam	30 15,0%	36 18,0%	50 25,0%	84 42,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = 40.422^a / 27 / .047$ P < 0.05					

Tablo 3.19 da görüleceği üzere demokrasinin anlamı, sosyal sınıf grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, demokrasinin anlamı ile sosyal sınıf grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 3.20 Gelir durumu ile çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir karşılaştırması

Gelir durumu	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir				Toplam
	Hiç ilişkili değil	Pek ilişkisi yok	Biraz ilişkili	Çok ilişkili	
Gelir hiç tatminkâr değil	2 1,0%	3 1,5%	5 2,5%	7 3,5%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	3 1,5%	1 0,5%	1 0,5%	3 1,5%	8 4,0%
Ortanın altı 1	5 2,5%	0 0,0%	5 2,5%	7 3,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	0 0,0%	11 5,5%	4 2,0%	6 3,0%	21 10,5%
Orta 1	7 3,5%	9 4,5%	12 6,0%	20 10,0%	48 24,0%
Orta 2	2 1,0%	6 3,0%	6 3,0%	10 5,0%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	5 2,5%	2 1,0%	4 2,0%	9 4,5%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	0 0,0%	1 0,5%	4 2,0%	6 3,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	2 1,0%	0 0,0%	2 1,0%	5 2,5%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	4 2,0%	3 1,5%	7 3,5%	11 5,5%	25 12,5%
	30	36	50	84	200
Toplam	15,0%	18,0%	25,0%	42,0%	100,0%
$\chi^2/df=37.091^a /27/,093 P >0.05$					

Tablo 3.20 da görüleceği üzere demokrasinin anlamı, gelir durum grupları arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi partiye üye olmas ile gelir durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklı olmadığını göstermektedir ($p >0.05$).

3.2.5 Demokratik Yöntem Biçimleriyle İlgili Görüşler

Katılımcıların demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, sosyal sınıflarına ve gelir durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.21 Cinsiyete Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	Mean	t	p
Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir	Erkek	110	2,32	.518	.605
	Kadın	90	2,24		
	Toplam	200			

Tablo 3.21 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.22 Yaşa Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

	Yaş	N	Mean	f	p
Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir	18-25	71	2,32	1.684	.155
	26-35	52	2,31		
	36-45	44	2,48		
	46-55	24	1,96		
	56 ve Yukarı	9	1,78		

Tablo 3.22 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş grupları arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.23 Eğitime Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

	Eğitim	N	Mean	f	p
Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir	Diplomasız	6	3,00	1.779	.105
	İlkokul mezunu	13	2,31		
	Ortaokul mezunu	10	3,00		
	Lise mezunu	27	2,04		
	Üniversite mezunu	78	2,21		
	Lise öğrencisi	11	2,36		
	Üniversite öğrencisi	55	2,29		

Tablo 3.23 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, eğitime göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim grupları arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.24 Sosyal Sınıfa Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

	Sosyal sınıf	N	Mean	F	Sig
Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir	İşçi	53	2,30	.953	.481
	İşveren	7	2,00		
	Çiftçi	2	2,00		
	Memur	20	1,90		
	Serbest meslek	9	2,33		
	Esnaf	13	2,46		
	Emekli	2	1,50		
	Ev hanımı	16	2,38		
	Öğrenci	57	2,26		
	İşsiz	21	2,67		

Tablo 3.24 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıf grupları arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.25 Gelir Durumuna Göre Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

Gelir Durumu	Demokrasinin problemleri olabilir diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir				Toplam
	Kesinlikle Katılım	Katılım	Katılmam	Kesinlikle Katılmam	
Gelir hiç tatminkâr değil	3 1,5%	9 4,5%	2 1,0%	3 1,5%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	3 1,5%	3 1,5%	0 0,0%	2 1,0%	8 4,0%
Ortanın alt 1	6 3,0%	7 3,5%	3 1,5%	1 0,5%	17 8,5%
Ortanın alt 2	5 2,5%	7 3,5%	2 1,0%	7 3,5%	21 10,5%
Orta 1	11 5,5%	25 12,5%	7 3,5%	5 2,5%	48 24,0%
Orta 2	5 2,5%	9 4,5%	7 3,5%	3 1,5%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	4 2,0%	4 2,0%	8 4,0%	4 2,0%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	1 0,5%	4 2,0%	4 2,0%	2 1,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	3 1,5%	2 1,0%	3 1,5%	1 0,5%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	6 3,0%	11 5,5%	4 2,0%	4 2,0%	25 12,5%
Toplam	47 23,5%	81 40,5%	40 20,0%	32 16,0%	200 100,0%
$\chi^2/df=27,482^a /27/,438 P>0.05$					

Tablo 3.25 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı, gelir durum gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durum grupları arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

3.2.6 Bağımlılık Kültürü

Katılımcıların anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusuna cevapları, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, gelir durumu ve sosyal sınıflarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.26 Cinsiyete Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlırsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Anneniniz ve Babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir?	İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	90 45%	72 36%	162 81%
	Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	20 10%	18 9%	38 19%
	Toplam	110 55%	90 45%	200 100%

$\chi^2/df=.106a /1/..744p>0/05$

Tablo 3.26 da görüleceği üzere anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? Sorusunun cevabı, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler Ki Kere testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları arasında anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.27 Yaşa Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlırsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması

Anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir?	Yaş					Total
	18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı	
İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	55 27,5%	47 23,5%	36 18,0%	19 9,5%	5 2,5%	162 81,0%
Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	16 8,0%	5 2,5%	8 4,0%	5 2,5%	4 2,0%	38 19,0%
Toplam	71 35,5%	52 26,0%	44 22,0%	24 12,0%	9 4,5%	200 100,0%

$\chi^2/df=7.410^a /4/..116p>0/05$

Tablo 3.27 da görüleceği üzere anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? Sorusunun cevabı, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş ile anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? Sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.28 Eğitime Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması

Eğitim durumu	Anneniniz ve Babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir?		Toplam
	İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	
Diplomasız	4 2,0%	2 1,0%	6 3,0%
İlkokul mezunu	10 5,0%	3 1,5%	13 6,5%
Ortaokul mezunu	9 4,5%	1 0,5%	10 5,0%
Lise mezunu	23 11,5%	4 2,0%	27 13,5%
Üniversite mezunu	65 32,5%	13 6,5%	78 39,0%
Lise öğrencisi	10 5,0%	1 0,5%	11 5,5%
Üniversite öğrencisi	41 20,5%	14 7,0%	55 27,5%
Toplam	162 81,0%	38 19,0%	200 100,0%
$\chi^2/df=4.242^a /6/.644 p>0.05$			

Tablo 3.28 da görüleceği üzere anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi ile anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.29 Sosyal Sınıfa Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması

Sosyal Sınıf	Anneniniz ve Babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir?		Toplam
	İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	
İşçi	44 22,0%	9 4,5%	53 26,5%
İşveren	6 3,0%	1 0,5%	7 3,5%
Çiftçi	0 0,0%	2 1,0%	2 1,0%
Memur	17 8,5%	3 1,5%	20 10,0%
Serbest meslek	7 3,5%	2 1,0%	9 4,5%
Esnaf	13 6,5%	0 0,0%	13 6,5%
Emekli	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%
Ev hanımı	13 6,5%	3 1,5%	16 8,0%
Öğrenci	45 22,5%	12 6,0%	57 28,5%
İşsiz	16 8,0%	5 2,5%	21 10,5%
Toplam	162 81,0%	38 19,0%	200 100,0%

$\chi^2/df=13.807^a /9/.129 p>0.05$

Tablo 3.29 da görüleceği üzere anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu? sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıf grupları arasında anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? Sorusunun cevabı ile istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.30 Gelir Durumuna Göre Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlırsa Düşünceniz Nedir? Karşılaştırması

Gelir Durumu	Anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir?		Toplam
	İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	
Gelir hiç tatminkâr değil	15 7,5%	2 1,0%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	8 4,0%	0 0,0%	8 4,0%
Ortanın altı 1	16 8,0%	1 0,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	18 9,0%	3 1,5%	21 10,5%
Orta 1	37 18,5%	11 5,5%	48 24,0%
Orta 2	22 11,0%	2 1,0%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	14 7,0%	6 3,0%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	9 4,5%	2 1,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	6 3,0%	3 1,5%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	17 8,5%	8 4,0%	25 12,5%
Toplam	162 81,0%	38 19,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = 12,436^a / 9 / .190 P > 0.05$			

Tablo 3.30 da görüleceği üzere anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı gelir durumlarına göre farklılaşıyor mu? sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durum grupları ile anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını anlaşılmaktadır ($p > 0.05$).

3.2.7 Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş

Katılımcıların ülkenin dertleri hakkında görüşleri, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, gelir durumu ve sosyal sınıfa göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.31 Cinsiyete Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Ülkenin dertleri hakkında görüş	Seçilmiş hükümet	83 41,5%	66 33%	149 74,5%
	Diktatör	27 13,5%	24 12%	51 25,5%
	Toplam	110 55%	90 45%	200 100%
	$\chi^2/df=.117^a /1/.732p>0.05$			

Tablo 3.31 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile ülkenin dertlerini hakkında görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Tablo 3.32 Yaşa Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

		Yaş					Toplam
		18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve üstü	
Ülkenin dertleri hakkında görüş	Seçilmiş hükümet	50 25%	37 18,5%	34 17%	20 10%	8 4%	149 74,5%
	Diktatör	21 10,5%	15 7,5%	10 5%	4 2%	1 0,5%	51 25,5%
	Toplam	71 35,5%	52 26%	44 22%	24 12%	9 4,5%	200 100%
	$\chi^2/df=3.072^a /4/.546 p>0.05$						

Tablo 3.32 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş grupları ile ülkenin dertleri hakkında görüşe arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yok olgusu görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.33 Eğitime Göre ile Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

Ülkenin dertleri hakkında görüş	Katılımcıların Eğitim durumu							Toplam
	Diplo masız	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Lise öğrencisi	Üniversite öğrencisi	
Seçilmiş hükümet	4 2,0%	8 4,0%	8 4,0%	22 11,0%	61 30,5%	7 3,5%	39 19,5%	149 74,5%
Diktatör	2 1,0%	5 2,5%	2 1,0%	5 2,5%	17 8,5%	4 2,0%	16 8,0%	51 25,5%
Toplam	6 3,0%	13 6,5%	10 5,0%	27 13,5%	78 39,0%	11 5,5%	55 27,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=3.816^a /6/.702 p>0.05$								

Tablo 3.33 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi grupları ile ülkenin dertlerini hakkında görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.34 Sosyal Sınıfa Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

Sosyal sınıf	Ülkenin dertleri hakkında görüş		Toplam
	Seçilmiş hükümet	Diktatör	
İşçi	44 22,0%	9 4,5%	53 26,5%
İşveren	5 2,5%	2 1,0%	7 3,5%
Çiftçi	2 1,0%	0 0,0%	2 1,0%
Memur	16 8,0%	4 2,0%	20 10,0%
Serbest meslek	6 3,0%	3 1,5%	9 4,5%
Esnaf	10 5,0%	3 1,5%	13 6,5%
Emekli	2 1,0%	0 0,0%	2 1,0%
Ev hanımı	10 5,0%	6 3,0%	16 8,0%
Öğrenci	41 20,5%	16 8,0%	57 28,5%
İşsiz	13 6,5%	8 4,0%	21 10,5%
Total	149 74,5%	51 25,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=7.242^a /9/.612 p>0.05$			

Tablo 3.34 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıf ile ülkenin dertleri hakkında görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.35 Gelir Durumuna Göre Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

Gelir Durumu	Ülkenin dertleri hakkında görüş		Toplam
	Seçilmiş hükümet	Diktatör	
Gelir hiç tatminkâr değil	14 7,0%	3 1,5%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	7 3,5%	1 0,5%	8 4,0%
Ortanın altı 1	16 8,0%	1 0,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	15 7,5%	6 3,0%	21 10,5%
Orta 1	34 17,0%	14 7,0%	48 24,0%
Orta 2	17 8,5%	7 3,5%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	13 6,5%	7 3,5%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	7 3,5%	4 2,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	8 4,0%	1 0,5%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	18 9,0%	7 3,5%	25 12,5%
Toplam	149 74,5%	51 25,5%	200 100,0%

$\chi^2/df = 8,018^a / 9 / .532 P > 0.05$

Tablo 3.35 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durum grupları ile ülkenin dertleri hakkında görüş g arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$).

3.2.8 Yerel Kültür

Kendinizi şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.36 Cinsiyete Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması

Cinsiyet	Şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?									Toplam
	Kocaeli veya Mogadişu	Başka şehir	Bir bölge	Türkiye veya Somali'ye	Türkî veya Somali toplumlar dünyası	İslam dünyası	Avrupa	Dünya	Hiçbiri	
Erkek	29	6	9	21	13	21	1	8	2	110
	14,5%	3,0%	4,5%	10,5%	6,5%	10,5%	0,5%	4,0%	1,0%	55,0%
Kadın	31	7	3	23	12	5	1	5	3	90
	15,5%	3,5%	1,5%	11,5%	6,0%	2,5%	0,5%	2,5%	1,5%	45,0%
Toplam	60	13	12	44	25	26	2	13	5	200
	30,0%	6,5%	6,0%	22,0%	12,5%	13,0%	1,0%	6,5%	2,5%	100,0 %
$\chi^2/df=12.134^a$ $/8/.145 p>0.05$										

Tablo 3.36 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı, cinsiyet gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.37 Yaşa Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması

Şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?	Yaş					Toplam
	18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı	
Kocaeli veya Mogadişu yaşadığım ilçe, mahalle, köy	18 9,0%	15 7,5%	15 7,5%	10 5,0%	2 1,0%	60 30,0%
Bir başka şehir veya kasaba	6 3,0%	3 1,5%	3 1,5%	1 0,5%	0 0,0%	13 6,5%
Bir bölge	4 2,0%	2 1,0%	3 1,5%	1 0,5%	2 1,0%	12 6,0%
Türkiye veya Somali'ye	8 4,0%	13 6,5%	15 7,5%	6 3,0%	2 1,0%	44 22,0%
Türkî veya Somali toplumlar dünyası	14 7,0%	4 2,0%	3 1,5%	3 1,5%	1 0,5%	25 12,5%
İslam dünyası	15 7,5%	7 3,5%	2 1,0%	1 0,5%	1 0,5%	26 13,0%
Avrupa	1 0,5%	1 0,5%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%
Dünya	5 2,5%	6 3,0%	2 1,0%	0 0,0%	0 0,0%	13 6,5%
Hiçbiri	0 0,0%	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%	1 0,5%	5 2,5%
Toplam	71 35,5%	52 26,0%	44 22,0%	24 12,0%	9 4,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=40.961^a/32/.133 p>0.05$						

Tablo 3.37 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş grupları ile şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.38 Eğitim ile Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz? Karşılaştırması

Hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz	Eğitim durumu							Toplam
	Diplo masız	İlkoku l mezun u	Ortaoku l mezunu	Lise mez unu	Üniversi te mezunu	Lise öğrenci si	Üniversi te öğrenci si	
Kocaeli veya Mogadişu	3 1,5%	7 3,5%	4 2,0%	12 6,0%	18 9,0%	2 1,0%	14 7,0%	60 30,0%
Başka şehir	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%	0 0,0%	4 2,0%	1 0,5%	6 3,0%	13 6,5%
Bir bölge	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	0 0,0%	7 3,5%	0 0,0%	4 2,0%	12 6,0%
Türkiye veya Somali'ye	1 0,5%	5 2,5%	3 1,5%	9 4,5%	18 9,0%	1 0,5%	7 3,5%	44 22,0%
Türki veya Somali toplumlari	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	15 7,5%	4 2,0%	5 2,5%	25 12,5%
İslam dünyası	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	11 5,5%	3 1,5%	11 5,5%	26 13,0%
Avrupa	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%	2 1,0%
Dünya	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	3 1,5%	4 2,0%	0 0,0%	6 3,0%	13 6,5%
Hiçbiri	2 1,0%	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	1 0,5%	0 0,0%	0 0,0%	5 2,5%
Toplam	6 3,0%	13 6,5%	10 5,0%	27 13,5%	78 39,0%	11 5,5%	55 27,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=87.391^a /48/.001 p<0.05$								

Tablo 3.38 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi grupları arasında şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu anlaşılmaktadır ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları; üniversite mezunu başta olmak üzere üniversite öğrencisi, lise mezunu, ilkokul mezunu, şu yerlerden en fazla

hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusuna cevabı daha yüksek iken diplomasız, ortaokul mezunu ve lise öğrencisi daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.39 Sosyal Sınıfa Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin Bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması

Hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz	Sosyal Sınıf										Toplam
	İşçi	İşveren	Çiftçi	Memur	Serbest meslek	Esnaf	Emekli	Ev hanımı	Öğrenci	İşsiz	
Kocaeli veya Mğadişu yaşadığım ilçe, mahalle, köy	20	1	0	5	2	8	0	5	12	7	60
	10,0%	0,5%	0,0%	2,5%	1,0%	4,0%	0,0%	2,5%	6,0%	3,5%	30,0%
Bir başka şehir veya kasaba	3	1	0	1	0	2	0	0	6	0	13
	1,5%	0,5%	0,0%	0,5%	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	6,5%
Bir bölge	2	0	0	6	0	0	0	0	3	1	12
	1,0%	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	0,5%	6,0%
Türkiye veya Somali'ye	11	2	0	5	3	3	1	7	9	3	44
	5,5%	1,0%	0,0%	2,5%	1,5%	1,5%	0,5%	3,5%	4,5%	1,5%	22,0%
Türki veya Somali toplumlar dünyası	5	1	0	3	2	0	0	2	7	5	25
	2,5%	0,5%	0,0%	1,5%	1,0%	0,0%	0,0%	1,0%	3,5%	2,5%	12,5%
İslam dünyası	7	1	0	0	0	0	1	0	14	3	26
	3,5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	7,0%	1,5%	13,0%
Avrupa	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	1,0%
Dünya	5	0	0	0	2	0	0	1	4	1	13
	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	0,5%	2,0%	0,5%	6,5%
Hiçbiri	0	1	2	0	0	0	0	1	0	1	5
	0,0%	0,5%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,5%	2,5%
Toplam	53	7	2	20	9	13	2	16	57	21	200
	26,5%	3,5%	1,0%	10,0%	4,5%	6,5%	1,0%	8,0%	28,5%	10,5%	100,0%

$\chi^2/df=164,282^a / 72=0,001$ $p<0,05$

Tablo 3.39 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıf grupları ile şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0,05$). Ki Kare testi bulguları; işçi başta olmak üzere öğrenci, işsiz, memur, ev hanımı ve esnaflar ile şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı arasında daha yüksek iken serbest meslek, işverenlerde ve özellikle de çiftçilerde ve emeklilerde daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.40 Gelir Durumuna Göre Şu Yerlerden en Fazla Hangisinin bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması

Hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz	Ailenizin Gelir durum hakkında görüş										Toplam
	Gelir hiç tatminkâr değil	Gelir tatminkâr değil	Ortanı n altı 1	Ortanı n altı 2	Orta 1	Orta 2	Ortanı n üstü 1	Ortanı n üstü 2	Gelir tatmin kâr	Gelir çok tatmin kâr	
Kocaeli veya Mogadişu	8 4,0%	2 1,0%	5 2,5%	7 3,5%	13 6,5%	10 5,0%	7 3,5%	2 1,0%	1 0,5%	5 2,5%	60 30,0%
Başka şehir	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	0 0,0%	3 1,5%	4 2,0%	1 0,5%	1 0,5%	0 0,0%	2 1,0%	13 6,5%
Bir bölge	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%	1 0,5%	2 1,0%	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	0 0,0%	5 2,5%	12 6,0%
Türkiye veya Somali'ye	3 1,5%	2 1,0%	4 2,0%	5 2,5%	6 3,0%	3 1,5%	9 4,5%	2 1,0%	3 1,5%	7 3,5%	44 22,0%
Türkî veya Somali	2 1,0%	1 0,5%	2 1,0%	2 1,0%	11 5,5%	2 1,0%	1 0,5%	1 0,5%	3 1,5%	0 0,0%	25 12,5%
İslam dünyası	1 0,5%	2 1,0%	3 1,5%	4 2,0%	6 3,0%	3 1,5%	2 1,0%	2 1,0%	0 0,0%	3 1,5%	26 13,0%
Avrupa	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	1 0,5%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%
Dünya	2 1,0%	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	5 2,5%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	2 1,0%	1 0,5%	13 6,5%
Hiçbiri	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	1 0,5%	1 0,5%	0 0,0%	1 0,5%	0 0,0%	2 1,0%	5 2,5%
Toplam	17 8,5%	8 4,0%	17 8,5%	21 10,5%	48 24,0%	24 12,0%	20 10,0%	11 5,5%	9 4,5%	25 12,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=72,590^a /72/.458 P >0.05$											

Tablo 3.40 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.41 Cinsiyete Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

Cinsiyet	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
Erkek	37 18,5%	73 36,5%	110 55,0%
Kadın	33 16,5%	57 28,5%	90 45,0%
Toplam	70 35,0%	130 65,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = .200^a / 1/.655 P > 0.05$			

Tablo 3.41 da görüleceği üzere genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı, cinsiyet gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını anlaşılmaktadır ($p > 0.05$).

Tablo 3.42 Yaşa Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

Yaş	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
18-25	18 9,0%	53 26,5%	71 35,5%
26-35	16 8,0%	36 18,0%	52 26,0%
36-45	21 10,5%	23 11,5%	44 22,0%
46-55	12 6,0%	12 6,0%	24 12,0%
56 ve Yukarı	3 1,5%	6 3,0%	9 4,5%
Toplam	70 35,0%	130 65,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = 8,832^a / 4/.65 P > 0.05$			

Tablo 3.42 da görüleceği üzere genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş grupları ile genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.43 Eğitime Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

Eğitim	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
Diplomasız	3 1,5%	3 1,5%	6 3,0%
İlkokul mezunu	3 1,5%	10 5,0%	13 6,5%
Ortaokul mezunu	2 1,0%	8 4,0%	10 5,0%
Lise mezunu	13 6,5%	14 7,0%	27 13,5%
Üniversite mezunu	29 14,5%	49 24,5%	78 39,0%
Lise öğrencisi	2 1,0%	9 4,5%	11 5,5%
Üniversite öğrencisi	18 9,0%	37 18,5%	55 27,5%
Toplam	70 35,0%	130 65,0%	200 100,0%
$\chi^2/df = 6,102^a / 6 / 412 P > 0.05$			

Tablo 3.43 da görüleceği üzere genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.44 Sosyal Sınıfa Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

Sosyal sınıf	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
İşçi	14 7,0%	39 19,5%	53 26,5%
İşveren	2 1,0%	5 2,5%	7 3,5%
Çiftçi	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%
Memur	11 5,5%	9 4,5%	20 10,0%
Serbest meslek	3 1,5%	6 3,0%	9 4,5%
Esnaf	6 3,0%	7 3,5%	13 6,5%
Emekli	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%
Ev hanımı	10 5,0%	6 3,0%	16 8,0%
Öğrenci	15 7,5%	42 21,0%	57 28,5%
İşsiz	7 3,5%	14 7,0%	21 10,5%
Toplam	70 35,0%	130 65,0%	200 100,0%
$\chi^2/df=13,712^a/9,133$ P >0.05			

Tablo 3.44 da görüleceği üzere genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıf grupları ile genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.45 Gelir Durumuna Göre Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

Gelir durumu	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
Gelir hiç tatminkar değil	6 3,0%	11 5,5%	17 8,5%
Gelir tatminkar değil	3 1,5%	5 2,5%	8 4,0%
Ortanın altı 1	2 1,0%	15 7,5%	17 8,5%
Ortanın altı 2	9 4,5%	12 6,0%	21 10,5%
Orta 1	14 7,0%	34 17,0%	48 24,0%
Orta 2	8 4,0%	16 8,0%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	6 3,0%	14 7,0%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	3 1,5%	8 4,0%	11 5,5%
Gelir tatminkar	5 2,5%	4 2,0%	9 4,5%
Gelir çok tatminkar	14 7,0%	11 5,5%	25 12,5%
Toplam	70 35,0%	130 65,0%	200 100,0%

$\chi^2/df = 12,400^a / 9, 192P > 0.05$

Tablo 3.45 da görüleceği üzere genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı, gelir durum gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$).

3.2.9 Yakın Geleceğe Dair Umutlar ve Beklentiler

Katılımcıların yakın geleceğe dair umutları ve beklentileri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, gelir durum ve sosyal sınıflarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.46 Cinsiyete Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

		Cinsiyet		Toplam	P	Df	Sig.
		Erkek	Kadın				
Önümüzdeki beş yıla durum nasıl olacak?	Daha kötüye	24 12%	27 13,5%	51 25,5%	4,493 ^a	2	.106
	Aynı kalacak	63 31,5%	38 19,0%	101 50,5%			
	Daha iyiye	23 11,5%	25 12,5%	48 24%			
	Toplam	110 55%	90 45%	200 100%			

Tablo 3.46 da görüleceği üzere yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet ile yakın gelecek beklentiler sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.47 Yaşa Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

		Yaş					Toplam
		18-25	26-35	36-45	46-55	56 ve Yukarı	
Önümüzdeki beş yıla durum nasıl olacak?	Daha kötüye	16 8%	14 7%	11 5,5%	7 3,5%	3 1,5%	51 25,5%
	Aynı kalacak	44 22%	29 14,5%	15 7,5%	11 5,5%	2 1%	101 50,5%
	Daha iyiye	11 5,5%	9 4,5%	18 9%	6 3%	4 2%	48 24%
	Toplam	71 35,5%	52 26%	44 22%	24 12%	9 4,5%	200 100%

$\chi^2/df=16.575^a /8-.035 p<0.05$

Tablo 3.47 da görüleceği üzere yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi

tutulmuştur. Bulgular, yaş grupları ile yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları; 56 ve üstü yaş olan katılımcıların yakın geleceğe dair umutları ve beklentilerinin öteki yaş gruplarına göre daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.48 Eğitime Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

Önümüzdeki beş yıla durum nasıl olacak?	Eğitim Durumu							Toplam
	Diplo masız	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite mezunu	Lise öğrencisi	Üniversite öğrencisi	
Daha kötüye	2 1,0%	8 4,0%	4 2,0%	5 2,5%	16 8,0%	2 1,0%	14 7,0%	51 25,5%
Aynı kalacak	3 1,5%	0 0,0%	3 1,5%	13 6,5%	46 23,0%	8 4,0%	28 14,0%	101 50,5%
Daha iyiye	1 0,5%	5 2,5%	3 1,5%	9 4,5%	16 8,0%	1 0,5%	13 6,5%	48 24,0%
Toplam	6 3,0%	13 6,5%	10 5,0%	27 13,5%	78 39,0%	11 5,5%	55 27,5%	200 100,0%
$\chi^2/df=22.527^a /12/.032$ $p<0.05$								

Tablo 3.48 da görüleceği üzere yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi grupları ile yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulguları; üniversite mezunu başta olmak üzere üniversite öğrencisi, lise mezunu, ilkokul mezunu, yakın geleceğe dair umutları ve beklentileri görüşüne göre daha yüksek iken diplomasız, ortaokul mezunu ve lise öğrencisinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.49 Sosyal Sınıfa Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

Sosyal sınıf	Önümüzdeki beş yıla durum nasıl olacak?			Toplam
	Daha kötüye	Aynı kalacak	Daha iyiye	
İşçi	13 6,5%	32 16,0%	8 4,0%	53 26,5%
İşveren	2 1,0%	5 2,5%	0 0,0%	7 3,5%
Çiftçi	0 0,0%	2 1,0%	0 0,0%	2 1,0%
Memur	4 2,0%	8 4,0%	8 4,0%	20 10,0%
Serbest meslek	3 1,5%	5 2,5%	1 0,5%	9 4,5%
Esnaf	4 2,0%	2 1,0%	7 3,5%	13 6,5%
Emekli	0 0,0%	0 0,0%	2 1,0%	2 1,0%
Ev hanımı	6 3,0%	3 1,5%	7 3,5%	16 8,0%
Öğrenci	15 7,5%	29 14,5%	13 6,5%	57 28,5%
İşsiz	4 2,0%	15 7,5%	2 1,0%	21 10,5%
Toplam	51 25,5%	101 50,5%	48 24,0%	200 100,0%
$\chi^2/df=35.981^a /18/.007$ p<0.05				

Tablo 3.49 da görüleceği üzere yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgulara göre sosyal sınıf ile yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler arasındaki ilişki bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır (p<0.05).

Tablo 3.50 Gelir Durumuna Göre Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

Gelir durumu	Önümüzdeki beş yıla durum nasıl olacak?			Toplam
	Daha kötüye	Aynı kalacak	Daha iyiye	
Gelir hiç tatminkâr değil	4 2,0%	8 4,0%	5 2,5%	17 8,5%
Gelir tatminkâr değil	2 1,0%	4 2,0%	2 1,0%	8 4,0%
Ortanın altı 1	1 0,5%	12 6,0%	4 2,0%	17 8,5%
Ortanın altı 2	5 2,5%	11 5,5%	5 2,5%	21 10,5%
Orta 1	9 4,5%	29 14,5%	10 5,0%	48 24,0%
Orta 2	7 3,5%	11 5,5%	6 3,0%	24 12,0%
Ortanın üstü 1	5 2,5%	11 5,5%	4 2,0%	20 10,0%
Ortanın üstü 2	4 2,0%	5 2,5%	2 1,0%	11 5,5%
Gelir tatminkâr	1 0,5%	6 3,0%	2 1,0%	9 4,5%
Gelir çok tatminkâr	13 6,5%	4 2,0%	8 4,0%	25 12,5%
Toplam	51 25,5%	101 50,5%	48 24,0%	200 100,0%

$\chi^2/df = 22,062^a / 718 / 229 P > 0.05$

Tablo 3.50 da görüleceği üzere yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, gelir duruma göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu grupları ile yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler sorusunun cevabı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$).

3.2.10 Ailenizin Gelir Durumu

Gelir durumu; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, sosyal sınıfa ve ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.51 Cinsiyete Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	M	t	p
Ailenin gelir durumu hakkında görüş	Erkek	110	5.44	-.713	0.477
	Kadın	90	5.70		
	Toplam	200			

Tablo 3.51 da görüleceği üzere ailenizin gelir durumu hakkında görüş, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile ailenizin gelir durum hakkında görüşe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.52 Yaş ile Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması

	Yaş	N	Mean	f	p
Ailenin gelir durumu hakkında görüş	18-25	71	5,35	.943	.440
	26-35	52	5,21		
	36-45	44	6,14		
	46-55	24	5,71		
	56 ve Yukarı	9	5,89		

Tablo 3.52 da görüleceği üzere ailenizin gelir durumu hakkında görüş, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş ile ailenin gelir durumu hakkında görüşe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.53 Eğitime Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması

	Eğitim	N	Mean	f	p
Ailenin gelir durumu hakkında görüş	Diplomasız	6	4,33	1.246	.285
	İlkokul mezunu	13	6,00		
	Ortaokul mezunu	10	6,50		
	Lise mezunu	27	6,22		
	Üniversite mezunu	78	5,10		
	Lise öğrencisi	11	5,55		
	Üniversite öğrencisi	55	5,73		

Tablo 3.53 da görüleceği üzere ailenizin gelir durum hakkında görüş, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesine göre ailenizin gelir durum hakkında görüşte istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.54 Sosyal Sınıfa Göre Ailenizin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması

	Sosyal sınıf	N	Mean	f	p
Ailenin gelir durumu hakkında görüş	İşçi	53	5,00	1.132	.342
	İşveren	7	7,14		
	Çiftçi	2	6,50		
	Memur	20	5,60		
	Serbest meslek	9	5,00		
	Esnaf	13	6,62		
	Emekli	2	5,00		
	Ev hanımı	16	6,44		
	Öğrenci	57	5,56		
	İşsiz	21	5,24		

Tablo 3.54 da görüleceği üzere ailenizin gelir durum hakkında görüş, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfla ailenizin gelir durum hakkında görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

3.2.11 Siyaseti etkileme gücüne inanç

Katılımcıların siyaseti etkileme gücüne inanç; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıfa gelir durumuna ve ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.55 Cinsiyete Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	M	t	p
Benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	Erkek	110	2,86	.104	.917
	Kadın	90	2,84		
	Toplam	200			

Tablo 3.55 da görüleceği üzere benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir sorusunun cevabı, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile cavaba göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.56 Yaşa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Yaş	N	Mean	f	p
Benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	18-25	71	3,07	4.095	.003
	26-35	52	3,19		
	36-45	44	2,57		
	46-55	24	2,33		
	56 ve Yukarı	9	2,00		

Tablo 3.56 da görüleceği üzere benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir sorusunun cevabı, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, bu görüşe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$).

Tablo 3.57 Eğitime Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Eğitim	N	Mean	f	p
Benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	Diplomasız	6	3,50	1.905	.082
	İlkokul mezunu	13	2,92		
	Ortaokul mezunu	10	2,30		
	Lise mezunu	27	2,30		
	Üniversite mezunu	78	2,86		
	Lise öğrencisi	11	3,36		
	Üniversite öğrencisi	55	3,04		

Tablo 3.57 da görüleceği üzere benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir sorusunun cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyi bu görüşe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.58 Sosyal sınıfa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Sosyal sınıf	N	Mean	f	p
Benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	İşçi	53	2,94	1,280	,250
	İşveren	7	2,71		
	Çiftçi	2	2,00		
	Memur	20	2,55		
	Serbest meslek	9	2,67		
	Esnaf	13	2,85		
	Emekli	2	2,00		
	Ev hanımı	16	2,25		
	Öğrenci	57	3,21		
	İşsiz	21	2,71		

Tablo 3.58 da görüleceği üzere benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir sorusunun cevabı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfla görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$).

Tablo 3.59 Gelir Durumu İle Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Gelir durumu	N	Mean	f	p
Benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	Gelir hiç tatminkâr değil	17	3,29	2.352	.015
	Gelir tatminkâr değil	8	3,38		
	Ortanın altı 1	17	3,00		
	Ortanın altı 2	21	3,00		
	Orta 1	48	2,90		
	Orta 2	24	2,88		
	Ortanın üstü 1	20	3,10		
	Ortanın üstü 2	11	2,55		
	Gelir tatminkâr	9	3,22		
	Gelir çok tatminkâr	25	1,88		

Tablo 3.59 da görüleceği üzere benim gibi insanların Ankara'daki veya Mogadişu'daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir sorusunun cevabı, gelir durum gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durum grupları ile görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$).

Tablo 3.60 Cinsiyete Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Cinsiyet	N	M	t	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	Erkek	110	3,74	-.593	.554
	Kadın	90	3,84		
	Toplam	200			

Tablo 3.60 da görüleceği üzere partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil sorusunun cevabı, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.61 Yaşa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Yaş	N	Mean	f	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	18-25	71	4,04	2.238	.066
	26-35	52	3,56		
	36-45	44	3,93		
	46-55	24	3,29		
	56 ve Yukarı	9	3,67		

Tablo 3.61 da görüleceği üzere partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil sorusunun cevabı, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, görüşe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.62 Eğitime Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Eğitim	N	Mean	f	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	Diplomasız	6	3,83	,659	,683
	İlkokul mezunu	13	3,46		
	Ortaokul mezunu	10	3,90		
	Lise mezunu	27	3,41		
	Üniversite mezunu	78	3,87		
	Lise öğrencisi	11	3,91		
	Üniversite öğrencisi	55	3,87		

Tablo 3.62 da görüleceği üzere partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil sorusunun cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi ile görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.63 Sosyal sınıfa Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Sosyal sınıf	N	Mean	f	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	İşçi	53	3,96	1.496	.152
	İşveren	7	4,14		
	Çiftçi	2	4,50		
	Memur	20	3,20		
	Serbest meslek	9	4,22		
	Esnaf	13	3,38		
	Emekli	2	3,50		
	Ev hanımı	16	3,19		
	Öğrenci	57	3,88		
	İşsiz	21	4,00		

Tablo 3.63 da görüleceği üzere vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil sorusunun cevabı, sosyal sınıflarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfla görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Tablo 3.64 Gelir Durumuna Göre Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	Gelir durumu	N	Mean	f	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	Gelir hiç tatminkâr değil	17	3,65	.769	.646
	Gelir tatminkâr değil	8	4,13		
	Ortanın altı 1	17	4,06		
	Ortanın altı 2	21	4,05		
	Orta 1	48	3,71		
	Orta 2	24	3,58		
	Ortanın üstü 1	20	4,20		
	Ortanın üstü 2	11	3,45		
	Gelir tatminkâr	9	3,44		
	Gelir çok tatminkâr	25	3,64		

Tablo 3.64 da görüleceği üzere vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil sorusunun cevabı, gelir durum gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ANOVA testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu ile görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

3.3 Değişkenlerin İlçeye Göre Karşılaştırmaları

Katılımcıların siyasete ilgi düzeyi; yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.65 İlçe ile Siyasete İlgi Düzeyi Karşılaştırması

	İlçeler	N	M	t	p
Siyasete ilgi düzeyi	Karamürsel	100	2.39	1.619	0.107
	Waberi	100	2.18		
	Toplam	200			

Tablo 3.65 da görüleceği üzere katılımcıların siyasete ilgi düzeyleri, ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında katılımcıların siyasete ilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların seçimlerde oy kullanması, yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.66 İlçe ile Seçimlerde Oy Kullanması Karşılaştırması

		İlçeler		Toplam
		Karamürsel	Waberi	
Seçimlerde oy Kullanma	Evet	86 43%	91 45,5%	177 88,5%
	Hayır	14 7%	9 4,5%	23 11,5%
	Toplam	100 50%	100 50%	200 100%
	$\chi^2/df = 12/1.23^a / 1/.268P > 0.05$			

Tablo 3.66 da görüleceği seçimlerde oy kullanma, ilçeler arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, seçimlerde oy kullanma ile ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların siyasi partiye üye olması, yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.67 İlçe ile Siyasi Partiye Üye Olma Karşılaştırması

		İlçeler		Toplam
		Karamürsel	Waberi	
Siyasi parti üye olma	Evet, oldum (geçmişte veya şimdi)	59 29,5%	16 8,0%	75 37,5%
	Hayır, ama olabilir	15 7,5%	65 32,5%	80 40%
	Hiç düşünmem	26 13%	19 9,5%	45 22,5%
	Toplam	100 50%	100 50,0%	200 100%

$\chi^2/df = 12/56.992^a / 2/0.001 (p < 0.05)$.

Tablo 3.67 da görüleceği üzere siyasi parti üye olması ilçeler arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, siyasi parti üye olma ile ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$). Ki Kare testi bulguları, siyasi parti üye olma bakımından Karamürsel'deki katılımcıların Waberi'dekilerden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.68 İlçe ile Demokrasinin Problemleri Olabilir ama Diğer Her Türlü Yönetim Biçiminden Daha İyidir Anlayışı Karşılaştırması

	İlçeler	N	M	t	p
Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir	Karamürsel	100	2,21	-1.062	.290
	Waberi	100	2,36		
	Toplam	200			

Tablo 3.68 da görüleceği üzere demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı ilçeler arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir anlayışı istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşmaktadır.

Tablo 3.69 İlçe ile Çoğunluğun İsteddiği Her Şeyin Olması Demokrasi ile Ne Kadar İlişkilidir Karşılaştırması

	Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir				Toplam	
	Hiç ilişkili değil	Pek ilişkisi yok	Biraz ilişkili	Çok ilişkili		
İlçeler	Karamürsel	16 8,0%	12 6,0%	19 9,5%	53 26,5%	100 50,0%
	Waberi	14 7,0%	24 12,0%	31 15,5%	31 15,5%	100 50,0%
Toplam	30 15,0%	36 18,0%	50 25,0%	84 42,0%	200 100,0%	
$\chi^2/df = 12/775^a / 3 / .005 P < 0.05$						

Tablo 3.69 da görüleceği üzere çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışı ilçeler arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışının ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir

($p < 0.05$). Ki Kare testi bulgularına göre Karamürsel’de çok ilişkili diyenlerin (53%) Waberi’dekilerden (31%) daha fazla olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların ailenin gelir durumu hakkında görüşü yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.70 İlçe ile Ailenin Gelir Durumu Hakkında Görüş Karşılaştırması

	İlçeler	N	M	t	p
Ailenin gelir durumu hakkında görüş	Karamürsel	100	6,26	3.978	0.001
	Waberi	100	4,85		
	Toplam	200			

Tablo 3.70 da görüleceği üzere katılımcıların ailenin gelir durumu hakkında görüş, ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında katılımcıların ailenin gelir durumu hakkında görüşünün istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir ($p < 0.05$).

Katılımcıların benim gibi insanların Ankara’daki veya Mogadişu’daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir anlayışı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.71 İlçe ile Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	İlçeler	N	M	t	p
Benim gibi insanların Ankara’daki veya Mogadişu’daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir	Karamürsel	100	2,56	-3.295	0.001
	Waberi	100	3,15		
	Toplam	200			

Tablo 3.71 da görüleceği üzere katılımcıların benim gibi insanların Ankara’daki veya Mogadişu’daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir anlayışı ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine

tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir ($p<0.05$).

Katılımcıların partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil anlayışı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.72 İlçe ile Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Karşılaştırması

	İlçeler	N	M	t	p
Partiler, vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil	Karamürsel	100	3,72	-718	0.474
	Waberi	100	3,85		
	Toplam	200			

Tablo 3.72 da görüleceği üzere katılımcıların vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar yoksa düşünce ve istekleriyle değil anlayışı ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, t testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğunu görülmektedir ($p<0.05$).

Katılımcıların genelde insanlara güvenilebilir mi sorusunun cevabı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.73 İlçe ile Genelde İnsanlara Güvenilebilir mi Karşılaştırması

	Genelde insanlara güvenilebilir mi?		Toplam
	İnsanların çoğuna güvenilebilir	İnsanların çoğuna güvenilemez	
Karamürsel	45	55	100
İlçeler	22,5%	27,5%	50,0%
Waberi	25	75	100
	12,5%	37,5%	50,0%
Toplam	70	130	200
	35,0%	65,0%	100,0%
$\chi^2/df = 8,791^a / 1,003$ P < 0.05			

Tablo 3.73 da görüleceği genelde insanlara güvenilebilir mi anlayışı, ilçeler arasında farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, genelde insanlara güvenilebilir mi anlayışının ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğunu göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir anlayışı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.74 İlçe ile Anneniniz ve Babanız Hata Yaparlarsa Düşünceniz Nedir Karşılaştırması

		İlçeler		Toplam
		Karamürsel	Waberi	
Bağımlılık	İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır	70 35%	92 46%	162 81%
	Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir	30 15%	8 4%	38 19%
	Toplam	100 50%	100 50%	200 100%

$\chi^2/df=15,724^a / 1/0.001 p<0.05$

Tablo 3.74 da görüleceği anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir anlayışı, ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir anlayışının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$). Ki Kare testine bulguları, anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir sorusuna göre Waberi'deki katılımcıların Karamürsel katılımcılardan daha fazla olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların ülkenin dertleri hakkındaki görüşü, yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.75 İlçe ile Ülkenin Dertleri Hakkında Görüş Karşılaştırması

		İlçeler		Toplam
		Karamürsel	Waberi	
Ülkenin dertleri hakkında görüş	Seçilmiş hükümet	77 38,5%	72 36%	149 74,5%
	Diktatör	23 11,5%	28 14%	51 25,5%
		100	100	200
	Toplam	50%	50%	100%

$\chi^2/df=.658^a /1/.417 p>0.05$

Tablo 3.75 da görüleceği üzere ülkenin dertleri hakkında görüş, ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında ülkenin dertleri hakkında görüş bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.76 İlçe ile Şu Yerlerden En Fazla Hangisinin Bir Parçası Olarak Hissediyorsunuz Karşılaştırması

Şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?	İlçeler		Toplam
	Karamürsel	Waberi	
Kocaeli veya Mogadişu yaşadığım ilçe, mahalle, köy	31 15,5%	29 14,5%	60 30,0%
Bir başka şehir veya kasaba	11 5,5%	2 1,0%	13 6,5%
Bir bölge	9 4,5%	3 1,5%	12 6,0%
Türkiye veya Somali'ye	31 15,5%	13 6,5%	44 22,0%
Türki veya Somali toplumlar dünyası	4 2,0%	21 10,5%	25 12,5%
İslam dünyası	3 1,5%	23 11,5%	26 13,0%
Avrupa	1 0,5%	1 0,5%	2 1,0%
Dünya	6 3,0%	7 3,5%	13 6,5%
Hiçbiri	4 2,0%	1 0,5%	5 2,5%
Toplam	100 50,0%	100 50,0%	200 100,0%

$\chi^2/df=45.483^a /8/.001 p<0.05$

Tablo 3.76 da görüleceği üzere şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabı ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz sorusunun cevabında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulgularına göre Karamürselliler Türkiyeli olmak veya Kocaelili olmanın önemli olduğunu gösterirken Waberililer ise Mogadişu, yaşadığı ilçenin mahallenin veya köyün ve İslam dünyasının önemli olduğu yüksek derecede bir sonucu göstermektedir.

Katılımcıların önümüzdeki beş yıla ülkenin durumu nasıl olacak sorusunun cevabı yaşadıkları ilçeye göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmaktadır.

Tablo 3.77 İlçe ile Önümüzdeki Beş Yıla Ülkenin Durumu Nasıl Olacak Karşılaştırması

		İlçeler		Toplam
		Karamürsel	Waberi	
Önümüzdeki beş yıla durumu nasıl olacak?	Daha kötüye	43 21,5%	8 4,0%	51 25,5%
	Aynı kalacak	20 10%	81 40,5%	101 50,5%
	Daha iyiye	37 18,5%	11 5,5%	48 24,0%
	Toplam	100 50%	100 50%	200 100%
	$\chi^2/df=74.945^a /2/.001 p<0.05$			

Tablo 3.77 da görüleceği üzere önümüzdeki beş yıla ülkenin durumu nasıl olacak sorusunun cevabı, ilçeye göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, Ki Kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, ilçeler arasında önümüzdeki beş yıla ülkenin durumu nasıl olacak sorusunun cevabında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir (p<0.05). Ki Kare testi bulgularına göre önümüzdeki beş yıla ülkenin durumu nasıl olacak? sorusuna göre Karamürsel'deki katılımcılar daha olumlu bir beklentiye sahipken Waberi'deki katılımcıların gelecek beş yılın durumunun aynı olacağına dair düşünce ve beklentileri daha fazladır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Tezde siyâsi kültürü araştırırken siyâsi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından bakarak bireylerin davranışlarını yönlendiren inançları, değerleri, düşünceleri, kanaatleri ve bakış açılarını araştırmaya çalıştık. Çalışmanın konusu, bu bilgiler ışığında Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürlerinin alan araştırması sonuçları ekseninde karşılaştırılması olarak belirlenmiştir. Araştırmamızda siyasi kültür kapsamında yer alan konular ve gelişmeler, Kocaeli'nin Karamürsel ve Mogadişu'nun Waberi ilçeleri açısından incelenmiştir. Karamürsel ve Waberi halkının siyasi kültürünün özellikleri ve iki ilçenin siyasi kültürünün karşılaştırması, ilgili hipotezler doğrultusunda değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmada öncelikle Karamürsel ve Waberi ilçelerinin siyasi kültürüyle ilgili anket sorularına verilen cevaplar, yapılan analizler ile tablolar hâlinde incelenmiş ve siyasi kültür yapılarına dair önemli veriler ortaya koyulmuştur. Elde edilen veriler genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuş ve son bölümde ortaya çıkan temel farklılıklar neticesinde siyasi kültür yapıları karşılaştırılmıştır. Araştırmanın temel amacı Kocaeli ilinin Karamürsel ve Mogadişu ilinin Waberi ilçelerinin siyasi kültürlerini, değişen tutum ve davranışlarının yanı sıra değişmeyen siyasi tutum ve davranışlarını belirlemek, bu noktada Kocaeli'nin ve Mogadişu'nun yapılmış anket çalışmaları sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda siyasi kültürlerini incelemektir. İlçelerin belirlenen siyasi kültürlerinin pratik hayattaki uygulamaya katkıda bulunmasını sağlamak da bir diğer amaç olarak gösterilebilir.

Karamürsel'deki katılımcıların siyasetçilerle teması zayıf. %92'si hayır, siyasetçilerle temas kurmadım diyor. % 59'u siyasetle biraz ilgili ve siyasete hiç ilgi duymamaktadır. %45'i herhangi bir siyâsi partiye üye olmayı hiç düşünmemiş. %75'i insanların çoğuna güvenmiyor. Vatandaşın devletten hakkını aramasının %58 zor, %21 imkânsız olduğu görüşü var. Karamürselliler, kendini en fazla %31 Kocaeli, yaşadığı ilçe, mahalle veya köyün %11 bir diğer şehir veya kasabanın %9 bir bölgenin (Doğu anadolu, Güney doğu anadolu vb.), %31 Türkiye'nin bir parçası hissediyor.

Karamürselli katılımcıların anket çalışmasıyla ortaya çıkan görüşlerine göre Karamürsellilerin mahalli (parochial) ve tabi siyasi kültür özelliklerine iç içe sahip olduğu söylenebilir.

Waberililer, milletvekili, bakan veya başbakan ile görüştünüz mü sorusuna %81 hayır diyor. Waberililerin siyasetçilerle teması zayıf. Siyasî karar alma sürecini bireysel olarak etkilemeye yönelik katılma biçimleri, yeterli etkinlikte ve yaygınlıkta değil. Waberililerin % 52'si siyasetle biraz ilgiliyim ve siyasete hiç ilgi duymam diyor. Waberililerden herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin oranı katılımcıların %65'idir. Vatandaş devletten kolaylıkla hakkını arayabilir mi sorusuna Waberililerin %81'i zor, %14'ü imkânsız cevabını veriyor. Waberililerin %55'i insanların çoğuna güvenmiyor. Waberililerin %29'u kendini en fazla Mogadişu, yaşadığı ilçe, mahalle veya köyünün %13'ü Somali'nin, %21'i Somali toplumlarının bir parçası hissediyor. Waberili katılımcıların uygulanan anketle beliren görüşlerine göre Waberililerin mahalli (parochial) ve tabi siyasi kültür özelliklerine iç içe sahip olduğu söylenebilir.

İzleyici eylemler, bir partiye oy kullanmak gibi basit eylemleri içerir. Karamürsellilerin katılımcı siyasi kültür açısından izleyici faaliyet özelliklerine sahip olduğu söylenebilir. Bulgular, Karamürselli katılımcıların %86'sının seçimde oy kullanma hem vatandaşlık görevine hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önemsediklerini görülmektedir.

Gladyatör eylemler, siyasi eylemlerde etkin bir rol oynamak üzere bir partiye üye olmak gibi en üst seviyede yoğunluk gerektiren eylemleri içerir. Bu nedenle anket bulgularına göre Waberili katılımcıların %65'inin siyasi partiye üye olmaya önem vermesi, gladyatör faaliyet özelliklerine sahip olduklarını düşündürmektedir.

Siyasi kültürün siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik ve onları oluşturan çalışmada belirtilen araştırma soruları ve hipotezleri şöyle açıklanabilir. “Siyasete olan ilgi düzeyleri, demokrasinin anlamı, demokratik yöntem biçimleriyle ilgili görüşleri, bağımlılık kültürü, yerel kültür, siyasi katılma, siyaseti etkileme gücüne inanç, yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler, demografik değişkenlere ve ilçeye göre farklılaşma vardır.”

Karamürsel ve Waberi’de halkın siyasete ilgi düzeyi ile cinsiyet, yaş, gelir durumu, eğitim seviyesi, sosyal sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Seçimlerde oy kullanma görüşü ile cinsiyet, gelir durumu ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$). Fakat yaş, eğitim seviyesi, sosyal sınıf bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Siyasi partiye üye olma açısından katılımcıların cinsiyet, eğitim düzeyi ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmakta olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Ki kare testi bulgularına göre siyasi partiye üye olma bakımından Karamürsel’deki katılımcıların Waberi’dekilerden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ancak diğer (yaş, gelir durumu ve sosyal sınıf) demografik değişkenlere göre fark olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Demokrasinin anlamı ile cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$), sosyal sınıf ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Bulgular, çoğunluğun istediği her şeyin olması, demokrasi ile ne kadar ilişkilidir görüşüne göre ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Ki Kare testi bulgularına göre Karamürsel’de çok ilişkili diyenler (%53), Waberi ’de çok ilişkili diyenler ise (%31)dir.

Demokrasinin problemleri olabilir ama diğer her türlü yönetim biçiminden daha iyidir görüşüne göre Karamürsel ve Waberi ‘deki anket cevapları, cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, gelir durumu, sosyal sınıf ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Katılımcıların anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz ne olur sorusunun cevabı ile cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, gelir durumu ve sosyal sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). Bulgular, anneniniz ve babanız hata yaparlarsa düşünceniz nedir? cevapla ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($p<0.05$).

Bulgular, Karamürseli katılımcıların %36'sının (70 kişi), Waberili katılımcıları ise %46'sının (92 kişi) insan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır görüşünde olduğunu göstermektedir. Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı, çocuğu da sevip saymak zorunda değildir görüşündeki Karamürsel katılımcılar %15 (30 kişi), Waberili katılımcılar %4 (8 kişi)tür.

Araştırmanın diğer değişkeni ülkenin dertleri ile cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, sosyal sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0.05$). Ayrıca bulgular, ülkenin dertleri ile gelir durumu ilişkisi bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır.

Karamürsel ve Waberili'de katılımcıların şu yerlerden en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz? sorusuna cevabı ile cinsiyet, gelir durumu ve yaş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$), eğitim seviyesi, sosyal sınıf ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$). Ki Kare testi bulgularına göre Karamürsellilerde Türkiyeli veya Kocaelili olmak önemlidir. Waberili halkında ise Mogadişu, yaşadığı ilçe, mahalle veya köy ve İslam dünyası yüksek derecede önemli bir sonuç olarak görülmektedir.

Karamürsel ve Waberili ilçeleri arasında insanlara güven bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu anlaşılmaktadır ($p<0.05$). Karamürseli katılımcıların %25'i insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken % 75 ise insanların çoğuna güvenilmez demektir. Öte yandan Waberili katılımcıların %45'i insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken %55'i ise insanların çoğuna güvenilemez demektir. Anket araştırmamız sonuçlarına göre Karamürsel ve Waberili halkının kolay kolay başkalarına güvenmedikleri anlaşılmaktadır.

Yakın gelecek beklentileri ile cinsiyet ve gelir durumu ilişki bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0.05$). Ancak yakın geleceğe dair umutlar ve beklentiler ile yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf arasındaki ilişki bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$). Ki Kare testi sonuçlarına göre önümüzdeki beş yıla ülkenin durumu nasıl

olacak? sorusunun cevabı, Karamürsel’de daha kötüye olacak şeklinde olumsuzdur. Waberi’de gelecek beş yılın aynı olacağına dair düşünce ve beklentiler vardır. Gelir durumu göre cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf bakımından istatistiksel olarak katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmaktadır ($p>0.05$). Ama ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Katılımcıların benim gibi insanların Ankara’daki veya Mogadişu’daki hükümete sesini duyurması mümkün değildir görüşü ile cinsiyet, eğitim düzeyi, sosyal sınıf bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$), yaş, gelir durumu ve ilçeler bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşma olduğu anlaşılmaktadır ($p<0.05$). Araştırmada vatandaşın oyuyla ilgileniyorlar, düşünce ve istekleriyle değil görüşü ile demografik değişkenler, gelir durumu ve ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Siyasi karar alma bakımından Türkiye ve Somali’nin özellikleri farklılık göstermektedir. Son seçimde oy kullanan kişiler, Karamürsel’de %86, Waberi’de ise %91’dir. Karamürsel’de siyasi partiye üye olduğunu ve olabileceğini belirtenler %55 iken Waberi’de ise %81 oranındadır.

Siyasi yetkinlik bakımından Türkiye ve Somali arasında farklılıklar vardır. Karamürsel’de katılımcıların (%37) büyük bir bölümü, ülkenin bundan sonraki beş yılında genel durumun daha kötü olacağına dair bir beklentiye sahipken Waberili katılımcıların (%81) büyük bir bölümü, ülkenin bundan sonraki beş yılında genel durumun aynı olacağına dair düşünce ve beklentileri vardır.

Siyasi yapım süreci bakımından Türkiye ve Somali’nin önemli benzerlikleri vardır. Karamürsel’de katılımcıların %25’i insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken %75’i ise insanların çoğuna güvenilmez cevabını vermiştir. Öte yandan Waberili katılımcıların %45’i insanların çoğuna güvenilebilir cevabını verirken %55’i ise insanların çoğuna güvenilmez cevabını vermiştir. İnsanlara genelde güvenilebilir mi sorusuna dair görüşleri, Karamürsel ve Waberi halkının kolay kolay başkalarına güvenmediği sonucunu göstermektedir.

Tezin, toplumun sahip olduğu siyasî kùltürün siyasî karar alma, siyasî yapım süreci ve siyasî yetkinlik unsurları açısından bakıldığında demokratik sistemin işleyişini önemli ölçüde belirleyici olduğu ortaya çıkmaktadır. Demokratik düzenin ihtiyaçlara cevap verebilen etkinlikte kurulması gerekir. Siyasî kùltürün ve siyasî kùltürün unsurlarının olgunlaşması, halkın siyasî katılıma erişmesiyle mümkün olabilir.

Sonuç olarak Karamürsel ve Waberi halkının siyasî kùltürün bazı unsurları açısından hipotezler doğrultusunda bakıldığında benzer ve farklı yönleri olduğu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Almond , G., & Verba, S. (1965). *The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Boston: Little Brown and Company.
- Arnold, M. (2011:1-75). *Culture and Anarchy*. Blackmask Online.
- Bahmueller, C. (2007:12). *Elements of Democracy: The Fundamental Principles, Concepts, Social Foundations, and Processes of Democrac*. Center for Civic Education.
- Bilgi İşlem Müdürlüğü. (2015). Bilgi İşlem Websitesi:
<https://www.karamursel.bel.tr/mobildetay/tarihce.html> adresinden alınmıştır
- Brinkmann, M. (2018). The Concept of Political Competence. *A Journal of Politics and Society*, 163-193.
- Burke, P. (2008). *What is Cultural History?* Cambridge: Polity.
- Caputo, A. (2015). “Local Culture” As A Means To Explore The Processes Of Social Coexistence: A Case Study On A Neighborhood In The City Of Rome. *Community Psychology in Global Perspective*, 22-39.
- Cord, R. L., Medeiros, J. A., Jones, W. S., & Roskin , M. G. (2018:147). *Siyaset Bilimi: Bir Giriş* . Ankara : Liberte Yayıncılık.
- Çam, E. (1990:184). *Siyaset Bilimine Giriş* . İstanbul: Der Yayınları.
- Çam, E. (1995:). *Siyaset Bilimine Giriş*. İstanbul: Der Yayınları.
- Çeçen, A. (1984:10). *Kültür Politika*. İstanbul: Hil Yayın.
- Çeçen, A. (1996:11). *Kültür ve Politika*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Çeçen, A. (1996:12). *Kültür ve Politika*. Ankara : Gündoğan Yayınları.
- Elazar, D. J. (1975). *The American cultural matrix*. New York: Thomas Y. Crowell Company.
- Endeksa. (2019). *Endeksa.com*. Endeksa Websitesi:
<https://www.endeksa.com/tr/analiz/kocaeli/karamursel/demografi#egitim> adresinden alınmıştır
- Finer, S. E. (1972: 59). *Participation in Politics*. (Manchester: The University Press.
- Finer, S. E. (1988). *The Man on the Horseback*. London: Westview Press.
- Goel, M. I. (1980). Participation in Social and Political Activities. *San Francisco: Jossey-Bass*, 76.

- Goobjoog Media. (2018, Ocak 16). *Goobjoog Education*. Goobjoog Websitesi: <https://edu.goobjoog.com/2018/01/16/wax-ka-baro-taariikhda-dagmada-waaberi-ee-gobolka-benaadir/> adresinden alınmıştır
- Haviland, W. A. (1990:89). *Cultural Anthropology*. Orlando: Harcourt Brace Jovanovich .
- Hayrettin, P. (2015). Kültür’ Kavramının Tarihi Ve Coğrafi Temeli. *Elektronik Makalesi*, 555-564.
- Huntington, S. P., & Nelson, J. M. (1976). No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries. *Harvard University Press*, 4-7.
- Iovan, M. (2015). The Political Culture: Political Socialization And Acculturation. *Journal of Legal Studies*, 16(29), 26-47.
- JERVIS, R. (1980). Political Decision Making: Recent Contributions. *International Society of Political Psychology*, 86-101.
- Karamürsel Belediyesi. (2012, Ocak 18). Karamürsel Belediyesi Websitesi: <https://www.karamursel.bel.tr/icerik/tarihce.html> adresinden alınmıştır
- Karamürsel Kaymakamlığı . (2019). Karamürsel Kaymakam: <http://karamursel.gov.tr/tarihce-2019> adresinden alınmıştır
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi . (2017, Kasım 3). Kocaeli Büyükşehir Belediyesi : <https://www.kocaeli.bel.tr/en/main/pages/karamursel/373> adresinden alınmıştır
- Krishna, B. (1986). *Political Participation in India : A Case Study of 1971 and 1977 General Election*”. New Delhi: unpublished doctoral thesis quoted by Pericles.
- Kroeber, A. L., & E Klucichohn, C. (1952). *Culture A Critical Review Of Concepts And Definitions* (Cilt 47). Massachusetts: The Museum. sayfa:15
- Marx, K. (1894). *Capital: A Critique Of Political Economy*. Chicago: Liberty Fund.
- Mathur, M. (2017:65-76). Meaning and Types of Culture . New Delhi, Delhi, India.
- Memet, E. (2013). An Integrated Value-Centered Cultural Model Suggestion for Social Culture Studies. *The Journal of Defense Sciences*, 12(1), 147-172.
- Merriam, C. E. (1931). The Making of Citizens: A Comparative Study of the Methods of Civic Training. *University of Chicago Press*.
- Merriam, C. E., & Gosnell, H. F. (1924). Non-Voting. *University of Chicago Press*, 369–370.
- Milbrath, L. (1985: 18). *Political Participation*. Chicago: Rand Me Nally.
- Mohamed, M. A. (ty). History of Waberi District . Mogadishu, Waberi, Somalia .

- Monroe, K. R., Chiu, W., Martin, A., & Portman, B. (2009). What is Political Psychology? *American Political Science Association* , 859-882.
- Nesbitt-Larking, P. (1992). Methodological Notes on the Study of Political Culture. *International Society of Political Psychology, Vol. 13*(No. 1), 79-90.
- Nesbitt-Larking, P. (1992). Methodological Notes on the Study of Political Culture. *International Society of Political Psychology, Vol. 13*(No. 1), 79-90.
- Nufusu. (2012). Nufusu Websitesi:
https://www.nufusu.com/ilce/karamursel_kocaeli-nufusu adresinden alınmıştır
- Orum , A., & Dale , J. (2016:343). *Siyaset Sosyolojisi :Günümüz Dünyasındaki İktidar ve Katılım*. İstanbul: Say Yayınları.
- Öğün, S. S., & Sarıbay , A. Y. (1998). *Bir Politik Bilim Perspektifi*. Bursa : Asa Kitapevi .
- Özbudun, E. (1990:61). *Türkiye 'de Siyasal Kültür ve Demokrasi*. İzmir: Vakfi Yayınları.
- Powell, G. B. (1982). Contemporary Democracies; Participation, Stability and Violence. *USA:Harvard University Press*, 12.
- Pye, L. W. (1991). Political Culture Revisited. *International Society of Political Psychology, Vol. 12*(No. 3), 487-508.
- Rush , M., & Althoff, P. (1971). *Introduction to Political Sociology*. London: Thomas Nelson.
- Sayarı, S., & Bilgin , H. D. (2018:103). *Karşılaştırmalı Siyaset Temel Konular ve Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sayarı, S., & Bilgin, H. D. (2013:103). *Karşılaştırmalı Siyaset Temel Konular Ve Yaklaşımlar* . İstanbul: İstanbul Bilgin Üniversitesi .
- Silva, F. C., Clark, T. N., & Vieira, M. B. (2015). Political Culture . *The International Encyclopedia of Political Communication*, 1.
- UNDP. (2005). Region district and their population . Mogadishu, Waberi, Somalia .
- Verba , S., Nie, N. H., & Kim, J.-o. (1978). Participation and Political Equality . *Cambridge University Press*, 46.
- Vis, B. (2011). Prospect Theory and Political Decision Making. *Political Studies Review*, 334–343.
- Wass, D. (1984). *Government and the Governed : BBC Rath Lectures*. London: Routledge and Kegan Paul.
- White, L. A. (1959). The Concept of Culture. *Uninersity of MiGhigan*, 227-251.

Williams, R. (1977:1780-1950.). *Culture and Society*. London : Middlesex: Penguin Books.

Woodward, J. L., & Roper , E. (1972:133). *Political Activity of American Citizens*. New Delhi: Amerind Publishing .

ÖZ GEÇMİŞ

Hassan Abdikadir Mohamud, 9 Ekim 1990 Guri-El doğumludur. İlk orta ve lise eğitimini Mogadişu'da tamamlamıştır. Simad Üniversitesi'nden kamu yönetimi mezunu olduktan sonra Galmudug Maliye Bakanlığında yöneticilik yapmıştır. 2017 Şubat-Eylül ayları arasında Premier Bankası'nda çalışmıştır. Şimdi Kocaeli Üniversitesi siyaset bilimi kamu yönetimi anabilim dalında siyasi kültür üzerine yaptığı tez çalışması ile eğitimine devam etmektedir. Somalice, İngilizce ve Türkçe bilmektedir.

